5.International Security Congress

Akdeniz Üniversitesi
29-30 Nisan 2026

GÜVENLİK ÇALIŞMALARINDA MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIMLAR

Bildiri Özetleri

MULTIDISCIPLINARY APPROACHES IN SECURITY STUDIES

Abstracts

Editörler

Fikret Birdişli
Fatih Tekin
Bezen B. Coşkun
M.Cüneyt Özşahin

ISBN 978-625-94193-7-4
INTPOLSEC Publishing

INTPOLSEC

INTPOLSEC
ULUSLARARASI GÜVENLİK KONGRESİ 2026
International Security Congress 2026

GÜVENLIK ÇALIŞMALARINDA MULTIDISIPLINER YAKLAŞIMLAR

Multidisciplinary Approaches in Security Studies

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Abstract Book

ISBN 978-625-94193-7-4

Derleyenler/Editors

Fikret Birdişli
Fatih Tekin
Bezen Balamir Coşkun
M. Cüneyt Özşahin

Bu kongre Uluslararası Politika ve Güvenlik Çalışmaları Derneği (INTPOLSEC) tarafından 29-30 Nisan 2026 tarihlerinde Antalya, Akdeniz Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Bu sayfa boş bırakılmıştır

INTPOLSEC Uluslararası Güvenlik Kongresi 2026
Bildiri Özetleri Kitabı
Güvenlik Çalışmalarında Multidisipliner Yaklaşımlar

Derleyenler: Fikret Birdişli-Fatih Tekin-Bezen Balamir Coşkun-M. Cüneyt Özşahin

Uluslararası Politika ve Güvenlik Çalışmaları Derneği Yayınları
INTPOLSEC Publishing
Yayınevi Sertifika No:49567

ISBN 978-625-94193-7-4

1. Baskı, Malatya, Temmuz 2026

Uluslararası Politika ve Güvenlik Çalışmaları Derneği (INTPOLSEC)
Adres: Yeni Hamam Mh. Hendek Sk. Zafer İşhanı Battalgazi, Malatya/Türkiye
www.intpolseccongress.com
info@intpolseccongress.com

Yayına Hazırlayanlar:
F.Birdişli-Fatih Tekin-B. Coşkun-M.C. Özşahin-

Kapak Tasarım: INTPOLSEC Publishing
Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: INTPOLSEC Publishing

Names: Fikret Birdişli, compiler/ Bezen Balamir Coşkun, compiler/ M. Cüneyt Özşahin, compiler/ Fatih Tekin, compiler
Title: Güvenlik Çalışmalarında Multidisipliner Yaklaşımlar**,** INTPOLSEC Beşinci Uluslararası Güvenlik Kongresi 2026, Bildiri Özetleri Kitabı/Derleyenler: Fikret Birdişli, Fatih Tekin, Bezen Balamir Coşkun, M. Cüneyt Özşahin.
Description: Uluslararası Politika ve Güvenlik Çalışmaları Derneği Yayınları, 2026
Series: INTPOLSEC Congress 5
Subject: Security Studies/ International Politics/Foreign Policy
Clasification: LCC: AS, H

INTPOLSEC PUBLISHING
YAYINEVİ SERTİFİKA NO:49567

Adres: Yeni Hamam Mh. Hendek Sk.Zafer İşhanı Battalgazi,Malatya/Türkiye
www.intpolseccongress.com
info@intpolseccongress.com

INTPOLSEC

5. Uluslararası Güvenlik Kongresi

Güvenlik Çalışmalarında Multidisipliner Yaklaşımlar

29-30 Nisan 2026

Antalya Akdeniz Üniversitesi, Türkiye

Her geçen gün karşımıza çıkan, doğrudan veya dolaylı olarak hayatlarımızı etkileyen iklim değişikliği, küresel ısınma, çevre felaketleri, susuzluk, siber saldırılar, yeni teknolojik silahlar, nükleer savaş riski, pandemi, kuraklık ve açlık gibi çoklu güvenlik tehditleri ile başa çıkabilmenin yolu bu güvenlik tehditlerinin doğru bir şekilde analiz edilmesinden geçmektedir. Bunun için güvenlik çalışmaları alanında uzmanlaşmış araştırmacıların sadece güvenlik ve strateji çalışmaları alanındaki uzmanlar ile değil, teknoloji, mühendislik, ekonomi, sosyoloji, felsefe, sağlık bilimleri gibi farklı alanlardan uzmanlarla birlikte multidisipliner çalışmalar yapmaları önemli. Bu kapsamda, güvenlik çalışmalarında multidisipliner çalışmalara alan açmayı amaçlayan 5. Uluslararası Güvenlik Çalışmaları Kongresi 29-30 Nisan 2026 tarihlerinde Antalya'da aşağıdaki temalarda düzenlenecektir. Aşağıda sunulan kavram ve temalar çerçevesinde farklı disiplinlerden siz değerli katılımcıları beşincisi düzenlenecek olan INTPOLSEC Uluslararası Güvenlik Kongresi'ne katkıda bulunmaya davet ediyoruz.

- Sosyoloji ve Güvenlik
- Ekonomi ve Güvenlik
- Yapay zeka, otonomi ve güvenlik
- Felsefe ve Güvenlik
- Diplomasi ve Güvenlik
- Çevre ve Güvenlik
- Sağlık ve Güvenlik

INTPOLSEC

5th International Security Congress

Multidisciplinary Approaches in Security Studies

29-30 Nisan 2026

Akdeniz University

Antalya, Türkiye

Daily, we are facing multiple security threats such as climate change, global warming, environmental disasters, drought, cyberattacks, new technological weapons, the risk of nuclear war, pandemics, drought, and hunger. These threats directly or indirectly affect our lives. The key to coping with the multiplicity of security threats is to analyse them accurately. For this reason, it is crucial for researchers specializing in security studies to conduct multidisciplinary studies. Security studies experts collaborating with experts from diverse fields such as technology, engineering, economics, sociology, philosophy, and health sciences is essential. In this context, the 5th INTPOLSEC International Security Studies Congress, which aims to foster multidisciplinary research in security studies, will be held in Antalya on April 29-30, 2026, under the following themes. We invite scholars from various disciplines to contribute to the 5th INTPOLSEC International Security Congress.

- Sociology and Security
- Economy and Security
- Artificial Intelligence, Autonomy, and Security
- Philosophy and Security
- Diplomacy and Security
- Environment and Security
- Health and Security

Kongre Başkanları

Prof. Dr. Bezen Balamir Coşkun, INTPOLSEC & Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/Türkiye
Doç. Dr. Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi, Antalya/Türkiye
Doç. Dr. Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi, Antalya/Türkiye

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Prof. Dr. Aslıhan Ersoy Bozcuk, Akdeniz Üniversitesi, Antalya/Türkiye
Prof. Dr. Hayati Aktaş, Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Fikret Birdişli, INTPOLSEC & İnönü Üniversitesi, Malatya/Türkiye
Doç. Dr. Mustafa Cüneyt Özşahin, INTPOLSEC & Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/Türkiye
Doç. Dr. Elif Gürdal Limon, INTPOLSEC & Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane/Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk Karaman, INTPOLSEC & Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Türkiye
Dr. Ali Atılgan, INTPOLSEC & İnönü Üniversitesi, Malatya/Türkiye
Dr. Fatih Tekin, INTPOLSEC & İnönü Üniversitesi, Malatya/Türkiye
Dr. Onur Limon, INTPOLSEC
Dr. A. Gün Güneş, ANT-Akademi/Türkiye
Dr. Çağla Vural, ANT-Akademi/Türkiye
Dr. Güneş Ersoy, ANT-Akademi/ Türkiye
Dr. Pınar Arıkan Sinkaya, Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Dr. Şerife Özkan Nesimoğlu, INTPOLSEC

Bilimsel Danışma Kurulu

Prof. Dr. Sinem Açıkmeşe, Kadir Has Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Bülent Açma, Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Harun Arıkan, Çukurova Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin Altay, İnönü Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Davud Ateş, Selçuk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Arif Bağbaşlıoğlu, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ruth Breeze, Navarra University/Spain
Prof. Dr. A.Aslıhan Çelenk, Adana A.Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Murat Çemrek, Necmettin Erbakan Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Hasret Çomak, İstanbul Kent Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Birgül Demirtaş, Ufuk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Cengiz Dinç, Osmangazi Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Emin Erendor, Adana Alpaslan Türkeş Science and Technology Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Nejat Doğan, Anadolu Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Akhtem Dzhelilov, Regional Academy of Management/Kazakhstan & V.I. Vernadsky Crimean Federal Üniversitesi
Prof. Dr. Mansoureh Ebrahimi, Akademi Tamadun Islam/Malaysia
Prof. Dr. Ayman Zain Hayajneh, Yarmouk Üniversitesi/Jordan
Prof. Dr. Bilal Karabulut, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Karadağ, İnönü Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Janos Kemeny, John Lukacs Institute for Strategy and Politics
Prof. Dr. Arshi Khan, Aligarh Muslim Üniversitesi /India
Prof. Dr. Birol Mercan, Necmettin Erbakan Üniversitesi/Türkiye

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ABSTRACT

Bu sayfa boş bırakılmıştır

İÇİNDEKİLER

Söylemden Uygulamaya: Uluslararası Örgütlerde Kadın, Barış ve Güvenlik Gündeminin Normatif Genişlemesi

Gonca Oğuz Gök

(Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, goncaoguzgok@gmail.com)

Ayda Sezgin

(Öğr. Gör., Gebze Teknik Üniversitesi, aydasezgin.95@gmail.com)

Bu çalışma, sosyal inşacı bir yaklaşımla farklı uluslararası örgütlerin Birleşmiş Milletler 1325 Sayılı Kararı'ndan doğan Kadın, Barış ve Güvenlik (KBG) gündemini nasıl genişlettiklerini ve bu genişlemenin ne anlama geldiğini ele almayı amaçlamaktadır. BM, AB ve NATO örneklerinden hareketle çalışma, örgütlerin güvenlik veya savunma odaklı mı yoksa bölgesel işlevlere sahip mi olduklarının norm gündemindeki değişimi nasıl etkilediğini tartışmayı hedeflemektedir. Bir diğer temel soru, bu değişimin yalnızca görev tanımlarında mı kaldığı yoksa kaynak, personel ve uygulama süreçlerine de yansıyıp yansımadığıdır. Araştırmanın yürütülmesi, iki aşamalı nitel bir yaklaşımla hedeflenmektedir: Önce temel politika belgelerinin analizi yapılması; ardından Kadın, Barış ve Güvenlik hedeflerinin görev tanımları, bütçe ve personel kararları ile uygulama örüntüleri bağlamında karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi planlanmaktadır. Bu yaklaşım, örgütlerin normu nasıl benimsediğini ve günlük pratiklere ne ölçüde yansıttığını tartışmayı amaçlamaktadır. Çalışma, gündem genişlemesinin normların güçlenmesi ile ilgili mi olduğu sorusunu ele almayı hedeflemekte ve örgütlerin rollerinin bu süreçleri nasıl şekillendirdiğini tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Barış ve Güvenlik gündemi, normatif genişleme, örgütsel değişim, toplumsal cinsiyet

Hazar Denizi'nin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme Orta Asya Enerji Güvenliğinde Kalıcı Bir Uzlaşımı, Geçici Bir Çözümmü?[1]

Esra Sezer

(Dr., EUReflect Editörü, m.esrasezer@gmail.com)

Orta Asya'nın enerji güvenliği sorunları arasında merkezi bir konumda yer alan Hazar Denizi'nin hukuki statüsü, uzun süredir bölgesel tartışmaların odak noktası olmuştur. Tarih boyunca Sovyetler Birliği ile İran arasında ikili anlaşmalar çerçevesinde ele alınan Hazar Denizi , Birliği'n dağılmasının ardından kıyıdaş devlet sayısının artmasıyla birlikte iki devletli bir paylaşım rejiminden beş aktörlü karmaşık bir statüye evrilerek Azerbaycan, Kazakistan ve Türkmenistan'ın da dâhil olduğu çok taraflı bir müzakere sürecine dönüşmüştür. Akabinde taraf devletler arasında anlaşmaya varabilmek amacıyla dışişleri bakan yardımcıları nezdinde özel bir çalışma grubu oluşturulmuş ve uzun soluklu bir diplomatik süreç başlatılmıştır. 51 çalışma grubu, ondan fazla dışişleri bakanları toplantısı ve beş Hazar Zirvesi'nin ardından nihayet 12 Ağustos 2018 tarihinde Kazakistan'ın Aktau kentinde düzenlenen zirvede Hazar Denizi'nin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme imzalanmıştır. Hazar'ı deniz ya da göl olarak tanımlamak yerine kendine özgü bir özel hukuki rejim (sui generis) olarak belirleyen Sözleşme'nin maddelerinde Hazar Denizi'nin su yüzeyi, egemenlik hakları, deniz tabanı, hidrokarbon kaynakları, boru hatları vb. konular da ele alınmıştır. Söz konusu Sözleşme, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ortaya çıkan statü belirsizliğini sona erdiren en kapsamlı hukuki metin olarak değerlendirilmesine rağmen Hazar'ın hukuki statüsünün deniz mi ya da göl mü olduğu sorusuna net bir yanıt verememesi, deniz tabanı ve hidrokarbon sahalarının paylaşımının büyük ölçüde ikili anlaşmalara bırakılması ve boru hattı projelerine yönelik siyasi veto mekanizmalarının önünün açık olması gibi eleştirileri de beraberinde getirmiştir, Bu noktada, Hazar Denizi'nin Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin Orta Asya enerji güvenliği açısından kalıcı bir uzlaşı mı yoksa geçici bir çözüm mü olduğu sorusu akıllara gelmektedir. Öte yandan Hazar'ın statüsüne yönelik Hazar Zirveleri'nin Sözleşme'nin imzalanmasının ardından hâlâ devam ediyor olması kıyıdaş devletlerin bölgeye yönelik anlaşma ve çözüm arayışlarının devam ettiğini gözler önüne sermektedir. Bu çalışma, Hazar Denizi'nin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin Orta Asya enerji güvenliği üzerindeki rolünü eleştirel bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanılacağı çalışmada, Sözleşme metni başta olmak üzere bölgesel zirve bildirileri ve enerji projelerine ilişkin politika belgeleri metin içerik çözümlemesine tabii tutulacak ve buradan hareketle Hazar Denizi'nin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin Orta Asya enerji güvenliği üzerindeki etkileri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Türkistan, Hazar Denizi, Hazar Zirvesi, Enerji Güvenliği

[1] Bu çalışma, yazarın doktora tezinden türetilmiştir.

Güvende miyiz, Tehlike Altında mı? Terör Haberlerinde Güvenlik ve Tehlike Söylemi Üzerine Bir Araştırma

Gülsemin Akça

(Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi İletişim ve Tasarımı Bölümü, gulsemin.misirli@gop.edu.tr)

Medya, yalnızca topluma bilgi aktaran bir yapı değil, aynı zamanda toplumun güvenlik algılarını inşa etmeye aracılık eden kurucu bir pratiktir. Terör saldırıları sonrası üretilen haberler, fotoğraflar ve videolar kamuoyunda korku, panik, dayanışma ya da güvenlik hissi gibi farklı hislerin oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir. Terör faaliyetleri, doğası gereği tehlike ve korku üretmeyi hedeflerken, medyada ele alınış şekli, olayın kitlelere nasıl aktarıldığı hususunda önemli bir rol oynamaktadır. Bir terör olayı meydana geldiğinde, medya genellikle haberi ilk olarak yayınlamak, saldırıya ilişkin görüntüleri paylaşmak ya da olayın dramatik yönünü vurgulamak gibi refleks göstermektedir. Ancak medyanın terör örgütlerinin propagandasını yapmaması, teröristlerin oluşturmaya çalıştığı korku ve tehlike ikliminin önüne geçmesi gibi bazı işlevleri vardır. Bu çalışmanın amacı, kamuoyunda dikkat çeken ve Türk yazılı basınında geniş yer bulan TUSAŞ saldırısı (23 Ekim 2024) haberlerini, güvenlik ve tehlike odaklı söylemler çerçevesinde incelemektir. Böylece çalışma, medyada kullanılan dilsel ve görsel ifadelerin güvenlik mi yoksa tehlike odaklı mı bir algı inşa ettiğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda çalışmada, farklı yayın politikalarına sahip ulusal gazetelerin birinci sayfalarında yer alan terör haberleri Teun A. van Dijk'in eleştirel söylem analizi çerçevesinde çözümlenmiştir. Analiz sürecinde haberler, başlık, spot, haber girişi, sözcük seçimi, ideolojik vurgu, retorik unsurlar ve görsel sunum biçimleri bakımından değerlendirilmiştir. Ön bulgular, farklı ideolojilere sahip yayın organlarının terör olaylarını haberleştirirken farklı söylem biçimleriyle sunduğunu göstermektedir. Ancak söylemsel farklılıklara karşın, tüm manşetlerde ortak biçimde korku, tehdit ve güvensizlik atmosferinin yeniden üretildiği görülmektedir. Çalışma, terör haberlerinin toplumsal güvenlik algısını şekillendiren söylemsel bir alan olduğunu ortaya koyarak iletişim ve güvenlik çalışmalarına disiplinlerarası bir katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Terör haberleri, Güvenlik, Tehlike, Söylem.

Kültürel Güvenliğin Siyasallaşması: Popülist Söylemde Yaşam Tarzı Tehdidi ve Moral Panik İnşası

Yunus Eroğlu

(Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, yunuseroglu@hakkari.edu.tr)

Bu çalışma, kültürel güvenliğin popülist söylemler içinde "yaşam tarzı tehdidi" olarak nasıl siyasallaştırıldığını incelemeyi amaçlamaktadır. Kültürel tartışmaların kamu politikası ve siyasal söylem üzerinde güvenlik dili üreten bir mekanizma olduğunu göstermesi bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın teorik çerçevesi iki bağlamda inşa edilmiştir. Birincisi güvenlikleştirme yaklaşımının yaşam tarzını varoluşsal bir tehdit gibi sunup, normalde kabul edilmeyecek politikaların nasıl meşrulaştırıldığının analizidir. İkinci bağlam ise moral panik literatürünün, 'çocuklar/aile/değerler' gibi sembolik figürler üzerinden korku ve öfkenin üretim ve örgütlenme biçimlerini çözümlemesidir. Metodolojik olarak çalışma, ABD örneğinde 2016–2024 dönemini kapsayan nitel söylem analizine dayanmakta; araştırmanın örneklemini ise Kongre tutanaklarındaki konuşmalar, parti platformları ve seçim manifestoları oluşturmaktadır. Örneklem, anahtar kavram taramasıyla başlatılan amaçlı (purposive) seçim ve tekrar eden temalara dayalı kuramsal örnekleme ilkeleriyle daraltılmıştır. Araştırmanın analizi, çerçeveleme, tehdit nesnesi/tehdit edilen değer, duygusal ton ve politika çağrısı kodlarıyla yürütülmüştür. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular, farklı mecralar arasında karşılaştırmalı olarak ele alınmış; güvenlik söyleminin nasıl yayıldığı ve zamanla nasıl sertleştiği çerçevesinde yorumlanmıştır.

Araştırma, güvenlikleştirme yaklaşımını moral panik literatürüyle birlikte ele alarak, kültürel güvenliğin popülist söylemler içinde "yaşam tarzı tehdidi" olarak nasıl kurulduğuna odaklanmaktadır. Araştırma bulgularının, kültürel çatışma söylemlerinin demokratik meşruiyet, kamusal politika üretimi ve toplumsal kutuplaşma süreçleri üzerindeki etkilerini anlamaya katkı sağlaması beklenmektedir. Bu yönüyle çalışma, yalnızca akademik tartışmalara değil; medya analizleri, politika yapım süreçleri ve sivil toplum odaklı demokratik diyalog çalışmalarına da analitik bir perspektif sunma potansiyeli taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Güvenlik, Güvenlikleştirme, Moral Panik, Popülist Söylem, Yaşam Tarzı Tehdidi.

The Insecurity of Food Security Law in Europe: The French Case of Agricultural Water

Jean-Victor Maublanc

(Prof. Dr., University of Pau and the Adour Region, jean.victor.maublanc@univ-poitiers.fr)

Under the effects of climate change, the scarcity of water resources threatens agricultural production and, more broadly, the vital needs of populations in Europe and elsewhere. The challenge is also legal: what adaptations to existing law are necessary to address the current increase in conflicts over water use? Outlining an answer requires challenging two misconceptions.

The first concerns the incomplete nature of existing law. European Union law has, in fact, been concerned very early on with the good state of water resources, both from a quantitative and qualitative point of view. Directive 91/676/EEC, known as the "Nitrates" Directive, and the Water Framework Directive (2000/60/EC) laid the foundations for a European law on agricultural water, which is implemented in each Member State. The revised Urban Wastewater Treatment Directive (Directive 91/271/EEC) and the green architecture of the new Common Agricultural Policy (CAP 2023-2027) also support this ambition within the renewed framework of the European Green Deal. In each Member State, the CAP's National Strategic Plan includes a series of measures aimed at preserving water resources, in addition to more general provisions. In France alone, last year, two laws focused on securing the construction of water storage facilities for agriculture (Law No. 2025-794 of August 11, 2025, aimed at removing constraints on the practice of farming, known as the "Duplomb Law," and Law No. 2025-268 of March 24, 2025, on guidelines for food sovereignty and generational renewal in agriculture).

The second misconception concerns the uniformity of current legislation. Following the signing of the agreement with Mercosur, a united agricultural front formed against the European Union, accused of threatening agricultural yields by introducing ever-increasing environmental constraints. Beyond the debatable nature of this assertion, significant differences in the implementation of EU law are emerging between Member States. Controls regarding water intake and withdrawal for agricultural irrigation vary between Member States, some of which justifiably invoke European exemptions for their own benefit. European support mechanisms for the agricultural sector are also striking in their ambiguity. Efforts to protect water resources take a back seat to those protecting farmers' incomes. CAP subsidies exemplify the persistence of this imbalance between the objectives pursued, as well as the gap between political rhetoric and the reality of applicable law.

French agricultural water law is caught in the crossroads of these contradictory demands, fostering legal uncertainty that stems from sources other than the implementation of European law. These sources include the insufficient standardization of the applicable law, the cumbersome procedures for allocating the volume of water that can be withdrawn in advance, and the lack of responsiveness in the event of droughts.

Keywords: Food security, European Union, Water Framework Directive, France

Understanding EU Energy Security Policies After The Russia-Ukraine War: An Assessment Through the Lens of European Parliament Votes

Emre Erdemir

(Dr. Bağımsız Araştırmacı, emreerdemir55@gmail.com)

The Russia-Ukraine War, which officially began on February 24, 2022, has intensified the struggle between major powers within the multipolar international system. The European Union (EU), due to its geographical proximity, has been one of the main actors affected by the political and economic repercussions of the war. Energy has been a policy topic of discussion for the EU and its member states since the first days of the war. The main discussion has taken place between the EU institutions, primarily the European Commission, which aims to create a common energy security policy and make the EU the first climate-neutral continent by 2050, and the member states, whose fossil fuel production lags behind consumption and who have turned to imports, with Russia being their largest supplier. This study seeks to answer the following fundamental research question: How has EU energy security and transition been transformed after the Russia-Ukraine War? To understand this transformation, the study uses February 24, 2022, as the midpoint and defines the period from March 18, 2014, when Russia annexed Crimea, to the present day. Thus, the aim was to understand whether the war created change in the EU and its member states regarding a common energy security policy and the climate neutrality target, compared to the period before February 24, 2022.

In line with the above objective, the study examined the voting on legislative proposals related to EU energy security and transition in the European Parliament (EP) from 2014 to the present. EP parliamentarians, the only body within the EU's institutional structure elected by the citizens of the member states, should represent the interests of the Union within their political groups, not their national interests. However, since the Lisbon Treaty of 2009 made energy a policy within the common competence of both the EU and its member states, the study argues that even if parliamentarians do not have an organic link to their country of origin, they may find themselves caught between national and Union interests when voting on energy-related legislative proposals.

To verify this hypothesis, the study utilized data from two websites that published lists of all votes cast in EP plenary sessions, based on a literature review. To utilize these resources, the study employed content analysis as its research method. First, all legislative proposals discussed and voted on in the European Parliament plenary sessions from March 18, 2014, to the present were accessed. Then, the texts of the legislative proposals necessary for the study were reviewed by searching for the keyword's "energy", "energy security", and "energy transition". Subsequently, the voting results of the legislative proposals related to the EU energy security policy were examined. For each legislative proposal discussed, the parliamentarians who voted "yes", "no", and "abstained", and their nationalities, were identified. By comparing pre-war and post-war votes, potential changes in parliamentarians' voting behaviour were determined. Thus, the tension between national and Union priorities in parliamentarians' voting preferences was investigated.

Keywords: European Union, Energy Security Policies, Russia-Ukraine War.

Ecological Security and Marine Biodiversity Conservation in the Mediterranean: The Role of Regional Cooperation

Senem Atvur

(Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, senematvur@akdeniz.edu.tr)

Çağla Vural

(Dr. Bağımsız Araştırmacı, cagla.vural@hotmail.com)

Sezen Kaya-Sönmez

(Doktora Adayı, Kadir Has Üniversitesi, sezen.kaya@khas.edu.tr)

The Mediterranean Sea is one of the world's most ecologically significant marine regions, characterized by high levels of biodiversity and endemism. However, marine biodiversity in the Mediterranean is increasingly threatened by multiple and interrelated pressures, including climate change, marine pollution, invasive alien species, overfishing, and intensified maritime activities. As a semi-enclosed basin with limited water renewal capacity, the Mediterranean is particularly vulnerable to cumulative and long-lasting ecological impacts. The degradation of marine biodiversity therefore constitutes not only an environmental challenge but also a broader security concern with economic, social, and political implications.

This study aims to examine the major risks facing marine biodiversity in the Mediterranean through the lens of ecological security and to discuss the role of regional cooperation in addressing these challenges. The ecological security approach expands conventional security thinking beyond state-centric frameworks by placing ecosystem integrity at the core of security considerations. From this perspective, environmental degradation is understood as a factor that directly affects human well-being, economic stability, and regional resilience, thereby necessitating cooperative rather than competitive responses.

Adopting a qualitative and conceptual research design, the study is based on a critical synthesis of existing academic literature and policy frameworks related to marine biodiversity, ecological security, and environmental governance in the Mediterranean. The analysis highlights why nationally fragmented responses remain insufficient in the face of transboundary ecological risks. In this context, the European Union is referenced not as a representative actor of the Mediterranean as a whole, but as an analytical benchmark due to its capacity to develop binding environmental regulations and multilevel governance mechanisms relevant to biodiversity conservation. The EU thus provides insights into how cooperation-oriented ecological security frameworks can be institutionalized, without implying their direct transferability to non-EU Mediterranean states.

The study concludes that the conservation of marine biodiversity in the Mediterranean cannot be achieved without inclusive, ecosystem-based, and cooperation-driven governance approaches. An ecological security perspective offers a valuable framework for linking biodiversity protection with regional stability and long-term sustainability.

Keywords: Mediterranean, Marine Biodiversity, Ecological Security, Regional Cooperation, Environmental Governance

Climate-Induced Displacement and Human Security in the Least Developed Small Island States

Sanem Özer

(Doç. Dr., Akdeniz University, sanemozer@gmail.com)

Güneş Ersoy

(Dr., ANT-Akademi, gunesersoy@windowslive.com)

Climate change poses an existential threat to the least developed small island countries. Their fragile geographical structure and weak economic, institutional, and technological capacities significantly constrain these countries' ability to adapt to current changes. Therefore, direct and indirect effects such as sea level rise, extreme weather events, and coastal erosion go beyond limiting livelihoods; they destroy living spaces by disrupting territorial integrity and create irreversible consequences for future generations. Under these conditions, international migration is no longer an option for these communities but has become a strategy of "last resort".

However, the limited opportunities for migration and the process itself bring new and multidimensional challenges. While immigration admission criteria and eligibility requirements further restrict migration opportunities, family members who cannot meet these conditions continue to be exposed to climate-related risks. Furthermore, communities that have maintained traditional ways of life for centuries also struggle to adapt to different social and cultural environments. The absence of a binding international legal framework on climate-induced displacement further deepens insecurity at different stages of the process.

In this context, this study argues that addressing the climate change-migration nexus through a human security approach allows for a more comprehensive assessment of country-specific risks. In making this assessment, it emphasizes the need to rethink the scope of the concept in light of current climate risks, based on the definition of human security in the United Nations Human Development Report. This study discusses the feasibility and effectiveness of migration and resettlement as an adaptation strategy for the least developed small island countries such as Tuvalu and Kiribati, providing examples of the challenges and adaptation efforts faced by communities that may be forced to abandon their habitats due to the impacts of climate change across different geographical contexts.

Keywords: Climate Change, Migration, The Least Developed Small Island States, Human Security, Resettlement

Can Minilateral Coalitions be a Solution in a Climate Regime without the United States?

Ceren Uysal Oğuz

(Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, cuysaloguz@akdeniz.edu.tr)

A. Gün Güneş Gülal

(Doç. Dr. Ant-Akademi, a.gungunes@gmail.com)

Climate change was defined as a global "threat multiplier" for "instability in some of the most volatile regions of the world" in a 2007 report prepared by the American non-profit organization Center for Naval Analyses (CNA) Military Advisory Board. Within this framework, many governments, such as the Obama administration in the United States (US), and international organizations, primarily NATO, have begun to focus on the security risks posed by the climate crisis. Thus, the climate crisis has become one of the key topics on the international security agenda. Therefore, the Trump administration's official withdrawal from the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and the Paris Agreement in January 2026 can also be seen as a structural rift at the heart of the collective security architecture.

This study approaches the US's move within the framework of the concept of "rogue superpower," which has been debated in international law literature. While the Obama and Biden administrations accepted and declared the US leadership in the global climate regime, Trump administration is once again carrying out systemic sabotage against international efforts through denial of the climate crisis as well as the rejection of responsibilities. The study examines two fundamental security paradoxes created by the withdrawal of the US from the global climate regime. First, at a time when NATO has characterized climate change as an operational security threat, the Alliance's largest actor's institutional rejection for this threat is creating a fracture within the Western security bloc. Second, the security vacuum created by the US is pushing states toward a "self-help" reflex in transnational crises such as water and food security, increasing the risk of hybrid conflicts especially in the Middle East and the Global South.

Hence, the study questions the international system's capacity to develop "multilateralism without the US" in the face of this bleak picture. In this context, it is debated whether "minilateral" coalitions formed by the European Union, China, and emerging "Middle Powers" can stop the institutional erosion created by the US. Ultimately, this study argues that the survival of the climate regime now depends not only on universal participation, but also on an "embedded containment" strategy aimed at isolating the destructive influence of the US.

Keywords: The United States, Climate Crisis, Minilateral Coalitions, Threat Multiplier

Kırılganlık ve Direnç Bağlamında Kalkınma ve Güvenlik İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme

Murat Karakoyunlu[2]

Günümüzde güvenlik tartışmaları, yalnızca askeri tehditler üzerinden değil; üretim, nüfus ve altyapının nasıl örgütlendiği üzerinden de yeniden şekillenmektedir. Özellikle savaş teknolojilerinin dijitalleşmesi ve hedef odaklı hale gelmesi, yoğunlaşmış şehirleri ve kritik üretim alanlarını daha kırılgan hale getirmektedir. Bu durum, kalkınma süreçlerinin güvenlik üzerindeki etkisinin yeniden düşünülmesini gerekli kılmaktadır.

Modern kalkınma anlayışı, üretim ve nüfusun belirli merkezlerde toplanmasını teşvik etmektedir. Bu yoğunlaşma, ekonomik verimlilik sağlarken, aynı zamanda sistemin sınırlı sayıda mekânsal noktaya bağımlı hale gelmesine yol açmaktadır. Gıda arzı, enerji akışı ve tedarik zincirleri gibi temel alanlarda ortaya çıkan bu bağımlılık, kriz ve çatışma anlarında geniş çaplı kırılganlıklar üretmektedir.

Bu çalışma, kalkınma ve güvenlik ilişkisini kırılganlık ve direnç kavramları üzerinden ele almaktadır. Temel iddia, güvenliğin yalnızca askeri kapasiteyle değil; üretim ve yaşamın mekânsal dağılımı ile doğrudan ilişkili olduğudur. Bu bağlamda çalışma, kalkınma süreçlerinde daha dengeli ve yaygın bir mekânsal örgütlenmenin, kırılganlığı azaltarak sistemin direnç kapasitesini artırabileceğini ileri sürmektedir.

Sonuç olarak, kalkınma politikalarının yalnızca büyüme hedefiyle değil; kırılganlıkları azaltan ve direnç üreten bir çerçevede ele alınması gerekmektedir. Bu yaklaşım, güvenliğin yeniden tanımlandığı günümüz koşullarında, kalkınma ve güvenlik arasındaki ilişkiye farklı bir bakış sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma politikaları, kırılganlık, ekonomik güvenlik

[2] Dr. KOP BKİ Başkanı, karakoyunlum@gmail.com, ORCID 0000-0002-5047-4787

Uluslararası İlişkilerde Orta Ölçekli Devletlerin Arabuluculuk Diplomasisine Katkısı: Azerbaycan Örneği

Yusuf Sayın

(Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, ysayin@erbakan.edu.tr)

Atabala Mammadov

(Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, atabala.mammadov.97@mail.ru)

Bu bildiri, uluslararası ilişkilerde orta ölçekli devletlerin uluslararası arabuluculuk diplomasisine katkısını, Azerbaycan örneğinde incelemektedir. Çalışma, çok kutuplu uluslararası sistemde barışın inşası ve çatışma yönetimi süreçlerinin sadece büyük güçlerin inisiyatifinde olmadığını, orta ölçekli devletlerin de arabuluculuk ve kolaylaştırıcılık gibi roller üstlenebildiğini savunmaktadır. Bu bağlamda Azerbaycan'ın dış politika pratikleri, arabuluculuk diplomasisi açısından analitik bir çerçevede değerlendirilmektedir. Teorik düzeyde çalışma, "orta ölçekli devlet" kavramını, askeri kapasite yerine yumuşak güç, çok taraflı diplomasi, kurumsal katılım ve uzlaşma odaklı dış politika unsurları üzerinden ele almaktadır. Arabuluculuk diplomasisi, bu devletler açısından uluslararası sistemde görünürlük kazanma ve bölgesel istikrara katkı sağlama işlevi gören stratejik bir araç olarak tanımlanmaktadır. Orta ölçekli devletlerin esnek dış politika yapıları ve ideolojik kutuplaşmalara mesafeli duruşları, onları çatışmalı taraflar arasında kabul edilebilir aktörler haline getirmektedir. Azerbaycan'ın Güney Kafkasya'daki jeopolitik konumu, enerji diplomasisi yoluyla kurduğu çok yönlü ilişkiler ve dengeli dış politika yaklaşımı, ülkenin arabuluculuk kapasitesini artıran temel faktörler olarak değerlendirilebilir. Özellikle Azerbaycan'ın Bağlantısızlar Hareketi başkanlığı sürecinde (Ekim 2019 – Ocak 2024) çok taraflı diplomasiye verdiği önem ve bölgesel istikrar vurgusu, arabuluculuk diplomasisinin pratik yansımaları olarak ele alınmaktadır. Doğu ile Batı, İslam dünyası ile Avrupa kurumlarıyla eş zamanlı ilişkiler yürütebilmesi, Azerbaycan'ı görece tarafsız ve işlevsel bir diplomatik aktör konumuna taşımaktadır. Bu çalışma, Azerbaycan örneğinin orta ölçekli devletlerin uluslararası arabuluculuk süreçlerinde kolaylaştırıcı ve diyalog kurucu roller üstlenebileceğini ortaya koyduğu sonucuna ulaşmaktadır. Bu bildiri, barış ve çatışma yönetimi literatüründe orta ölçekli devletlerin rolüne ilişkin tartışmalara bilimsel katkı sunmayı ve arabuluculuk diplomasisinin aktör çeşitliliğini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Arabuluculuk Diplomasisi, Barış, Orta Ölçekli Devlet

Güvenlik İnşası Olarak Diplomasi: Umman Sultanlığı Örneği

Semih Satıroğlu

(Şube Müdürü, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, semihsat@gmail.com)

Uluslararası ilişkilerde güç ve güvenlik ilişkileri, istikrarsızlık unsurunu da göz önünde bulundurmayı zorunlu kılmaktadır. Tarihi, coğrafi özellikleri, sosyolojik boyutlarıyla Ortadoğu bölgesi de güvenlik olgusunun önemli öznelerinden biri olmuştur. Özellikle Arap Yarımadası'ndaki çatışmaların derin sosyolojik unsurlara sahip olduğu; dini, etnik, kültürel vb. birçok farklı faktörün söz konusu çatışmaları güvenlik sorunu haline getirdiği söylenebilecektir. Bu kapsamda çatışma ve anlaşmazlıkların sert ve toleranssız ilerlediği bir coğrafyada, Umman Sultanlığı bölgede istikrar için önemli bir aktör olarak görülmektedir. Gerek jeopolitik konumu gerekse de tarihsel derinliği ile Umman Sultanlığı, Hürmüz Boğazı'ndan, Yemen'e kadar sorunlu bölgeler ile doğrudan ilgilidir. Böylesine kırılgan bir zeminde, Umman, güvenlik olgusunu diplomasi üzerine inşa etmiştir. Zira Umman'ın Sultan Kabus liderliğinden başlayıp halihazırdaki lideri Heysem bin Tarık'ın devamen kurumsallaştırdığı tarafsızlık politikası, Umman'nın güvenlik politikasında temel unsur olmuştur.

Umman'ın diplomatik olarak bölgesinde takip ettiği tarafsızlık politikasının koşullarının ise sadece bir zorunluluktan kaynaklanmadığı görülmektedir. Tarihsel olarak sahip olduğu devlet kodları, toplumun barışçıl yapısı, ülkenin sahip olduğu coğrafi ayrıcalıkların yanında dini olarak da çevresindeki ülkelerden farklı bir yapıda olan Umman, tarafsızlığa dayanan diplomasi anlayışını şekillendirmiştir.

Batı devletleri ve Arap ülkelerle olan ilişkilerinin yanısıra İran, Hindistan, Pakistan gibi Arap olmayan devletlerle de özel ve tarafsızlığa dayalı bir politika geliştirmiştir. Özellikle son dönemde ABD-İran geriliminde, iki ülkenin karşılıklı görüştüğü ülke olması sebebiyle Umman'ın güvenlik inşasındaki diplomasinin rolü daha önemli hale gelmektedir.

Çalışmamızda Umman'ın siyasi, tarihi, coğrafi ve sosyolojik çerçevesinden yola çıkarak, bağımsızlığından beri güvenlik politikası olarak inşa ettiği tarafsızlık diplomasisi ele alınacaktır. Umman'ın sorunlu bir bölgede tesis etmeye çalıştığı söz konusu bu anlayış, gerginliğin sürdüğü coğrafyada yapılacak güvenlik çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortadoğu, Umman Sultanlığı, tarafsızlık, diplomasi.

Söylem Analizi Bağlamında İklim Diplomasisinde Türkiye'nin Rolü

İlke Ulutaş

(Arş. Gör. Dr., Çağ Üniversitesi, ilkeulutass@gmail.com)

Günümüzde varoluşsal bir tehdit olarak nitelendirilen iklim değişikliği ulusal çıkar ve uluslararası iş birliği tartışmalarını beraberinde getirmiş, söz konusu tartışmalar ise "iklim diplomasisi" özel alanının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu bağlamda müzakerelerin yürütülmesinde, müktesebatın oluşturulmasında ve uygulanmasında devletler, hükümet liderleri, çıkar grupları, çevreci örgütler, Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB) gibi birçok aktör iklim diplomasisinde önemli bir rol oynamıştır. Zira iklim diplomasisinin çok boyutlu yapısı kayıp ve hasar, finans gibi konuların bir arada tartışılmasına zemin oluşturmuş, aktörlerin uyum ve azaltım temelli politikalar geliştirmesini elzem kılmıştır. Türkiye de bu aktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Türkiye'nin iklim değişikliğine yönelik politika belgelerinde de azaltım ve uyum konusu ön plana çıkmış, BM Taraflar Konferansları'ndaki söylemlerinde iklim değişikliği tehdit olarak belirtilmiştir. Bunun yanı sıra uluslararası müzakereler, iklim finansmanı, yerel politikalar gibi pek çok unsuru içeren kurumsallaşma çabalarıyla iklim değişikliğine uyum sağlamaya çalışmıştır. Bu süreçte ise iklim politikalarını ulusal kalkınma planlarının bir parçası hâline getirmeyi, uluslararası iklim rejimi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile uyumlu politikalar geliştirmeyi, iklim diplomasisinde güçlenen bir aktör olmayı amaç edinmiştir. Bu doğrultuda çalışmamızın temel araştırma sorusunu iklim diplomasisinde Türkiye'nin rolünün ne olduğu sorunsalı oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızın amacı Türkiye'nin iklim diplomasisindeki rolünü analiz etmektir. Türkiye'nin iklim diplomasisindeki konumunu ortaya koymak amacıyla öncelikle 1995 yılından günümüze düzenlenen BM Taraflar Konferansları'ndaki söylemleri analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin iklim değişikliğine yönelik ortaya koymuş olduğu eylem planları ve strateji belgeleri incelenmiş, politika belgeleri ile diplomatik söylemlerinin karşılaştırması yapılarak uyumlu olup olmadığı irdelenmiştir. Dolayısıyla eylem planlarının ve strateji belgelerinin diplomatik söylemlerine etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmamızda bir taraftan Türkiye'nin iklim diplomasisindeki rolü irdelenirken, diğer taraftan diplomaside hangi temaların ön plana çıktığı ve temel ilkelerinin ne olduğu da ortaya konulacaktır. Yorumsamacı söylem analizinin kullanıldığı araştırmamızda Türkiye'nin resmi söylemlerini içeren, BM Dijital Arşivinden elde edilen belgeler incelenerek Türkçe literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim diplomasisi, Türkiye, iklim stratejisi, azaltım, uyum

Teknoloji Diplomasisi ve Terörsüz Türkiye Doktrini: İHA/SİHA'ların Güvenlik ve Uluslararası İmaj Üzerindeki Stratejik Rolü

Mehmet Emin Güven

(Arş. Gör. Dr. İnönü Üniversitesi, mehmetemin.guven@inonu.edu.tr)

Bu çalışma, Türkiye'nin savunma sanayinde son dönemlerde hız kazanan yerlileşme ve dijital dönüşüm sürecinin en somut çıktılarından biri olan insansız hava araçları (İHA) ve silahlı insansız hava araçlarının (SİHA), Terörsüz Türkiye doktrini ile teknoloji diplomasisi bağlamındaki stratejik yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. 21. yüzyılın asimetrik güvenlik tehditleri karşısında devletlerin askeri teknolojik kapasiteleri, operasyonel etkinliği artırmanın ötesinde güvenlik stratejilerinin ve savaş konseptinin yeniden tanımlanmasına ve dış politika pratiklerinin farklılaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu çerçevede teknoloji diplomasisi, yüksek teknoloji üretimi aracılığıyla uluslararası etkileşim kurmayı mümkün kılan ve devletlerin bölgesel ve küresel konumlanmalarını etkileyen yeni nesil bir diplomasi alanı olarak giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Türkiye'nin geliştirdiği insansız sistemler, terörle mücadele yaklaşımında önemli bir stratejik değişime işaret etmektedir. Daha önce ağırlık kazanan reaktif güvenlik anlayışı yerini, tehdidi kaynağında bertaraf etmeyi hedefleyen proaktif bir çerçeveye bırakmaktadır. Yerli mühimmat, gelişmiş görüntüleme kabiliyetleri ve artan operasyonel esneklik ile desteklenen bu teknolojik kapasite, terör örgütlerinin hareket alanını sınırlandırarak iç güvenlikte görece istikrarın tesisine katkı sunmaktadır. Bu bağlamda İHA/SİHA teknolojileri, Terörsüz Türkiye vizyonunun teknik zeminini güçlendiren başlıca unsurlar arasında konumlanmaktadır. Savunma sanayinde gözlenen bu niteliksel dönüşüm, Türkiye'nin dış politika araç setinde de dikkat çekici bir genişlemeye işaret etmektedir. Türk İHA/SİHA'larının Libya, Karabağ ve Ukrayna gibi farklı çatışma sahalarında görünürlük kazanması, bu teknolojilerin uluslararası güvenlik tartışmalarında daha fazla yer bulmasına yol açmaktadır. Bu durum, uluslararası düzeyde Türkiye'nin teknoloji geliştirebilen ve savunma kapasitesi yüksek bir aktör olarak algılanmasını desteklemektedir. Bu gelişmeler, askeri teknolojik yetkinliğin teknoloji diplomasisi kapsamında diplomatik etki üretme potansiyeline sahip stratejik bir enstrüman haline geldiğini düşündürmektedir. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman analizi ve literatür incelemesine dayanmaktadır. Türkiye'nin savunma teknolojilerinde kaydettiği ilerlemenin güvenlik politikaları üzerindeki etkileri, özellikle İHA ve SİHA kapasitesi üzerinden ele alınmaktadır. Teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin iç politikada güvenlik mimarisini yeniden şekillendirdiği, terörle mücadelede operasyonel etkinliği artırdığı ve bu doğrultuda Terörsüz Türkiye sürecinin ilerlemesine yapısal bir katkı sunduğu değerlendirilmektedir. Bu teknolojik kapasitenin sağladığı güvenlik avantajının Türkiye'nin dış politika pratiklerine de yansıdığı ve teknoloji diplomasisi boyutuyla, Türkiye'nin uluslararası görünürlüğünü artırarak ülke imajını etkileyen bir faktör haline geldiği öne sürülmektedir. Bu bağlamda çalışmada, savunma teknolojilerinin iç güvenlik dinamikleri ile uluslararası imaj arasındaki ilişki Türkiye örneği üzerinden analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Diplomasisi, İHA/SİHA, Terörsüz Türkiye Doktrini, Uluslararası İmaj.

Arktik'te Askerî Tatbikatların Dönüşümü (2020-2025): Çok Alanlı Yapılanma, Mekânsal Yoğunlaşma ve Çatışma Riskleri [3]

Onur Limon

(Dr. Bağımsız Araştırmacı, onurlimon2538@gmail.com)

Arktik bölgesi (Arktik), son yıllarda askerî tatbikatların yoğunluğu, kapsamı ve çok alanlı yapısı bakımından küresel güvenlik rekabetinin en kırılgan sahalarından biri hâline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, 2020-2025 döneminde Arktik'te icra edilen askerî tatbikatların dönüşümünü analiz etmek, başlıca aktörler olan ABD, NATO ve Rusya'nın rollerini karşılaştırmalı olarak incelemek ve bu dönüşümün çatışma riskleri üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Çalışmanın temel hipotezi, Arktik'teki askerî tatbikatların yalnızca niceliksel olarak artmadığı; aynı zamanda belirli kara, deniz ve hava sahalarında yoğunlaşarak çok alanlı bir yapıya evrildiği ve bu sürecin yanlış hesaplama ile istem dışı tırmanma risklerini yapısal biçimde artırdığı yönündedir.

Metodolojik olarak çalışma, Arctic Military Activity Tracker veri tabanına dayalı betimleyici-nitel içerik analizine dayanmaktadır. Arktik devletlerinin askerî tatbikatlara ilişkin resmî ve karşılaştırılabilir veri paylaşımında bulunmaması nedeniyle analiz kapsamı, söz konusu veri tabanının askerî tatbikatları sistematik biçimde izlemeye başladığı Eylül 2020 sonrasıyla sınırlandırılmıştır. Tatbikatlar; tür (kara, deniz, hava ve çok alanlı), katılımcı aktörler, coğrafi konum, zaman dizisi ve operasyonel içerik değişkenleri temelinde sınıflandırılmış; veriler 2020-2025 dönemini kapsayacak şekilde yıllık karşılaştırmalar yoluyla analiz edilmiştir. Devam eden bir yıl olması ve veri bütünlüğünün sağlanamaması nedeniyle 2026 yılı çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Mevcut literatür, Arktik'teki askerî faaliyetleri çoğunlukla tarihsel eğilimler veya tekil aktörlerin motivasyonları üzerinden ele almakta; tatbikatların güncel çok alanlı dönüşümünü ve ortak karşılaşma sahalarına özgü çatışma risklerini bütüncül biçimde incelemekte sınırlı kalmaktadır. Bu çalışma, söz konusu literatür boşluğunu doldurarak askerî tatbikatların mekânsal yoğunlaşma örüntülerini sistematik biçimde ortaya koymaktadır.

Bulgular, ABD, NATO ve Rusya'nın kara, deniz ve hava tatbikatlarının büyük ölçüde aynı coğrafi alanlarda yoğunlaştığını göstermektedir. Deniz sahasında Barents Denizi, Ayı Boşluğu (Bear Gap), Norveç Denizi ve Grönland-İzlanda-Birleşik Krallık [(Greenland–Iceland–UK (GIUK) Gap)] Boşluğu öne çıkmakta; bu alanlar Rusya'nın stratejik denizaltı üsleri ile NATO'nun denizaltı tespit operasyonlarının kesişim noktalarını oluşturmaktadır. Hava sahalarında Alaska, Kuzey Norveç ve Bering Boğazı, Rus stratejik bombardıman uçuşlarının ABD ve Kanada'nın NORAD kapsamında yürüttüğü önleme faaliyetleriyle karşı karşıya geldiği başlıca alanlar olarak öne çıkmaktadır. Kara sahasında ise Finlandiya'nın Laponya bölgesi, Norveç'in Finnmark ili ve Rusya'nın Kola Yarımadası yoğun kara gücü yığınağı ve müşterek tatbikatların merkezini oluşturmaktadır.

[3] Bu araştırma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından desteklenen "Arktik: Türkiye'nin Rolü Nedir?" başlıklı 123G029 projesi kapsamında hazırlanmıştır.

Tartışma bölümünde, bu mekânsal yoğunlaşmanın söz konusu kara, deniz ve hava sahalarını kontrollü yakınlaşma bölgelerine dönüştürdüğü; özellikle Barents Denizi, GIUK Boşluğu ve Bering Boğazı'nda eş zamanlı tatbikatların yanlış algılama ve istem dışı tırmanma risklerini artırdığı tartışılmaktadır. Sonuç olarak çalışma, Arktik'teki askerî tatbikatların yalnızca caydırıcılık ve sinyalleşme araçları değil, küresel güvenlik mimarisini etkileyen yapısal bir dönüşümün parçası olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arktik güvenliği; askerî tatbikatlar; çok alanlı operasyonlar; mekânsal yoğunlaşma; ABD; NATO; Rusya; yanlış algılama; istem dışı tırmanma

İran'ın Vekil Aktör Politikası: Hizbullah'ın Lübnan'da Stratejik Rolü ve Bölgesel Etkisi

Kemal Asiltürk

(Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik ve Terör Tezli Yüksek Lisans Programı, asilturkemal@gmail.com)

İshak Akel

(Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik ve Terör Tezli Yüksek Lisans Programı, bordoenerji944@outlook.com)

Bu çalışma, İran'ın vekil aktör politikasında Hizbullah'ın neden ve nasıl merkezi bir konuma yerleştirildiğini, bu ilişkinin Lübnan iç siyaseti, devlet egemenliği ve bölgesel güvenlik mimarisi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışmanın temel sorusu şudur. İran, Hizbullah'ı hangi stratejik gerekçelerle vekil aktör olarak kullanmakta ve Hizbullah'ın hibrit örgütsel yapısı bu vekâlet ilişkisinin sınırlarını nasıl şekillendirmektedir? Bu soruya cevap aranırken öncelikle vekil aktör ve vekâlet savaşı literatürü çerçevesinde dolaylılık, maliyet azaltma, inkâr edilebilirlik, asıl-vekil ikilemi ve denetim-özerklik gerilimi ele alınmaktadır. Ardından Hizbullah'ın silahlı hareket, siyasal parti ve sosyal hizmet ağı biçiminde gelişen hibrit kimliği açıklanmakta, örgütün toplumsal tabanını, direniş söylemini ve siyasal meşruiyet kaynaklarını nasıl inşa ettiği değerlendirilmektedir. Çalışma, İran-Hizbullah ilişkisinin yalnızca tek yönlü bir emir-komuta bağıyla açıklanamayacağını, ideolojik yakınlık, finansman, eğitim, lojistik destek, yerel meşruiyet ve örgütsel özerklik arasında sürekli müzakere edilen çok katmanlı bir ilişki biçimi olduğunu ileri sürmektedir. Bulgular, Hizbullah'ın İran'a düşük maliyetli güç projeksiyonu, İsrail'e karşı caydırıcılık ve Levant hattında stratejik derinlik sağladığını, buna karşılık örgütün Lübnan'daki paralel güvenlik kapasitesinin devlet egemenliği, mezhepsel denge ve bölgesel kriz yönetimi bakımından ciddi sınırlılıklar ve riskler ürettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İran, Lübnan, Hizbullah, vekil aktör, vekâlet savaşı

Akdeniz'de Sınır Denetimi ve Güvenlikleştirme: Paris Okulu Perspektifinden Frontex'in Rolü

Ayşe Gülce Uygun

(Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, gulceuygun@comu.edu.tr)

Bu çalışma, Avrupa Birliği (AB)'nde göçün güvenlikleştirilmesi sürecini, Paris Okulu'nun güvenlik yaklaşımı ve özellikle Didier Bigo'nun "security field", "denetim" (surveillance) ve "huzursuzluğun yönetimselliği" (governmentality of unease) kavramları çerçevesinde analiz etmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde göç, AB'de yalnızca insani ve sosyoekonomik bir olgu olarak değil, giderek artan biçimde güvenlik, risk ve kontrol bağlamında ele alınmaya başlanmıştır. Özellikle Akdeniz üzerinden gerçekleşen düzensiz göç hareketleri, AB'nin sınır yönetiminde yeni kurumsal ve operasyonel mekanizmaların gelişmesine yol açmıştır. Bu süreçte Frontex, Avrupa Birliği sınır yönetiminde merkezi bir aktör haline gelmiştir. Paris Okulu'nun yaklaşımı, güvenlikleştirme sürecini yalnızca söylemsel bir inşa olarak değil, aynı zamanda güvenlik profesyonellerinin gündelik pratikleri, kurumsal ağları ve denetim mekanizmaları aracılığıyla şekillenen bir süreç olarak ele almaktadır. Bu bağlamda Frontex, risk analizi üretimi, sınır denetimi faaliyetleri, ortak operasyonların koordinasyonu ve üçüncü ülkelerle geliştirdiği işbirliği mekanizmaları aracılığıyla Avrupa Birliği sınır kontrolünün mekânsal ve kurumsal kapsamını genişletmektedir. Özellikle Akdeniz'de yürütülen operasyonlar, sınır kontrolünün yalnızca AB sınırlarında değil, aynı zamanda Birlik dışındaki coğrafyalarda da uygulanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu durum, AB göç yönetişiminin dışsallaştırılması sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Didier Bigo'nun "security field" kavramı doğrultusunda, Frontex yalnızca teknik bir sınır yönetimi ajansı değil, aynı zamanda göçün bir güvenlik meselesi olarak tanımlanmasına katkıda bulunan transnasyonel bir güvenlik alanının parçası olarak değerlendirilmektedir. Ajansın yürüttüğü denetim, izleme ve risk analizi faaliyetleri, göçün potansiyel bir güvenlik riski olarak kurumsallaştırılmasına katkıda bulunmakta ve göç yönetiminin güvenlik odaklı bir yönetişim alanı haline gelmesini desteklemektedir. Bu süreç, sınır ajansları, güvenlik profesyonelleri ve politika yapıcılar arasındaki etkileşim yoluyla şekillenen çok katmanlı bir güvenlik alanının oluşumuna işaret etmektedir. Bu çalışma, Frontex'in Akdeniz bağlamındaki rolünü Paris Okulu perspektifinden analiz ederek, AB'de göçün güvenlikleştirilmesinin kurumsal, mekânsal ve pratik boyutlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, denetim pratikleri ve güvenlik profesyonellerinin rolü üzerinden, Avrupa Birliği sınır yönetişiminin güvenlik merkezli dönüşümüne teorik bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Frontex, Avrupa Birliği, göçün güvenlikleştirilmesi, Paris Okulu, güvenlik alanı, düzensiz göç, Akdeniz

Güvenliğin Bölgeselleşmesi: Esad Rejiminin Çöküşü Sonrasında Orta Doğu'da Güç Dağılımı ve Rekabet Dinamikleri

Fatma Nur Güven

(Dr. Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi, fatmanur.ozdemir@inonu.edu.tr)

Suriye'de uzun yıllar devam eden iç savaşın ardından Esad rejiminin çöküşü, salt bir iktidar değişimi olmanın ötesinde Orta Doğu'daki güç dağılımını yeniden şekillendiren yapısal bir jeopolitik kırılma olarak değerlendirilmelidir. Bu çalışma, rejim sonrası dönemde Suriye sahasında dış aktörlerin değişen konumlarını ve bu dönüşümün bölgesel güç dengeleri üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Çalışmanın temel sorunsalı, küresel aktörlerin doğrudan ve maliyetli askeri angajmanlardan kaçınma eğilimi gösterdiği post-Amerikan Orta Doğu düzeninde güvenlik üretiminin hangi aktörler tarafından ve nasıl üstlenildiğidir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılan çalışma kapsamında elde edilen bulgular, Rusya ve İran'ın stratejik önceliklerinin değişmesiyle birlikte Suriye'deki askeri ve siyasi projeksiyon kapasitelerinde belirgin gerileme yaşandığını göstermektedir. Rusya'nın farklı coğrafi alanlara odaklanması ve İran'ın artan güvenlik baskıları nedeniyle kaynaklarını kaydırması, sahada ciddi bir güç boşluğu meydana getirmiştir. Bu durum Suriye'yi, küresel güçlerin domine ettiği bir çatışma alanından bölgesel aktörlerin doğrudan müdahil olduğu rekabetçi bir zemine taşımıştır. Söz konusu stratejik boşluk neticesinde ortaya çıkan yeni denklemde Türkiye ve İsrail, manevra alanı en fazla genişleyen iki temel aktör olarak öne çıkmaktadır. İsrail, Lübnan sahasında Hizbullah'a karşı elde ettiği askeri kazanımların sağladığı avantajla Suriye'deki operasyonel derinliğini artırmıştır. İran bağlantılı unsurların zayıflaması, İsrail'in güvenlik doktrinini daha önleyici bir çerçeveye taşımasına ve kuzey hattında hareket serbestisi kazanmasına imkân tanımıştır. Buna karşılık Türkiye, sınır güvenliği, terörle mücadele ve bölgesel nüfuz alanı inşasını bütüncül bir stratejik çerçevede birleştirerek askeri ve diplomatik kapasitesini eş zamanlı biçimde devreye sokmuştur. Bu süreç, Ankara'nın yeni siyasi yapının şekillenmesinde daha belirleyici bir konuma ulaşmasına imkân tanımıştır. Sonuç olarak Suriye örneği, küresel güçlerin doğrudan müdahalelerden kaçındığı bir dönemde güvenlik sorumluluğunun bölgesel aktörlere doğru kaydığını göstermektedir. Güvenlik üretimi tek merkezli yapıdan uzaklaşarak çok aktörlü ve rekabetçi bir düzene evrilmiştir. Bu yeni mimari, esnek ittifakların, geçici güç dengelerinin ve yüksek kriz potansiyelinin iç içe geçtiği dinamik bir süreci ifade etmektedir. Rejim değişikliği sonrasında ortaya çıkan tablo, Orta Doğu'da güvenliğin bölgeselleştiği ve güç dağılımının yeniden tanımlandığı yeni bir jeopolitik evreye işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Post-Amerikan Orta Doğu, Güvenlik, Suriye, Türkiye, İsrail.

Güney Kafkasya'nın Bölgesel Güvenlik Paradigmasında Teolojik Olguların Etkisi: Ermeni Apostolik Kilisesi

Kazim Murat Özkan

(Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Güvenlik Fakültesi, kmozkan85@gmail.com)

Küreselleşen dünyada teknolojinin ve iletişimin ilerleyişine bağlı olarak ulusal/uluslararası sorunlar çeşitlenmekte ve derinleşmektedir. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşanan aynı zamanda bölgesel ya da küresel etkileri değişik ve kalıcı sonuçlar doğuran savaşlar/çatışmalar, ekonomik kısıtların da etkisiyle, küresel sistemin çok kutupluluğa evirilme yolunda olduğu izlenimi vermektedir. Dolayısıyla, ilişkisel bir olgu olarak güvenlik, belli bir devletin ulusal güvenliğini etkileyen değişkenlerin karşılıklı bağımlılık nedeniyle, uluslararası yapıyı da etkilemesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda, Güney Kafkasya'da Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan gibi bağımsız devletlerin dünya sahnesine çıkışı, daha açık bir ifadeyle Kafkasya'nın değişen jeopolitiği, bölgeyi yeniden küresel ve bölgesel güçler için bir mücadele alanı haline dönüştürmüştür. Bu süreçte bölge ülkeleri arasında dönem dönem düşük yoğunluklu çatışmalar yaşanmış, bazen de Güney Kafkasya şiddetli savaşlara sahne olmuştur. Bölgeye ilgi duyan büyük ve bölgesel güce sahip devletlerin; bölgenin stratejik, jeopolitik, ekonomik, toplumsal ve politik açıdan mutlak önemi nedeniyle bölge halkları arasındaki etnik, kültürel kimlik ve dini bağını, kendi stratejik menfaatleri doğrultusunda yönlendirmeyi tercih ettiği görülmektedir. Bu nedenle, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesine katkı sağlaması amacıyla, 08 Ağustos 2025'de yedi maddelik 'Ortak Bildirge' yayımlanmıştır. Söz konusu Bildirge ile Zengezur Koridoru'nun "Trump Uluslararası Barış ve Refah Yolu (Trump Route for International Peace and Prosperity-TRIPP)"na dönüşmesinin, bölge ülkeleri nezdinde ve ülkelerin iç siyasi yapılarında, melez tehdit oluşturabilecek girişimlere yol açabileceği, güvenliğin sorgulanması ya da istikrarın bozulmasına neden olabilecek risk, tehlike ve tehditlere yönelik dış müdahalelerde bulunabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla, Güney Kafkasya'da bölgesel güvenliğin sağlanmasında, Azerbaycan ve Ermenistan karşılıklı rekabet içerisinde olsalar da birbirlerine duydukları hasmane anlayıştan kurtulmak için kuşku ve korku kaynaklarının etkisizleştirilmesi gerekir. Bu bağlamda çalışmada, söz konusu güvensizlik kaynaklardan biri olduğu değerlendirilen Ermeni Apostolik Kilisesi'nin tarihsel etkisi, güvensizliğe ilişkin yapısı ve karakteri ortaya konmuştur. Diğer yandan Ermenistan Parlamento seçimlerinin muhtemelen 07 Haziran 2026 tarihinde yapılacağı da dikkate alındığında, Ermeni Apostolik Kilisesi'nin, özellikle Ermenistan halkı ve siyasi, askeri, ekonomi, diplomasi, bilgi, kültür, psikoloji, meşruiyet ve manevi gibi alanlardaki muhtemel etkisinin yanında, diğer kiliselerle olan ilişkilerinin yaratacağı karşılıklı nüfuz mücadelesi de değerlendirilmiştir. Araştırmada en sık kullanılan nitel analiz yaklaşımlarından biri olan tematik analiz ve doküman incelemesi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada, nitel veri kaynakları temelinde örüntüler oluşturulmuş, birden fazla değişkenin birbirleriyle ilişkilendirilmesi, analiz edilmesi, yorumlanması ile nihai tasarımın elde edilmesi hedeflenmiştir. Böylece elde edilen bulgular ışığında, Güney Kafkasya'nın jeopolitiği, siyasi, etnik kimliği, dini, ekonomik, toplumsal, sosyal ve manevi gibi alanlardaki yapısının etkileri de dikkate alınarak, Ermeni Apostolik Kilisesi'nin; diğer ülke kiliseleri ile ilişkileri, Ermenistan'ın içinde sahip olduğu etki, güvenlik alanındaki sorunlara yaklaşımı ortaya konmuş, etki ve ilgi alanın sınırlandırılması için gereken tedbirlerin alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Kafkasya, Teoloji, Ermeni Apostolik Kilisesi

Nuclear Energy as a Strategic Instrument of Diplomacy: The Case of the Russian Federation

Banu Özgür Tokatlı

(Master's Student, Mersin University, banuozgurtokatli@gmail.com)

Azime Telli

(Prof. Dr., Mersin University, azime.telli@mersin.edu.tr)

In the 21st century, energy diplomacy has evolved beyond the trade of hydrocarbons into a complex arena of high-technology transfers and critical infrastructure control. Within this landscape, the Russian Federation has successfully positioned its state-owned corporation, Rosatom, not merely as a commercial vendor but as a primary instrument of foreign policy. This study analyzes Russia's nuclear energy diplomacy, focusing specifically on the export of traditional large-scale nuclear reactors (VVER series) and the associated security implications for the global order. The primary aim of this research is to evaluate how Russia utilizes traditional nuclear power plant (NPP) projects to establish long-term geopolitical influence. Unlike Small Modular Reactors (SMRs), Russia's export of large-scale reactors represents a proven and operational diplomatic strategy. Utilizing a qualitative case study approach, the research examines Rosatom's vertically integrated structure, its financing mechanisms, and the "Build-Own-Operate" (BOO) model, with a specific reference to the Akkuyu NPP case in Turkey. The study argues that Russia distinguishes itself from Western competitors by offering a "whole-of-lifecycle" service- including financing, construction, fuel supply, training, and waste management. The research identifies the BOO model as a mechanism of "strategic lock-in". By retaining ownership and operational control of critical energy infrastructure within a host country, Russia creates a path-dependent relationship that lasts approximately 80 to 100 years. This dependency transcends simple economic exchange; it creates deep institutional, regulatory, and human capital ties that are difficult to sever, effectively embedding Russian influence into the host nation's national security architecture. Furthermore, the paper highlights how Russia targets energy-hungry developing nations in the Global South by marketing nuclear energy as a tool for "energy sovereignty" and decarbonization, free from the strict political conditionalities often attached to Western technology transfers. However, the findings suggest a paradox: while these projects reduce dependency on volatile fossil fuel markets, they introduce a new form of single-source technological dependency. In conclusion, this study demonstrates that Russia's export of traditional nuclear reactors is a sophisticated security project designed to challenge Western norms and consolidate a multipolar world order. For recipient nations, Russian nuclear technology offers a solution to energy security challenges but at the same time introduces complex risks regarding sovereignty and long-term geopolitical alignment.

Keywords: Energy Diplomacy, Russian Federation, Rosatom, Nuclear Security, Strategic Lock-in.

Climate Diplomacy: A Strategic Tool to Address the Drought-Migration-Conflict Nexus in the MENA Region

Çağla Mavruk

(Assist. Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mavrukcaglaa@gmail.com)

In the 21st century, climate change transcends traditional security threats and generates a multilayered relationship between environmental security, human security, and regional stability. Drought, water scarcity, and declining agricultural productivity have become primary drivers of forced migration and rising societal tensions, particularly in fragile regions. This paper examines the extent to which climate diplomacy can mitigate the security risks generated by the drought-migration-conflict cycle in the Middle East and North Africa (MENA) region.

The study situates climate change within contemporary security thought by drawing on environmental security literature and analyzes the causal links between climate shocks and migratory movements in Syria, Iraq, and Morocco as illustrative country cases. The analysis demonstrates how climate-induced forced migration exacerbates conflict risks when it intersects with contested resource sharing, identity politics, and fragile state institutions.

The paper evaluates climate diplomacy practices emerging in multilateral platforms, such as the Paris Agreement and COP processes, from an environmental security perspective. It examines instruments including water diplomacy, transboundary river basin management, and climate finance to determine their effectiveness in mitigating security risks. Methodologically, the study employs qualitative document analysis of regional policy frameworks alongside secondary datasets on climate stress and migration flows.

The study argues that climate diplomacy should be conceived not merely as a technical negotiation field for emission reduction, but as a proactive security tool for conflict prevention and confidence-building. Ultimately, the paper develops policy recommendations for regional organizations and middle-power states seeking to address the drought-migration-conflict nexus within their strategic foreign policy architectures.

Keywords: Climate Diplomacy, Environmental Security, Drought-Induced Migration, Conflict Prevention, MENA Region.

President Lee Jae-myung's "pragmatic diplomacy" and Confucianism

Nilay Tavlı

(PhD Candidate, Hanyang University, South Korea, nilay1@hanyang.ac.kr)

This article examines President Lee Jae-myung's officially articulated "pragmatic diplomacy" through a Confucian analytical lens, asking whether contemporary South Korean foreign policy can be meaningfully interpreted in relation to Confucian political thought without resorting to cultural determinism. While much of the existing literature on Confucianism and foreign policy focuses on China—often debating whether Confucian values promote pacifism, strategic restraint, or soft power—this study extends the discussion to South Korea and reframes Confucianism not as a causal determinant of state behavior but as a relational grammar that renders certain diplomatic practices intelligible and legitimate. Engaging debates over Confucianism's modern relevance, the article argues that Confucian concepts such as harmony (和), benevolence (仁), and the Doctrine of the Mean (中庸) illuminate the normative structure underlying Lee's pragmatist foreign-policy orientation. Rather than treating pragmatism as the absence of ideology, the study conceptualizes it as a culturally embedded mode of relational reasoning characterized by equilibrium-seeking, contextual judgment, and calibrated engagement. Through qualitative analysis of Lee's diplomatic rhetoric, policy statements, and strategic positioning, the article demonstrates structural resonances between his emphasis on balanced major-power relations, cooperative security, human-centered diplomacy, and flexible alignment, and Confucian principles of harmony, moral legitimacy, and moderation. Importantly, the study does not claim that Confucianism directly shapes leadership psychology or mechanically determines foreign policy outcomes. Instead, it advances the more modest argument that Confucian political thought provides an interpretive framework that helps explain how pragmatic diplomacy is articulated, justified, and understood within South Korea's foreign-policy context. By shifting the focus from cultural causation to normative resonance, this article contributes to debates on strategic culture, relational international theory, and the contemporary relevance of Confucianism in East Asian foreign policy. In doing so, it proposes a dynamic understanding of Confucianism as a living intellectual resource that coexists with modern statecraft rather than as either an outdated tradition or a deterministic explanatory variable.

Keywords: South Korean Foreign Policy, Confucian Political Thought, Pragmatic Diplomacy

The Role of Cybersecurity in Economic Growth: Middle Income Countries

Şerife Deniz Kolat

(Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, serifedeniz.us@batman.edu.tr)

Gül Nazik Ünver

(Öğr. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, gul.unver@batman.edu.tr)

The global digital transformation process has rendered cybersecurity investments a strategic development tool in terms of ensuring national security, increasing employment opportunities, improving workforce skills, and supporting economic growth. In this context, cybersecurity strengthens the competitiveness of states in international relations, while standing out as a fundamental component of sustainable economic growth policies.

The present study examines the impact of cybersecurity investments on economic growth in middle-income countries using panel data analysis. It evaluates the relationship between cybersecurity and macroeconomic performance based on per capita income and the Information and Communication Technologies Development Index data. The research findings are expected to demonstrate that cybersecurity statistically significantly and positively affects economic growth through employment, investment, and productivity mechanisms. In this context, the study aims to guide the shaping of digital economy policies and the prioritization of cyber resilience investments in middle-income countries.

Keywords: Cybersecurity, Economic Growth, Panel Data Analysis, ICT Development Index.

Reconfiguring EU's Strategic Culture: A Comparative Analysis of EU Security Strategies

Taylan Özgür Kaya

(Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi, taylanozgurkaya@gmail.com)

This paper offers a comparative analysis of the European Union's (EU) evolving strategic culture through an examination of three key strategic documents: the European Security Strategy (ESS) (2003), A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy (GS) (2016), and the Strategic Compass for Security and Defence (SC) (2022). It traces changes in threat perceptions, strategic priorities, and the relationship between values and power across these documents, situating them within their respective geopolitical contexts. The ESS reflects a conception of the EU as a primarily civilian and normative security actor. It emphasizes effective multilateralism, a rule-based international order, and preventive engagement, framing security threats largely as structural, such as state failure, poverty, regional instability, and weak governance. Within this framework, military instruments are clearly subordinated to diplomacy, development policy, and civilian crisis management, reinforcing the EU's self-image as a promoter of international norms and cooperative security. By contrast, the GS marks an important discursive shift in the EU's strategic culture. Responding to a deteriorating security environment shaped by the Russian annexation of Crimea, growing geopolitical rivalry, and increasing uncertainty regarding US security commitments to Europe, the document introduces the guiding principle of "principled pragmatism." This notion reflects a recalibration of the EU's external action, placing interests alongside values and acknowledging the persistence of power politics. While normative aspirations remain central, the EU's security discourse moves away from earlier optimism toward a more cautious and context-sensitive assessment of international politics, emphasizing resilience, strategic responsibility, and the limits of transformative ambitions. The SC constitutes a further stage in this evolution by operationalizing the EU's strategic ambitions through concrete objectives, timelines, and instruments, particularly in the areas of defence readiness, crisis response, and capability development. Against the backdrop of Russia's full-scale invasion of Ukraine and an increasingly confrontational global environment, the EU's strategic culture undergoes another significant reconfiguration. For the first time, concepts such as deterrence, rapid deployment, defence industrial capacity, and military readiness are explicitly integrated into EU security discourse. Strategic autonomy emerges as a central organizing concept, referring to the EU's ambition to enhance its capacity to act independently in strategically critical domains. Despite this stronger emphasis on hard security and geopolitical competition, the SC does not represent a complete rupture with the EU's normative foundations. Commitments to effective multilateralism and a rules-based international order remain integral to the EU's self-understanding. Rather, the document reflects an attempt to reconcile these normative commitments with the practical requirements of operating in a more contested and coercive international system. In conclusion, the analysis demonstrates that EU strategic culture has evolved in an adaptive and cumulative manner over the past two decades. The EU's self-conception has shifted from that of a predominantly civilian and normative actor toward a value-driven geopolitical actor—one that seeks to preserve its normative identity while

increasingly acknowledging the necessity of power, capability, and strategic autonomy in a changing global security environment.

Keywords: European Union, Strategic Culture, European Security Strategy, A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy, and the Strategic Compass for Security and Defence.

Understanding the EU's Enlargement Policy After the Russian-Ukraine War

Aslıgül Sarıkamış

(Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, asarikamis@gmail.com)

This paper aims to examine the changing motivations and rationale of the European Union's enlargement policy since the 2022 Russian invasion of Ukraine by exploring linkages between the Union's enlargement strategy and European security.

Existing accounts of enlargement policy underline the transformative role of accession process fostering democratization and liberalisation of candidate countries. The Eastern Enlargement of 2004-2007 provided not merely territorial expansion but also spread of democratic norms, values and economic prosperity. Enlargement operated as an economic integration and institutional adaptation process.

Although enlargement has been one of pillars of European integration, the Union's enlargement policy lost its momentum after 2010s owing to internal crisis of Europe such as migration, Brexit and the rise of Euroscepticism. Member states became enlargement-fatigue and did not support admission of new members. Despite the ongoing accession process with the Western Balkan countries, candidate countries were not given concrete membership perspective. However, the Russian invasion of Ukraine became a turning point for the Union's enlargement strategy. Having confronted with geopolitical competition and territorial revisionism in its eastern border, EU revived its enlargement policy and granted candidate country status to Ukraine, Moldova and Georgia. The Union utilized enlargement policy as a tool for deterring external threats and conflicts. The content analysis of European Council Conclusions between 2022 to 2025 revealed that EU's enlargement policy evolved into more a geopolitical tool for securing the EU's borders following the Russian invasion of Ukraine. Thus, this paper contends that enlargement is no longer regarded as a tool for technical accession negotiations. It functions as a security tool of the Union for managing its borders and projection of its power capabilities.

Keywords: European Union, Enlargement Policy, Russian-Ukraine War, Eastern neighbourhood.

EU Diplomacy as a Technology of (in)Security

Zerrin Torun

(Assoc. Prof. Dr., Middle East Technical University, zerrin@metu.edu.tr)

Mainstream approaches portray diplomacy as a positive tool of cooperation, dialogue and negotiation. Diplomacy is normatively valued in IR and seen as the solution to security problems. From the perspective of liberal-institutionalist, English School, and peace studies traditions, diplomacy serves as a mechanism for trust-building, conflict management, and the stabilization of international order. Critical approaches to diplomacy, on the other hand, successfully expose power and representation, but stop short of identifying diplomacy as a technology of security and insecurity embedded in postcolonial governance. Building on these, this paper argues that diplomacy has remained comparatively under-theorized as a security practice in its own right. In diplomatic studies, insecurity is framed as a problem that diplomacy seeks to address, rather than as something that diplomacy itself produces. From a critical security studies perspective this paper shows how diplomacy can become a technology of (in)security. It rejects definition of diplomacy as a neutral or inherently peaceful tool. It treats diplomacy as a practice of power producing exclusion and hierarchies. In contrast to classical securitization theory which emphasizes speech acts and exceptionalism, this paper positions itself with the critiques highlighting the role of everyday, bureaucratic, and professional practices in producing insecurity. Within this literature, diplomacy appears as one of its most effective modalities of securitization. Diplomats are part of a broader security assemblage who together with the military, police, and intelligence actors, normalize threat perceptions and govern mobility, risk, and uncertainty. Taking the EU diplomacy as a case study, this paper looks at instances where diplomacy is used for management and containment of insecurity rather than its resolution. Two vignettes that will be considered here comprise the EU's migration diplomacy and democracy promotion diplomacy. Thus, the paper aims to contribute to the emerging field of critical diplomacy studies by making use of critical security approaches that place security beyond emergency politics toward the routine practices. From a critical security studies perspective, diplomacy is a productive set of practices that actively constitutes what counts as security, whose security matters, and how insecurity is distributed across political space.

Keywords: Diplomacy, Technology of Security, EU Migration Diplomacy, EU Democracy Promotion Diplomacy

Rusya-Ukrayna Savaşı Gölgesinde Türkiye'nin Baltık Güvenlik Mimarisindeki Rolü

Yusuf Zakir Baskın

(Dr. Öğretim Görevlisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi,
yusuf.zakir.baskin@gmail.com)

2022 yılında tırmanan Rusya-Ukrayna Savaşı, Avrupa güvenlik mimarisinde önemli değişimleri beraberinde getirmiş ve Baltık jeopolitiğinde kırılma noktası oluşturmuştur. Bu stratejik kırılmanın en görünür ve somut çıktısı; tarafsızlık politikalarını değiştirerek NATO ittifakına dahil olan Finlandiya ve İsveç'in güvenlik tercihlerindeki değişimdir. Bu durum bölgedeki tehdit algısının boyutunu ortaya koymaktadır. Finlandiya'nın 4 Nisan 2023'te, İsveç'in ise 7 Mart 2024'te resmen NATO ittifakına katılması Baltık Denizi havzasında stratejik dengeleri ve güvenlik parametrelerini bütünüyle dönüştürmüştür. Bu yeni güvenlik ortamında coğrafi konumu ve tarihsel geçmişi nedeniyle Rusya ve Ukrayna savaşından doğrudan etkilenen Estonya, Letonya ve Litvanya gibi Baltık devletleri NATO'nun kolektif savunma mekanizmalarını ulusal güvenliklerinin en temel teminatı olarak görmektedir. NATO Kamu Diplomasisi Birimi'nin 2024 yılına ait güncel verileri bu toplumsal eğilimi ampirik olarak doğrulamaktadır. Yapılan saha araştırmalarında ankete katılanların büyük bir çoğunluğu (Litvanya %83, Estonya %78, Letonya %75) NATO ile tesis edilen iş birliğinin ulusal güvenliğini doğrudan artırdığını beyan etmiştir. Ayrıca bölge genelinde devam eden Rusya-Ukrayna savaşının bölgesel güvenliğe doğrudan tehdit oluşturduğuna yönelik toplumsal bir konsensüs vardır. Bu çalışma bölgesel istikrarsızlığın ve tehdit algısının arttığı söz konusu dönemde Türkiye'nin Baltık güvenlik mimarisindeki stratejik rolünü NATO çerçevesindeki katkıları üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; NATO'nun resmî kamuoyu araştırması raporları, görev tanımları ve kurumsal yayınları ile Türkiye'nin bu dönem üstlenmiş olduğu operasyonel roller ve misyonlara ilişkin açık kaynaklı resmî/kurumsal veriler birlikte analiz edilmiştir. Çalışma, Türkiye'nin Baltık güvenlik mimarisindeki rolünün yalnızca askeri kapasite düzeyi üzerinden değil bölge ülkeleriyle kurulan yüksek teknoloji savunma iş birlikleri ile incelenmesinin daha kapsayıcı bir perspektif sunacağını ileri sürmektedir. Türkiye'nin Baltık ülkeleriyle geliştirdiği yüksek teknoloji savunma iş birlikleri ve stratejik iletişim, Türkiye'nin Baltık güvenlik mimarisindeki rolünün tamamlayıcı bir aracıdır. Bu çerçevede çalışma, Baltık güvenlik literatürüne Türkiye'nin ittifak dayanışmasına sunduğu katkıyı, operasyonel ve savunma iş birlikleri üzerinden birlikte tartışan bütüncül bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: NATO, Güvenlik, Kollektif Güvenlik, Uluslararası Güvenlik, Baltık Güvenliği

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Soyut Araçları: Hafızanın ve Biyografik Anlatıların Toplumsal Cinsiyeti

Elif Ezgi Keleş

(Dr. Adayı (PhD Candidate), İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, elifezgikeles@gmail.com)

Rusya–Ukrayna Savaşı 24 Şubat 2022'de tam ölçekli bir savaşa dönüştüğünde gerek bazı akademik çevrelerde gerekse devlet yönetimlerinde çatışmanın görece kısa sürede sonuçlanacağı yönünde bir beklenti oluşmuştur. Ancak bu beklentilerin aksine savaş, bölgesel ve küresel güç dengelerinin dönüşümü açısından bir kırılma noktasına dönüşmüş; uluslararası ve ulusüstü aktörlerin askerî, ekonomik ve siyasal desteklerinin de etkisiyle dördüncü yılını tamamlamıştır. Küresel dengelerin dönüşümü açısından bu derece kritik bir olgu olan Rusya–Ukrayna Savaşı, geleneksel güvenlik literatüründe daha ziyade savaşın "maddi" unsurlarına odaklanılarak incelenmektedir. Bu çalışma, askerî ve ekonomik boyutların ve geleneksel güvenlik yaklaşımlarının açıklayıcılığını önemli bulmakla birlikte, savaşın maddi olmayan, soyut boyutlarına toplumsal cinsiyet perspektifiyle odaklanmaktadır.

Ukrayna–Rusya Savaşı'nın soyut boyutları, sosyoloji ve psikoloji literatüründen beslenen farklı teorik yaklaşımlarla ele alınmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri olan Ontolojik Güvenlik Teorisi çalışmanın teorik çerçevesini oluşturmaktadır. Ontolojik Güvenlik Teorisi ve buna bağlı olarak hafıza güvenliği (ve güvenlikleştirilmesi) yaklaşımları çerçevesinde savaşı ele alan çalışmalar, her iki devlet tarafında da hafızanın ve biyografik anlatıların nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, Rusya ve Ukrayna'nın savaşta meşruiyet ve ahlaki üstünlük üretmek üzere araçsallaştırdığı hafıza ve devlet anlatılarında toplumsal cinsiyetin rolünün incelenmesi sınırlı kalmıştır.

Literatürdeki bu boşluğa katkı sunmayı amaçlayan bu çalışmada, iki devletin hafıza rejimlerinin ve biyografik anlatılarının toplumsal cinsiyet ile kesişimi, nitel içerik analizi ve göstergebilim yöntemleri kullanılarak incelenmektedir. Araştırmanın veri setini, devletlerin resmî internet sitelerinde yer alan lider söylemleri, yasal düzenlemeler, resmî açıklamalar ve görseller oluşturmaktadır. Çalışma, veri setini yalnızca resmî devlet kaynakları ile sınırlandırmaktadır. Araştırmanın birinci bölümünde, devlet liderlerinin meşruiyet üretmek amacıyla araçsallaştırdığı hafızaya ve devlet biyografik anlatılarına dayalı söylemler nitel içerik analizi yöntemiyle analiz edilmektedir. İkinci bölümde ise göstergebilim yönteminden faydalanılarak devletlerin hafıza rejimlerinin ve biyografik anlatılarının inşasında toplumsal cinsiyetin nasıl kurulduğu ve yeniden üretildiği incelenmektedir.

Anahtar kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı, Hafıza, Hafıza Güvenliği, Ontolojik Güvenlik, Toplumsal Cinsiyet

Geçmişten Günümüze İsrail'in Afrika Politikası

M. Cüneyt Özşahin

(Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, ozsahin@erbakan.edu.tr)

Bu çalışmada geçmişten günümüze İsrail'in Afrika politikası analiz edilmeye çalışılacaktır. Yaşadığı izolasyonu aşmaya çalışan İsrail, farklı bölgelerle ilişkiler kurmaya özel bir önem atfetmiştir. Latin Amerika ve Afrika bu anlamda öne çıkmıştır. Bu kapsamda özellikle İsrail'in Afrika ile ilişkileri uzun yıllara uzanan bir niteliğe haizdir. II. Dünya Savaşı'nın ardından İsrail, dekolonizasyon ile bağımsızlığını kazanan çok sayıda Afrika ülkesiyle diplomatik ilişkiler tesis etmiştir. Tarihsel bir arka plana sahip olan Tel Aviv'in Afrika politikası, başından bu yana çok boyutlu bir yönelime sahip olmuştur. Bununla birlikte, İsrail-Afrika ilişkilerinin özellikle 2000'li yıllarda hız kazandığı iddia edilebilecektir. Bu kapsamda özellikle Arap ülkeleri ile imzalanan İbrahim Anlaşmaları, İsrail'in Afrika politikasına da tesir eden önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında, Tel Aviv'in Afrika Birliği nezdinde sürdürdüğü kimi girişimler de İsrail'in 2000'li yıllarda izlediği Afrika stratejisinin önemli bir parçasıdır. Bu çalışma çerçevesinde İsrail'in Afrika politikasında yön veren değişkenler iç politik, bölgesel ve küresel düzlemde ele alınacaktır. Ayrıca Tel-Aviv'in kıtayla olan ilişkilerinin ekonomik, siyasal ve kültürel boyutları araştırılacaktır. Bu doğrultuda, İsrail-Afrika ilişkilerinde yaşanan yakın dönem diplomatik gelişmeler dış politika yapıcıların söylemleri kadar konuya dair ikincil kaynaklar yardımıyla değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afrika, İsrail, Dış Politika, Strateji

Yapay Zekâ ve Toplumsal Güvenlik İkilemi: Ekşi Sözlük Platformu Örneği

Elif Şahin

(Arş. Gör. Dr. Akdeniz Üniversitesi, elifgun@akdeniz.edu.tr)

İşlevsel kullanım alanları hızla artan yapay zekâ araçlarının yaygınlaşması, toplumsal algı çerçevesinde çok boyutlu değerlendirmeleri de beraberinde getirmektedir. Bu teknolojik araçlar, toplumsal ilerleme ve refah bağlamındaki tartışmalara konu olmanın yanı sıra yine bu araçların oluşturacağı muhtemel riskler, kaygılar ve anlamlandırmalar açısından da geniş bir çerçevede ele alınmaktadır. Bu çalışma kapsamında, bireylerin yapay zekâ araçlarına yönelik güvenlik eksenli değerlendirmeleri merkeze alınarak bireylerin yapay zekâ araçlarına ve teknolojilerine yönelik geliştirdikleri risk, tehdit ve tehlike algılarına odaklanılmıştır. Çalışmada bireylerin yapay zekâ araçlarına ilişkin geliştirdikleri endişe alanlarını ve bunların yoğunlaştığı noktaların sosyolojik bir zeminde incelenmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle sosyal yaşamda hızla yer edinmeye başlayan bu teknolojik gelişme karşısında toplumsal kaygıların saptanması hedeflenmektedir. Çalışma "Ekşi Sözlük" dijital platformu örneğinde gerçekleştirilen kullanıcı yorumlarının analize edilmesine dayanmaktadır. İlk olarak, Ekşi Sözlük platformunda "yapay zekâ" başlığı altında yer alan içerikler incelenmiş; bu teknolojik gelişmenin özellikle Türkiye'de 2025 yılı itibarıyla görünürlük kazanması nedeniyle 01.01.2025 – 31.12.2025 tarih aralığında yapılan paylaşımlar dikkate alınmış ve bu dönemde toplam 859 giriş yapıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda ilk olarak tüm kullanıcı tanımlamaları yeniden eskiye olacak şekilde sıralanmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ardından tüm içerikler tek tek okunmuş, güvenlik kapsamında bulunmayanlar ile çalışmanın kapsamı dışında yer alan tanımlamalar ve içerikler analiz dışı bırakılmıştır. Kullanıcı tanımlamaları içerik analizine tabi tutularak kodlara ve temalara ulaşılmıştır. Bu kapsamda saptanan ilk tema, yapay zekanın özneyi ve toplumsal yaşamı dönüştürme potansiyeline ilişkindir. Bu tema kapsamında saptanan içeriklere bakıldığında ise bu teknolojinin toplumsal manipülasyon ve pasifleştirme aracı olarak kullanılması, öznenin yeni ikameleri olarak kullanılması, bireylerin bilişsel yeteneklerini zayıflatması ve tembelleştirmesi ile çevresel olumsuz etkileri şeklindedir. Saptanan ikinci tema ise yapay zekâ araçlarının yeterlik, içerik güvenirliği ve güvenlik risklerine ilişkindir. Bu kapsamda saptanan içerikler ise yapay zekâ araçlarının güvenilir ve doğru bilgi üretememe, içerik kirliliği, etik sorunlar ve kötüye kullanım potansiyeli şeklindedir. Çalışma neticesinde elde edilen bulgular ışığında, yapay zekâ çerçevesinde ortaya çıkan gelişmelerin bir teknolojik ilerlemenin ötesinde görüldüğü, mikro düzeyde bireysel yetkinlik ve becerilerden bireyler arası etkileşim örüntülerine, makro düzeyde toplumsal yapı ve kurumsal işleyişlere kadar uzanan çok boyutlu bir toplumsal dönüşüm potansiyeli taşıdığına yönelik değerlendirmelere işaret etmektedir. Özellikle söylem alanları olarak öngörülemezlik, bilinmezlik ve belirsizlik vurgularının ön plana çıktığı ve topluma ilişkin gelecek öngörülerinin çeşitli tehlike anlatıları ile iç içe geçtiği anlaşılmaktadır. Sonuç itibariyle yapay zekâ teknolojisinin sınırlarına ve yetilerine ilişkin henüz yeterli düzeyde hakimiyetin olmaması ve halen gelişmekte olan bir teknoloji olması durumu, toplumsal algıda çeşitliliği de beraberinde getirdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Güvenlik, Dijital Risk, Belirsizlik, Toplumsal Algı

ABD-Çin Dijital Rekabetinde Güvenlikleştirme: Huawei Örneği

Seyda Nur Osmanlı

(Doktora Adayı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bölümü, sydosmanli@gmail.com)

Çin Halk Cumhuriyeti; (Çin) 1970'li yılların sonunda başlattığı "Reform ve Dışa Açılma" politikaları ile 1989 yılında IMF'ye, 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olarak neoliberal ekonomik sisteme entegre olmuş ve ekonomik politikaları neticesinde 2010'da GSYH açısından ABD'nin ardından, dünyanın ikinci büyük ekonomisi haline gelmiştir. Başlangıçta emek-yoğun ve düşük katma değerli ürünlere ağırlık veren Çin, ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği, "orta gelir tuzağı" riski ile mücadele, arz fazlası sorununun çözümü gibi amaçlarla yüksek teknolojili ve yenilikçi sektörlere stratejik önem vermeye başlamıştır. Çin ekonomisindeki bu yapısal dönüşüm, 2010'lu yıllardan itibaren giderek somutlaşmıştır. 2013'te Çin devlet Başkanı Xi Jinping tarafından ilan edilen ticaret, altyapı, ulaşım ve dijital yatırımlar yoluyla bağlantısallığı güçlendirerek Çin'in küresel entegrasyonunu hızlandırmış ve Asya, Afrika, Latin Amerika ile Avrupa'daki varlığını artırmıştır. Çin; 2015 yılında "Made in China 2025", 2018'deyse "China Standards 2035" stratejisini duyurmuştur. Söz konusu stratejiler Çin'in yüksek ve yeni teknolojilere dayalı politika hedeflerini tanımlamış ve önde gelen Çin şirketleri için bir yol haritası olmuştur. Bu doğrultuda; belirlenen hedeflere yönelik girişimler başlatılmış, öne çıkan şirketler desteklenmiş, KYG yatırımları aracılığıyla politikaların uygulama alanı genişlemiştir. Böylece Çin, özellikle dijital yatırımlarda önemli küresel başarılar elde etmiştir. Çin'in dijital alanda faaliyet gösteren en önemli şirketlerinden birisi Huawei olmuştur. Huawei 5G teknolojileri, telekom, veri merkezleri, fiber optik ağ, akıllı şehirler gibi alanlarda Afrika başta olmak üzere, Asya, Latin Amerika gibi birçok bölgede öncü konuma yükselmiştir. Çin'in özellikle dijital altyapı alanında artan varlığı ve başarısı ABD-Çin rekabetinin yeni bir alanını oluştururken Huawei, söz konusu rekabetin sembolik örneklerinden biri olmuştur. ABD, Huawei'in varlığını ticari bir rakipten ziyade Çin'in stratejik uzantısı olarak nitelemiş ve Huwaei; yarı iletkenler, fikri mülkiyet hakları gibi konularda çeşitli ticaret kısıtlamalarına neden olmuştur. Bu çalışma, ABD-Çin arasındaki dijital rekabeti "güvenlikleştirme" yaklaşımı bağlamında ele almakta, Huawei vakası ile ABD politikalarını incelemektedir. Güvenlikleştirme yaklaşımını geliştiren Ole Waever'a göre, güvenlik politikaları söz edimler aracılığıyla inşa edilmektedir ve güvenlikleştirme sürecinin dört temel unsuru vardır. Bu bağlamda çalışmada; ABD güvenlikleştirici aktör ve Huawei güvenlik tehdidi olarak tanımlanırken, ABD ulusal güvenliği ve uluslararası veri güvenliği ise referans nesnesidir. ABD kamuoyu ve uluslararası sistem, hedef kitle olarak ele alınmıştır. Bu yönüyle çalışma, hedef kitlenin yalnızca iç kamuoyu olmadığını Çin şirketleri ve geniş anlamda Çin'in; uluslararası sistemdeki tüm aktörleri tehdit ettiği iddiası ile hedef kitlenin aynı zamanda uluslararası sistem olduğunu ileri sürmektedir. Dönemin ABD Başkanı Trump'ın söylemleri, Huawei'in faaliyetlerine karşı çıkarılan ve Huawei'yi ulusal güvenlik tehdidi olarak tanımlayan "Güvenli ve Güvenilir İletişim Ağları Yasası" (Secure and Trusted Communications Networks Act) ve "Güvenli Ekipman Yasası" (Secure Equipment Act) gibi çeşitli yasaların yanı sıra, Çin'in dijital yatırımlarına karşı geliştirilen "Temiz Ağ Girişimi" (The Clean Network) gibi ABD girişimleri incelenerek nitel söylem analizi yapılmıştır. Böylece söz edimler vasıtasıyla

Çin dijital yatırımlarının, ABD politikasında Huawei örneği üzerinden nasıl güvenlikleştirildiği ve güvenlikleştirme sürecinin başarılı olup olmadığı sorusu araştırılacaktır. Hedef kitlenin ABD kamuoyunun yanı sıra, uluslararası sistem olması sebebiyle, ABD'nin Huawei'ye yönelik politikalarına diğer devletlerden destek gelmesi ve bu devletlerce benzer politikaların izlenmesi, ikna sürecinin başarı ölçütü olarak kabul edilmiştir. Bu amaçla, aynı dönemde Huawei yatırımlarına karşı benzer politikaların izlenip izlenmediği bazı ülke örnekleri ile açıklanacaktır.

Anahtar kelimeler: Güvenlikleştirme, Çin, ABD, Huawei.

Türkiye'nin Jeopolitiğinde Dijital Jeopolitik

Elif Gürdal Limon

(Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi, elif.gurdal@gumushane.edu.tr)

Bu çalışma, Türkiye'nin klasik jeopolitik özelliklerinden hareketle dijital jeopolitik güç kapasitesini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Literatürde dijitalleşme çoğunlukla teknolojik modernleşme veya siber güvenlik perspektifinden ele alınırken, dijital kapasitenin jeopolitik zorunlulukların bir türevi olarak nasıl şekillendiği yeterince incelenmemiştir. Dijital jeopolitik klasik jeopolitikten bağımsız düşünülemez. Dijitalleşmenin halen daha jeopolitik ile farklı şekillerden bağları vardır. Veri merkezlerinin konumu, nüfus dağılımı, alt yapı gibi öne çıkan konularda dijital jeopolitik etkilenmektedir. Deniz altı fiber kablolar belirli güzergâhlardan geçer, veri merkezleri belirli ülkelerde yoğunlaşır ya da uydu kontrol istasyonları belirli topraklarda konuşlanır. Dolayısıyla veri akışları da tıpkı enerji hatları gibi belirli mekânsal düğüm noktalarına bağımlıdır. Dijital altyapı, fiziksel coğrafya üzerine inşa edilir. Bu bağlamda çalışma, dijital teknolojilerin tercihe bağlı bir dönüşüm alanı değil, Türkiye'nin jeopolitik konumundan kaynaklanan yapısal ihtiyaçların zorunlu bir çıktısı olduğu tezini ileri sürmektedir.

Araştırma dört aşamadan oluşmaktadır. İlk olarak Türkiye'nin jeopolitik yapısal özellikleri ele alınmaktadır: geçiş coğrafyası niteliği, enerji koridoru konumu, bölge güvenlik alanı, deniz yetki alanları gibi. İkinci olarak bu özelliklerden türeyen stratejik ihtiyaçlar tanımlanmaktadır: kritik altyapı güvenliği, siber caydırıcılık, istihbarat kapasitesi, veri egemenliği ve stratejik otonomi. Üçüncü olarak ise söz konusu ihtiyaçların karşılanabilmesi için gerekli dijital kapasite alanları incelenmektedir: siber güvenlik altyapısı, uydu ve uzay sistemleri, yapay zekâ entegrasyonu, yerli yazılım ve donanım üretimi, veri merkezleri ve savunma sanayii dijitalleşmesi. Son olarak bu kapasitenin "dijital jeopolitik güç" çıktısına nasıl dönüştüğü analiz edilmektedir.

Nitel doküman analizi ve stratejik politika belgelerinin içerik çözümlemesine dayanan çalışma, Türkiye'nin bazı alanlarda bölgesel ölçekte dijital jeopolitik kapasite ürettiğini; ancak ileri yarı iletken teknolojiler ve küresel dijital altyapı bağımlılıkları nedeniyle tam stratejik otonomiye henüz ulaşamadığını ileri sürmektedir. Sonuç olarak fiziki coğrafya hâlâ belirleyicidir ancak artık siber katmanla birlikte çok boyutlu bir güç alanı ortaya çıkmıştır. Dijitalleşme, Türkiye açısından modernleşme tercihi değil, jeopolitik zorunlulukların ürettiği yapısal bir güç alanı olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Jeopolitik, dijital jeopolitik, dijitalleşme, Türkiye.

Dijital Hegemonya Çağında Büyük Güç Rekabeti: Yapay Zekânın ABD-Çin Rekabetinde Güvenlik Nesnesi Haline Gelişi

Fatih Tekin

(Dr. Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, fatihtekin@inonu.edu.tr)

Yapay zekâ teknolojisi bir teknolojik inovasyon sahasının çok ötesinde bir meseledir. Büyük güç rekabetinin ağırlık merkezine yerleşen bu yeni teknolojik alan, hızla öncelikli bir güvenlik meselesine dönüşmektedir. Bu çalışma, ABD ve Çin'in 2025 yazında yayımladıkları belgeler üzerinden, yapay zekânın güvenlik boyutuna odaklanmaktadır. 2025 yazında neredeyse eş zamanlı yayımlanan ABD'nin America's AI Action Plan ile Çin'in Global AI Governance Action Plan belgeleri, bu stratejik dönüşümün en önemli göstergeleri olarak değerlendirilebilir. Her ne kadar her iki metin de görünürde aynı kapasite inşası zeminine değinse de satır aralarındaki ontolojik ayrımlar ve meşruiyet kurguları radikal biçimde ayrışmaktadır. Washington'ın vizyonunda özellikle Trump'ın başkanlığında bu mesele, diplomatik nezaketten arındırılmış, çıplak bir hız ve rekabet olarak çerçevelendirilmektedir. ABD'nin "Winning the AI Race" başlıklı eylem planı, yapay zekâyı ekonomik rekabetçilik ve ulusal güvenlik ile özdeşleştirerek meseleyi sıfır toplamlı bir yarış metaforu üzerinden kurgulamaktadır. Pekin yönetimi, Birleşmiş Milletler merkezli ve çok taraflı bir yönetişim modelini savunarak küresel güneyin kalkınma taleplerine hitap eden bir "AI for Good" söylemi geliştirmektedir. Böylece Çin, kendini normatif, kapsayıcı ve "küresel kamu yararını" gözeten bir aktör olarak konumlandırarak rakibini ahlaki bir ikileme sıkıştırmayı denemektedir. Güvenlik çalışmaları perspektifinden asıl odaklanılması gereken ise devletlerin hangi referans nesneyi koruma altına aldığı meselesidir. Amerikan stratejisinde ekonomik rekabetçilik ile ulusal güvenlik arasındaki sınırın tamamen silikleştiğini görülmektedir. Çip tedarik zincirlerinden yazılıma, uygulamaya ve düzenlemelere uzanan full-stack ekosistemlerin inşasına kadar her türlü sanayi politikası artık jeostratejik birer güç projeksiyonu aracı olarak düşünülmektedir. Çin tarafında ise durum daha hibrit bir görünüme sahiptir. Çin için yapay zekâ egemenlik ve BM merkezli çok taraflılık üzerinden ele alınırken aynı zamanda kalkınma hedefleriyle iç içe geçmiş bir rejim güvenliği ve toplumsal denetim mekanizmasının bir aracı olarak görülmektedir. Bu çerçevede yapay zekâ, devletlerin ekonomik üstünlüklerini ve uluslararası etki kapasitelerini kurumsal ve kalıcı biçimde pekiştirdikleri bir güvenlik alanı olarak şekillenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik çalışmaları, Yapay Zeka, ABD, Çin, Dijital Hegemonya

Popülist Radikal Sağ Hareketlerin Çevre Politikalarına Egemenlikçi Yaklaşımı: Almanya, Fransa ve İtalya Örnekleri

İbrahim Saylan

(Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ibrahim.saylan@deu.edu.tr)

Egemenlikçilik popülist radikal sağ partilerin başlıca ideolojik özellikleri arasında yer almaktadır. Dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi Avrupa siyasetinde de uzun süredir yükselişte olan bu partiler Avrupa bağlamında küreselleşmenin ve Avrupa Birliği'nin ülkelerinin egemenliğini çeşitli yönlerden tehdit ettiğini savunmaktadırlar. Parti söylemlerinde egemenliğin, ulusal egemenlik ve halk egemenliği olmak üzere birbirinden ayrılamaz iki farklı bileşene sahip bir hak olarak tanımlandığı görülmektedir. Bu çerçevede, ulusal egemenlik bir ülkenin politikalarını belirlerken dış baskı altında olmamasını ifade ederken, halk egemenliği ise kararların elitler tarafından değil, halk çoğunluğu tarafından alınması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu tanımdan, popülist radikal sağ partilerin egemenlikçilik etrafında milliyetçilik ve popülizmi harmanladıkları anlaşılmaktadır. Egemenlikçilik popülistlerin anti-elitist, Avrupa şüpheci söylemleriyle uyum içerisinde olduğu gibi, "yozlaşmış elitlerin" tahakkümüne karşı "gerçek demokrasi"nin restorasyonunun temel koşullarından birisine dönüşmektedir. Diğer bir deyişle, bu kavram popülistlerin hem mevcut sisteme yönelik eleştirilerini hem de alternatif çözüm önerilerini içeren siyasal programlarını kavramak açısından anahtar niteliktedir. Popülist radikal sağ partilerin egemenlikçi yaklaşımı kendisini pek çok politika alanında göstermektedir. İç ve dış politikanın kesişim noktasında yer alan, diğer politika alanları üzerindeki etkileri nedeniyle de kritik öneme sahip çevre politikaları da popülist radikal sağ partiler tarafından egemenliğe yönelik açık bir tehdit olarak sunulmaktadır. Çevre ve onun en önemli bileşenlerinden birisi olan iklim değişikliğine yönelik politikaların Brüksel ve küreselci elitler tarafından ulusal çıkarlara zarar verecek şekilde empoze edildiğini iddia eden bu partiler, çevre konusunun ulusal egemenlik çerçevesinde ele alınması gerektiğini savunmaktadırlar. Öte yandan, bu partiler popülist karakterlerine uygun olarak yeşil politikaların özellikle alt sınıflar üzerinde yarattığı zorluklara yoğunlaşarak aynı göç politikalarında olduğu gibi bu politikalara ilişkin eleştirilerini seçmenlerde korku ve güvensizliği körüklemek için de kullanmaktadırlar. Bu anlamda, popülistlerin çevre politikalarıyla ulusal egemenlik ve halk egemenliği kavramları üzerinden kurduğu ilişki hem popülist radikal ideolojinin klasik formülasyonlarına uygun olarak siyasal programlarına yeni bir boyut eklemekte, hem de popülist seçmen mobilizasyonuna katkı sağlamaktadır. Bu çalışma çevre ve iklim politikaları konusunda biri küresel nitelikte diğeri Avrupa özelinde iki anlaşmaya yönelik popülist radikal sağ partilerin yaklaşımlarını incelemektedir. AB'nin ekonomi, nüfus ve siyasi ağırlık açısından üç büyük üyesi konumunda olan Almanya (AfD), Fransa (RN) ve İtalya (FdI)'daki popülist radikal sağ partilerin Paris İklim Sözleşmesi ve Avrupa Yeşil Mutabakatına yönelik söylemleri egemenlikçilik çerçevesinde analiz edilmektedir. Söz konusu ilke hem ideolojik hem de seçmen desteğinin sağlanmasında kullanılan stratejik bir öğe olarak ele alınmakta ve başlıca kaynaklar olarak parti programları, seçim bildirgeleri, lider konuşmalarından yararlanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Popülizm, Radikal Sağ, Çevre Politikaları, Egemenlikçilik, Avrupa Siyaseti.

Avrupa'daki Popülist Radikal Sağ Partiler ve Çevre Politikaları: Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ) Örneği

Müge Aknur

(Prof. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, muge.aknur@deu.edu.tr)

Son 15 yıldırı gittikçe güçlenen popülist radikal sağ partiler Avrupa siyasetinde etkilerini gittikçe artırmışlardır. Popülizm, otoriterlik ve yerlicilik çerçevelerinden hareket eden bu partiler genelde göçmen, mülteci, İslam, küreselleşme ve Avrupa Birliği üyeliği karşıtı söylemleri ve politikaları ile özellikle kültürel kimliklerini ve ekonomik özgürlüklerini kaybetme kaygısı taşıyan seçmenler tarafından desteklenmişlerdir. Popülist radikal sağ partiler son zamanlarda "çevre" konusundaki politikaları ile de dikkati çekmeye başlamışlardır. Bu partiler her ne kadar benzer çevre politikaları izlemeseler de bu politikaların bazı ortak yönleri bulunmaktadır. İklim değişimini doğal ve döngüsel olarak kabul ederek bu değişimde insanın rolünü inkar etmişlerdir. Halkın karşısındaki yozlaşmış elitin halkın aleyhine çevre politikaları izlediklerini iddia etmişlerdir. AB'nin çevre politikaları ve Avrupa Yeşil Mutakabatı ile kendi egemenliklerine müdahale ettiklerini öne sürmüşlerdir. Ayrıca izlenen iklim politikalarının ekonomiye zarar vererek özellikle dar gelirli vatandaşları daha zor duruma düşürdüğünü iddia etmişlerdir.

İnişler ve çıkışlarına rağmen oylarını artırarak 2024 seçimlerinde birinci gelen Avusturya Özgürlük Partisi de (Freiheitliche Partei Österreichs – FPÖ) çeşitli çevre politikaları öne sürmüştür. FPÖ, parti programında insanların kendi varlıklarının temeli olan doğal çevrelerini korumanın ve sürdürülebilir bir yönetim ile biyolojik çeşitliliği muhafaza etmenin önemli olduğunu belirtmiştir. Enerji üretmek için nükleer enerjinin kullanımını reddetmiştir. Ayrıca hayvanların doğa ile uyum içerisinde korunması gereği üzerinde durmuştur. Bu çalışma tüm bu olumlu gözüken çevre politikalarına rağmen FPÖ'nün populist radikal bir sağ parti özelliklerini "çevre politikalarına" yansıttığını iddia etmektedir.

Öncelikle, FPÖ'de diğer popülist sağ partiler gibi insan kaynaklı iklim değişikliğini reddederek ve iklim değişikliğiyle mücadeleyi amaçlayan önlemleri eleştirmiştir. İklim konusunda alınan önlemlerin Avusturya'nın ekonomisine zarar verdiği ve ülkenin sanayileşmesini zayıflattığı üzerinde durarak iklim konusunun ekonomik büyüme ve işsizliğin önlenmesi ile birlikte alınması gerektiğini belirtmiştir. İklim konusunda alınan önlemler dolayısıyla ülkenin Çin ve ABD ile ticari rekabetinde geri kaldığını iddia etmiştir. "İklim terörü" dolayısıyla Avusturya'daki enerji fiyatlarının arttığını öne sürüp, kömür gibi fosil yakıtların kullanılmasının yasaklanmasının düşük ve orta gelirli Avusturyalıları zor durumda bırakıp, ekonomik eşitsizliğe yol açtığını iddia etmişlerdir. Hatta iklimi korumak için çıkarılan yasaların arkasında karanlık güçlerin olduğunu öne sürmüşlerdir. Daha önce göçmenlere ayrılan kamu fonlarının şimdi iklim çalışmalarına ayrıldığını belirtmişlerdir. FPÖ, yenilebilir enerjinin artmasını desteklerken, karbonsızlaştırmanın Avusturya'nın rekabet gücünü tehlikeye atmaması gerektiğini öne sürmüştür. Parti ülkenin sanayileşmesini geri götürecek ve Avusturya vatandaşlarına ek yükler getirecek düzenlemelere karşı çıkmıştır. Ayrıca, FPÖ politikacıları Yeşil Parti'nin Avusturya'nın çelik sanayisini kapattırıp, Çin'e teslim olacakları iddiasında

bulunmuşlardır. Nükleer enerji konusunu parti programlarında belirttikleri gibi tamamen reddetmişlerdir. Parti, Rus doğalgazının Avusturya'nın enerji güvenliği için kritik öneme sahip olduğunu öne sürüp, gerektiği takdirde fiyat artışları yerine enerji ve yakıt fiyatlarına tavan fiyat uygulamasını savunmuştur. FPÖ'nün çevre gündemi iklimin korunmasının ötesinde ayrıca içme suyunun korunması, arı ve böcek nüfusunun azalması ile mücadele ve dağ tarımını geliştirmeyi içermektedir.

Anahtar Kelimeler: FPÖ, Popülist Radikal Sağ Partiler, Çevre Politikaları.

Avrupa Birliği'nde Popülist Radikal Sağ Partiler, İklim Krizi ve İklim Göçü

Sevgi Çilingir

(Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, sevgi.cilingir@deu.edu.tr)

İklim krizi, çözümü küresel iş birliği gerektiren küresel bir sorundur. 1990'larda oluşan bilimsel farkındalığın siyasi aktörlere sirayet edişi yavaş ve sorunlu olmuştur. Örneğin, 20. Yüzyılın ikinci yarısında yaşanan küresel ısınmanın temel sorumluları arasında yer alan ABD'de merkez sağ, küresel ısınmanın varlığını dahi uzun müddet reddetmiştir. Küresel ısınmayı kabul eden ve çözümü gerekli gören siyasi aktörlerin bu konuda kurdukları iş birliği mekanizmaları ve aldıkları önlemler de yetersizdir. Örneğin, 2015 Paris Sözleşmesi'nin taraf devletler için kurduğu gönüllü katkı mekanizması, ısınma hızını düşürme hedefi için yetersiz kalmaktadır. Popülist radikal sağ partiler (PRSP) ise çevre sorunları konusunda duyarsız kalabilmekte, küresel ısınmayı reddedebilmekte yahut önlemleri maliyetli bularak küresel sorumluluğu paylaşmaya karşıt pozisyonlar benimseyebilmektedir.

Küresel ısınmanın hızını ve olumsuz etkilerini azaltmak üzere Birleşmiş Milletler çatısı altında kurulan küresel iklim rejiminin lider aktörü Avrupa Birliği'dir. Yeşil Mutabakat ile birçok sektörü ve politika alanını kapsayan iddialı bir program ortaya koymuştur ve uygulamaktadır. Aynı zamanda, özellikle son on yılda PRSP'ler birçok AB üyesi ülkede iktidar olabilmiş, Avrupa Parlamentosu'ndaki temsil oranlarını artırabilmiş, böylece AB politikasının belirleyici aktörleri haline gelmişlerdir. Bu durum, AB üyesi ülkelerdeki PSRP'lerin iklim krizi konusundaki pozisyonlarını anlamayı daha da önemli hale getirmektedir.

PRSP'ler üzerine literatürde, bu partilerin çevre sorunları hakkındaki pozisyonlarını ideolojik temeller ve seçim stratejileri gibi alt başlıklarda değerlendiren, PRSP seçmenlerinin tutumlarını inceleyen çalışmalar mevcuttur. Buradaki bulgulardan Avrupa PRSP'lerinin genel olarak, AB şüphecisi, anti-elitist, yerlici, dar tanımlı ulusal çıkarları önceleyen ve ulusal egemenliği vurgulan söylem çerçevesine uygun olarak, çevre sorunları konusunda küresel iş birliğini ve AB düzeyindeki önlemleri reddeden bir yaklaşımı olduğu görülmektedir. Ancak çevresel duyarlılığa sahip, çözüm önerileri geliştiren partiler de mevcuttur.

İklim göçü, küresel ısınmanın özellikle küresel güneyi daha derinden etkileyen doğal felaketler, biyoçeşitlilik ve ekonomik kalkınma üzerindeki olumsuz etkileri ile bağlantılı olarak, 21. yüzyılın iklim kriziyle ilgili önemli bir gündem konusu haline gelmiştir. Bir zorunlu göç türü olan iklim göçünün henüz küresel ve/veya AB düzeyinde genel kabul gören ve uluslararası insani hukuka yansıyan bir tanımı yapılmamıştır. Avrupa PRSP'lerinin iklim göçü hakkındaki pozisyonlarını, PRSP'lerin geçmiş yıllardaki seçim başarılarında önemli payı olan, genel söylem çerçevesinde önemli yer tutan ve diğer söylem unsurlarıyla kesişen göç karşıtlığı temelinde değerlendiren çalışmalar bulunmakla birlikte, konuya özgü literatürün henüz gelişme aşamasında olduğu söylenebilir.

Bu çalışma, AB üyesi ülkelerdeki PRSP'lerin iklim krizi ve iklim göçü konusundaki pozisyonlarını ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Keşifsel nitelikteki çalışma, farklı ülkelerden

partileri bu iki konudaki duyarlılık, sorunun nedenleri ve çözüm önerileri açısından sınıflandırmakta, birbirlerinden farklılaştıkları durumları ve nedenlerini ortaya koymaktadır. Pozisyonları ve unsurlarını belirlemek üzere, iklim krizi ve iklim göçünün PRSP gündeminde öncelikli konular olmamasından dolayı, parti programları, seçim bildirgeleri, lider konuşmaları gibi birincil kaynakların eksik kaldığı durumda, mevcut literatürün veri ve bulgularından faydalanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Popülist Radikal Sağ, İklim Krizi, İklim Göçü.

Enerji ve Güvenlik Ekseninde Yeşil Politikaların Popülist Sağ Tarafından Araçsallaştırılması: İtalya Örneği

Fulya Akgül Durakçay

(Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, fulya.akgul@deu.edu.tr)

İklim krizi ulusal politikaların yanı sıra küresel düzeyde eyleme geçilmesini gerektiren en önemli ve acil meselelerden biridir. Bu meseleye ilişkin politikalarda ve eylemlerde Avrupa Birliği (AB), oldukça hırslı ve öncü olarak kabul edilen bir aktördür. Ancak, AB'nin iklim krizine yönelik politikalarına katılım ve hırslılık düzeyi tüm üye ülkeler tarafından aynı şekilde paylaşılmamaktadır. Birlik'in kurucu üyelerinden biri olan İtalya'da küresel iklim krizinden etkilenme düzeylerinin yüksekliğine rağmen, Kuzey Avrupa ya da Batı Avrupa ülkelerine kıyasla iklim konusu gündemde kendisine yeterince yer bulamamış ve bu durum konunun siyasallaşması sürecini geciktirmiştir. Konunun nispeten gecikmiş siyasallaşma sürecinde ise İtalya'da iklim krizinin gündem yapan güçlü bir yeşil partinin olmayışının ve ana akım partilerin seçim programlarında konuyu gündemlerine yeterince almamalarının yanı sıra, Avrupa'nın genelinde yükselişte olan popülizm ve popülist radikal sağ partilerin oynadığı rol İtalya siyaseti açısından da önem taşımaktadır. Popülist radikal sağ partiler Avrupa'da iklim krizinin mevcudiyetini yadsıyarak iklim politikalarına yönelik karşıt bir tutum sergileyebilmekte, iklim şüpheci aktörler olarak konunun siyasallaşmasını sınırlayabilmekte ya da ulusalcı bir tutum benimseyerek AB'nin ve diğer uluslararası aktörlerin politikalarına karşı yerlicilik anlayışı ile iç içe geçmiş iklim politikaları önerebilmektedir. İtalya'da 2022 seçimleri sonucunda kurulan mevcut hükümette yer alan İtalya'nın Kardeşleri Partisi ve Lig Partisi popülist radikal sağ iktidarı yakın zamana kadar iklim krizini gündemine almaktan kaçınmışlardır. Bu çalışma, konunun ilgili partilerin gündemine girmesini çevrenin güvenliğinin sağlanması ya da iklim değişikliğinin İtalya'nın ya da gezegenin hayatta kalması açısından varoluşsal bir tehdit olarak ele alınması ile değerlendirmekten ziyade, dışsal etkenler ile bağlantılı ikincil bir mesele olarak ele alınması kapsamında açıklayıcı bir analiz sunmaktadır. Avrupa düzeyinde Yeşil Mutabakat'ın revizyonu çağrısında bulunan ve AB'nin politikalarına katılmayı ulusalcı, yerlici ve egemenlikçi bir tutum ile karşılayan bu partilerin yakın zamanda iklim krizinin mevcudiyetini sorgulamayan yaklaşımı, konunun 2022 yılında Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yol açtığı enerji krizi ile araçsallaştırılmasını beraberinde getirmiştir. İtalya'nın Rusya başta olmak üzere dış kaynaklara olan enerji bağımlılığı en yüksek Avrupa ülkelerinden biri olması iklim krizinin güvenlik boyutuyla ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Bu çalışmada, İtalya'nın Kardeşler ve Lig Partisi'nin hem ulusal düzeydeki hem de Avrupa düzeyindeki seçimlere yönelik parti programları, seçim bildirgeleri, parti liderlerinin sosyal medya hesaplarından yaptıkları açıklamalarının içerik analizinden ve mevcut literatürün bulgularından yararlanılarak popülist söylemlerin çevre politikalarını araçsallaştırarak güvenlik kaygılarıyla nasıl bir çerçeveye oturtulduğu ortaya konulmaktadır. Çalışma, 2022 Rusya-Ukrayna Savaşı'nı İtalya'da popülist radikal sağ partilerin iklim krizini ele alışları açısından bir kırılma noktası olarak ele almakta ve İtalya'nın Kardeşleri ile Lig Partisi örnekleri üzerinden iklim krizini enerji güvenliği ve dış politika ile bağlantısı çerçevesinde tartışarak karşılaştırmalı bir analiz sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Popülist Radikal Sağ, İklim Krizi, Enerji, Güvenlik, İtalya.

İklimi Silah Olarak Kullanmak: Radikal Sağın Komplo Teorileri Yoluyla Çevresel Yönetişimi Karşı-Güvenlikleştirilmesi

Umut Yukaruç

(Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, umutyukaruc@nevsehir.edu.tr)

Günümüzde, çevrenin güvenliğinin sağlanması, küresel yönetişim alanında hakim bir paradigma olarak ortaya çıkmıştır. Devletler ve uluslararası kuruluşlar arasında, iklim değişikliğini gezegenin hayatta kalması için varoluşsal bir tehdit olarak çerçeveleme eğilimi giderek artmaktadır. Bu durum, karbon vergilerinin getirilmesinden kentsel planlama reformlarına, insan sağlığı endişelerinden, tarımsal olarak nelerin nasıl üretilip üretilemeyeceğine kadar uzanan ve sadece politik değil gündelik hayatı da etkileyen olağanüstü önlemlerin alınması yönündeki çağrılarda artışa yol açmıştır. Bununla birlikte, devletlerin başlattığı bu güvenlikleştirme süreci, Popülist Radikal Sağ hareketlerde şiddetli tepkilere yol açmış, bu konularda birçok komplo anlatıları hem siyasal hem de toplumsal alanda dolaşıma girmiştir. Bu çalışma, çevre güvenliği, popülizm ve komplo teorilerinin kesişimini incelemektedir. Çalışma, Popülist Radikal Sağ aktörlerinin küresel iklim yönetişiminin meşruiyetine meydan okumak için sofistike bir çift strateji, yani güvenlikleştirmenin kaldırılması ve karşı güvenlikleştirme stratejisi kullandığını savunmaktadır. Kopenhag Okulu'nun Güvenleştirme Teorisi'nin teorik çerçevesini kullanan bu araştırma, Büyük Sıfırlama, Chemtrails ve Eko-Faşizm gibi komplo teorilerinin, yerleşik güvenlik dinamiklerinin tersine çevrilmesini kolaylaştıran söylemsel araçlar olarak işlevini incelemektedir. Çalışma, bu anlatıların sadece bilimsel verileri reddetmekle kalmayıp, güvenlik yapısını aktif olarak yeniden biçimlendirdiğini varsaymaktadır.

İlk olarak, çalışma, Popülist Radikal Sağ aktörlerinin iklim değişikliğinin bir tehdit olduğu yönündeki devletin iddiasını çürüten güvenlikdışılaştırma sürecini incelemektedir. Küresel ısınma kavramını bir aldatmaca, doğal bir döngü veya iklim lobisinin uydurması olarak nitelendiren bu aktörler çevre faktörünü acil durum statüsünden etkili bir şekilde çıkararak olağanüstü önlemlerin uygulanmasının gerekçesini geçersiz kılmaya çalışmaktadır. İkinci ve daha da önemlisi, araştırma eşzamanlı bir yeniden güvenlikleştirme (veya karşı güvenlikleştirme) sürecini tespit etmektedir. Bu durumda, güvenliğin referans nesnesi çevreden ulusal egemenlik, bireysel özgürlük ve geleneksel yaşam tarzlarına kaymaktadır. Varoluşsal tehdit, ekolojik çöküşten iklim politikalarına ve bunları uygulayan Dünya Ekonomik Forumu ya da bilimsel uzmanlar gibi küresel elitlere kaymıştır.

Bu çalışmanın yapısına bakıldığında ise, ilk bölümde, güvenlikleştirme, güvenlikdışılaştırma ve karşı güvenlikleştirme kavramlarını inceleyecek komplo teorilerinin bu süreçlerde etkisini teorik olarak incelemektedir. İkinci bölümde ise, özellikle Avrupa ve ABD'deki radikal sağ söylemlerini eleştirel söylem analizine tabi tutarak, Büyük Sıfırlama, Chemtrails, Eko-faşizm gibi komplo anlatılarının sadece marjinal gruplar tarafından kullanılmadığını aynı zamanda aşırı sağ hareketler, partiler ve hatta radikal gruplar/kişiler tarafından nasıl kullanıldığını ve çevre konusunu nasıl yeniden çerçevelediğini göstermektedir. Bu anlatılar ile çevresel güvenlik tehdidinin referans objeleri ve failleri de farklılaşarak güvenlikleştirici aktörlerler tehdit olarak algılanmaktadır.

Popülist Radikal Sağ tarafından kullanılan bu söylemsel stratejilerin analizine dayanan çalışmanın bulguları, çağdaş komplo teorilerinin bir tür siyasi direniş işlevi gördüğü sonucuna varmaktadır. Bu kişi, siyasi parti ya da hareketlerin, devletin acil iklim eylemini harekete geçirme çabalarını etkisiz hale getirme konusunda başarılı oldukları açıktır. Bu, çevreyi korumanın elitlerin zulmü olarak kaydedilmesi süreciyle başarılmıştır. Bu araştırma, çevre güvenliğinin peşinde koşmanın yeni bir güvenlik ikilemine yol açarak ekolojik krizi ele almak için gerekli olan bilişsel otoriteyi aşındırdığı bir paradoksu aydınlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme Teorisi, Popülist Radikal Sağ, Çevresel Güvenlik, Karşı Güvenlikleştirme, Komplo Teorileri.

Türkiye's Economic Security Strategy in an Era of Global Uncertainty: A Neoclassical Realist Analysis

Ahmet Üçağaç

(Assistant Professor, Sakarya Üniversitesi / Sakarya University, aucagac@sakarya.edu.tr)

This study analyzes the formation and transformation of Türkiye's economic security strategy under conditions of global uncertainty within the framework of neoclassical realism. It argues that economic security is not merely a technical domain limited to macroeconomic stability or development policies, but rather a strategic security issue shaped by international systemic pressures, geopolitical risks, and the threat perceptions of state elites. Utilizing the process-tracing method, the study examines how sources of uncertainty such as global financial fluctuations, geopolitical crises, energy price shocks, and intensifying geo-economic competition influence Türkiye's economic policy choices and strategic orientations. Drawing on the core assumptions of neoclassical realism, the study posits that the impact of structural pressures in the international system on foreign policy and strategy is not direct. Instead, it is mediated through leader perceptions, state capacity, and institutional filters. In this context, global uncertainty is treated as the independent systemic variable, while elite perceptions of risk and threat, assessments of economic vulnerability, and state capacity are positioned as intervening variables. Based on this framework, the study aims to explain through causal mechanisms how economic security is ensured during periods of uncertainty, which policy instruments are prioritized, and how these strategic choices interact with foreign policy behavior. Empirically, the research is based on a case study covering the 2010-2025 period. This timeframe offers a critical analytical window as it encompasses multiple uncertainty dynamics, including global financial volatility, regional geopolitical tensions, the pandemic shock, and the energy crisis. Through process-tracing, the chain of global uncertainty, threat/risk perception, and strategic policy adaptation is meticulously tracked. The analysis reveals patterns such as the strengthening of economic security discourses, the recalibration of policy instruments, and the emergence of resilience-oriented strategies. The findings indicate that under conditions of global uncertainty, economic policy in Türkiye is increasingly framed within the axes of security and strategy. Economic vulnerabilities are perceived not just as market-based risks, but as security issues linked to national power and strategic autonomy. In this process, leader perceptions and state capacity emerge as critical filters determining the direction and intensity of policy responses. Furthermore, the study demonstrates that the economic security strategy evolves in mutual interaction with foreign policy behaviors, particularly highlighting the quest for strategic autonomy and risk diversification. The study contributes to the economic security literature in three ways. First, it conceptualizes economic security from a neoclassical realist perspective, situating the economy-security nexus within the context of power politics. Second, it empirically tests the uncertainty-strategy link by analyzing the concept of global uncertainty at the level of causal mechanisms. Third, it provides a micro-level explanation based on process-tracing through a middle-power actor like Türkiye, thereby balancing the great-power bias prevalent in existing literature.

Keywords: Economic Security, Türkiye, Global Uncertainty, Strategic Autonomy, Neoclassical Realism

Political Decentralisation in Türkiye's National Security

Jan Byczkowski

(Bağımsız Araştırmacı, janbyczkowski90@gmail.com)

The unitary nature of the state is often emphasized as a foundational principle of the Turkish Republic. Within this framework, political decentralisation is frequently presented as a threat to national security - critics argue it would weaken the state and open the path towards full-on secession. Supporters of political decentralisation among politicians and political scientists, however, suggest the opposite: that decentralisation could allow for greater state flexibility, accommodate minorities and political parties with regional power bases, and provide coup-proofing and protection from foreign intervention by distributing centres of power.

The issue remains politically salient. Decades-old demands for autonomy raised by Kurdish parties, combined with the recently rising conflict between the ruling coalition and the main opposition party, suggest that even if temporarily subdued, political decentralisation will be key to future political changes in the country - with ramifications extending beyond Türkiye's borders to the broader Kurdish issue in the Middle East.

This paper addresses the central question: Would political decentralisation strengthen or weaken the national security of Türkiye?

The author employs comparative analysis of decentralised states across the globe, historical analysis of security dynamics in politically decentralised polities, and consideration of theoretical arguments in the literature on territorial arrangements. Through this triangulation, the paper examines which territorial regimes would enhance or diminish state and societal security as compared to the status quo. The research suggests that ethnoterritorial decentralisation - combining minority homelands with transitional regions of mixed populations and a divided majority territory – or purely territorial decentralisation could contribute more substantially to the state’s and people’s security than the current unitary structure. These models encourages overlapping identities (ethnic, provincial, state) rather than calcifying the main societal fissure. In contrast, ethnic federalism - often considered as an alternative - would likely exacerbate existing divisions and expose the country to outside influence.

Keywords: Turkish politics, Turkish national security, political decentralisation, federalism, Kurdish studies

Spatial Information-Based Indexing Approach: An Analysis of Climate-Induced Environmental Insecurity and Migration Pressure in the EU–Türkiye Context

Ercüment Aksoy

(Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, ercumentaksoy@akdeniz.edu.tr)

The declining trend in water resources, the increase in forest fires, the threat of air pollution to human health, adverse conditions in nutrition, security vulnerabilities in living areas, and environmental pressures are increasing day by day. One of the significant drivers of this increase is global warming. Developments in climate change are currently being addressed as a security threat. In addition to the locations where the problems emerge, neighboring countries and European Union countries are also indirectly affected by these impacts. These adverse effects become particularly evident in the areas of migration and border security. In the management of migration and border issues, spatial information and numerical spatial index methodology provide decision-makers with an objective and comparable analytical solution in decision-making processes. The problems experienced occur at different intensity levels across different spatial locations. Each location contains its own specific types of problems and levels of risk intensity. The aim of this methodology is to quantify these differences and to render them concrete and measurable for decision-makers. This study aims to index the environmental stress factors of Türkiye and European countries through spatial information and to contribute to the resolution of migration and border problems. Drought (precipitation anomalies), heat waves (surface temperature changes), water loss (changes in surface water), vegetation stress (vegetation indices), forest fires, air pollution, and economic vulnerability indicators were obtained from open-source datasets and integrated into a unified data framework. Using Spatial Information Technologies, the Integrated Security Stress Index (ISSI) was developed based on climate and economic indicators. In order to understand migration dynamics, the Migration Pressure Index (MPI) was constructed to measure displacement potential. For this indexing process, the methods for obtaining and processing data from European Union open spatial data source platforms (Copernicus Climate Change Service, Copernicus Emergency Management Service, European Forest Fire Information System, and European Flood Awareness System) are demonstrated through application. According to the preliminary findings of the study, water scarcity and wildfire intensity are significant factors influencing migration pressure. Through this study, it is aimed to contribute to more accurate and timely decision-making by providing spatial, measurable, and numerical findings in addition to the border security–oriented migration management approach implemented under the 2016 EU–Türkiye Statement. This study demonstrates that, in security-related research, the spatial information-based indexing approach can be used as a powerful tool for developing early warning mechanisms and supporting policy design processes.

Keywords: Environmental Security, Migration Pressure, Border Security, Climate Change, Earth Observation, Spatial Information, Numerical Spatial Indexing, EU–Türkiye Relations.

National Role Conceptions in the Western Balkans: A Comparative Analysis of Foreign and Security Policy[4]

Önder Canveren

(Res. Assist. Dr. Dokuz Eylül University, Faculty of Management, Department of Political Science and International Relations, onder.canveren@deu.edu.tr)

Murat Necip Arman

(Prof. Dr. Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Political Sciences, Department of International Relations, mnarman@adu.edu.tr)

The international relations of newly established countries, undergoing nation-state building processes, indicate a desire for a national role(s) and a state identity in their foreign and security policies. As a result, the discovery of the foreign policy orientations of these newly established states requires determining how they position themselves in international relations, which roles they prioritise in their foreign policy, and the causal factors that support their choices. The Western Balkan states are among the typical regions in terms of these general observations and assessments, where nation-state building processes continue in the shadow of post-communist and post-conflict transitions. This study provides an analysis of the national role conceptions and (causal) sources that the Western Balkan states adopt in their foreign policy orientations from a comparative perspective: Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Montenegro, North Macedonia, and Serbia. Holsti's (1970) framework on national role conceptions served as the basis for the analysis. We conducted a deductively thematic and comparative analysis of speeches delivered by state leaders at the United Nations General Assembly (UNGA) between 2008 and 2024. Speech texts have been coded by year and by country using Maxqda software. Subsequently, qualitative and quantitative findings and results have been clustered for comparative analysis. Humanitarian concerns, international principles, geographical location, sense of belonging, threat perception, historical legacies, and economic needs emerge as key factors (sources) that shape the national role conceptions adopted by state leaders. The paper argues that the adopted national role conceptions and their various sources point to a dichotomy between Balkanisation and Europeanisation in the region. The analysis identifies three thematic clusters, highlighting similarities and differences among the countries. First, active independent and liberation supporter roles refer to the past and conflict (Balkanisation) at the regional level. Second, the role of faithful ally (of Euro-Atlantic integration) refers to the future and cooperation (Europeanisation) among the Western Balkan states. Third, Serbia presents a sui generis case, both in terms of the national role conceptions it adopted (excluding the role of faithful ally and including that of anti-imperialist agent) and in the interpretation of the underlying sources.

Keywords: Western Balkans, Foreign Policy, National Role Conceptions, Balkanisation, Europeanisation

[4] This study was supported by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK, Project No: 324K086)

Uluslararası Politika İncelemesinde Teori Sorunu

Özdemir Akbal

(Dr., Trakya Üniversitesi, ozdemirakbal@gmail.com)

Bu çalışma, uluslararası politika teorilerinde bulunan metodolojik yaklaşım sorununun disiplinin analitik seviyesini nasıl sınırladığını incelemektedir. Bu amaca dönük olarak çalışmada temel araştırma sorusu; uluslararası politika incelemesinde bir teorik mutabakat mümkün müdür olacaktır. Bundan dolayı çalışma kendine has metodolojik yaklaşımlar içeren sistemik ve eleştirel yaklaşımlar arasında bir köprü kurmayı amaçlamaktadır. Uluslararası politika incelemesinde metodoloji önemli bir sorun alanını oluşturmaktadır. Özellikle 1970'lerden sonra ortaya çıkan sistemik seviyedeki yaklaşımlar metodolojik olarak net bir öneri sunmaya çalışsa da öncelikli olarak indirgemeci ve sistemik teori tartışmaları, 1980'lerle birlikte eleştirel teori tartışmalarına evrilmiştir. Bu noktada çalışma teorik perspektifin uluslararası politika uygulaması üzerinden tanımlanan geleneksel dikotomik tartışmalardan uzak kalarak metot perspektifli bir odak amaçlanmaktadır. Bu odak bir yanda Waltz'un (1979) geliştirdiği sistemik-indirgemeci tartışması öte yanda da Cox'un (1981) geliştirdiği problem çözücü ve eleştirel tanımlamalarının metodolojik bir perspektifini ortaya koyacaktır. Böylece çalışma genel olarak uluslararası politika teorilerine yöneltilmiş olan soyutluk üzerine kurulu ve olay-olgu incelemesi uyumsuzluğu özelliklerinin ne denli doğru olduğunu test etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın birincil amacının haricinde ikinci amacı da uluslararası politika teorilerinin bir ortak mutabakattan uzak olarak olay-olgu incelemesini kendi amaç ve görüleri üzerinden gerçekleştirdiği iddiasının test edilebilmesidir. Bunun için de bir yandan sistemik-indirgemeci diğer yandan da sorun çözücü-eleştirel teori metodolojisi incelenerek bir mutabakatın var olup olamayacağı test edilecektir. Böylece sadece olay-olgu ilişkisinden soyutluk iddialarının dışında teorik altyapının bir mutabakata vardırılarak bir meta-teorik altyapının mümkün olup olmayacağı da test edilecektir. Bu girişim özellikle Cox tarafından dile getirilen ve bir klasik haline gelen "teori daime bir amaç yahut biri içindir" ifadesinin de geçerliliğini ortaya koyacaktır. Bunun dışında çalışma uluslararası politik düzeyde gerçekleşen olayların ekran yüzleri haline dönüşmüş kişi ve gruplar tarafından keyfiyetle yorumlanıp yorumlanamayacağı bir başka deyişle uluslararası politika disiplinin disipline edilerek bir metodolojik mutabakata evrilmesi hususunda da az da olma bir katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Politika Teorisi, Sistemik Yaklaşım, Eleştirel Yaklaşım

Güvenliğin Toplumsal Kurumsallaşması: "Güvenlik Sosyolojisi"ne Doğru Bir Çerçeve

Şener Kaya

(Öğr. Gör. Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, senerkaya44@gmail.com)

Güvenlik kavramı uzun süre devlet merkezli, askerî ve stratejik bir çerçevede ele alınmış; egemenliğin korunması ve dış tehditlerin bertaraf edilmesiyle özdeşleştirilmiştir. Modern ulus-devletle birlikte güvenlik, sınırların savunulması ve siyasal düzenin sürekliliği bağlamında tanımlanmış; toplum bu anlayışta pasif bir konuma yerleştirilmiştir. Soğuk Savaş sonrası dönemde çevresel riskler, ekonomik krizler, göç, terörizm, salgınlar ve dijital tehditler, güvenliğin çok boyutlu bir olgu olduğunu ortaya koymuş ve literatür ekonomik, toplumsal, siyasal, çevresel ve bireysel alanlara doğru genişlemiştir. Ancak bu genişleme büyük ölçüde siyasal ve stratejik perspektifle sınırlı kalmış; güvenliğin toplumsal kurumlar aracılığıyla nasıl üretildiği ve gündelik hayata nasıl nüfuz ettiği yeterince ele alınmamıştır. Bu durum, güvenliğin sosyolojik bir analiz nesnesi olarak bütüncül biçimde incelenmesine yönelik önemli bir boşluğa işaret etmektedir. Günümüz dünyasında güvenliğin merkezi hâle gelmesinin arka planında, risk, belirsizlik ve güvensizlik hâlinin kalıcı bir toplumsal duruma dönüşmesi bulunmaktadır. Ulrich Beck'in "risk toplumu" kavramı, Michel Foucault'nun disiplin ve gözetim analizleri, Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme yaklaşımı ve Anthony Giddens'ın ontolojik güvenlik kavramı güvenliğin sosyolojik boyutlarını anlamada tamamlayıcı bir çerçeve sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, yöntemsel olarak nitel ve kavramsal bir analiz üzerine kuruludur. Çalışmanın kapsamı, güvenliğin toplumsal kurumsallaşma süreciyle sınırlıdır; ampirik bir vaka analizinden ziyade kavramsal ve teorik bir tartışma yürütülmektedir. Çalışmanın temel problemi, güvenliğin günümüzde toplumsal yaşamın merkezine yerleşmesine rağmen aile, eğitim, din, siyaset, ekonomi ve hukuk gibi klasik toplumsal kurumlar düzeyinde yeterince ele alınmamasıdır. Oysa güvenlik, gündelik hayatı düzenleyen, normlar ve roller üreten süreklilik arz eden bir yapı hâline gelmiştir. Aile, tarihsel olarak bireyin fiziksel ve duygusal güvenliğini sağlayan temel kurumken, geç modern dönemde risklerin yoğunlaştığı bir alana dönüşmüş; çocuk güvenliği, dijital tehditler ve aile içi şiddet gibi olgular aileyi güvenlik söylemleriyle yeniden tanımlamıştır. Eğitim kurumu ise toplumsallaşma işlevinin ötesinde, risklerin tespit edildiği, davranışların izlendiği ve uyumlu bireyin üretildiği bir güvenlik mekânına evrilmiştir. Din, ontolojik güvenlik sağlayan bir yapı olma özelliğini korurken, aynı zamanda güvenlik söylemlerinin konusu ve nesnesi hâline gelmiştir. Siyaset, ekonomi ve hukuk alanlarında ise ekonomik güvencesizlikler ve krizler güvenliği toplumsal bir sorun hâline getirirken, hukuk sistemi güvenlik adına denetim ve cezalandırma mekanizmalarını kurumsallaştırmaktadır. Çalışmanın amacı, güvenliğin tarihsel dönüşümünü toplumsal kurumlar ekseninde analiz ederek, güvenliğin neden ve nasıl bir toplumsal kurum hâline gelmesi gerektiğini ortaya koymaktır. Çalışma, güvenliğin aile, eğitim, din, siyaset, ekonomi ve hukuk gibi kurumlarla kurduğu etkileşimi inceleyerek, güvenliğin bu kurumları nasıl dönüştürdüğünü ve aynı zamanda onlar aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel argümanı, güvenliğin günümüzde normlar üreten, roller dağıtan ve kurumsal pratikler aracılığıyla toplumsal düzeni yeniden üreten bir yapı hâline geldiğidir. Bu yönüyle güvenlik, klasik toplumsal kurumlarla benzer işlevler üstlenmekte ve toplumsal ilişkilerin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Çalışma, bu yaklaşım üzerinden "güvenlik sosyolojisi"nin neden müstakil bir alan olarak düşünülmesi gerektiğini tartışmakta ve literatüre kavramsal bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Toplumsal Kurum, Güvenlik Sosyolojisi

Habitus ve Toplumsal İmgelem Bağlamında Güvenliğin Sosyolojik İnşası: Rusya'nın Ukrayna Savaşı

Kürşad Güç

(Dr. Öğr. Üyesi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, kursad.guc@gmail.com)

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik politikası çoğu zaman realizm, jeopolitik rekabet ve güvenlik ikilemi çerçevesinde açıklanmaktadır. Ancak bu yaklaşımlar, devlet davranışlarının ardındaki tarihsel süreklilikleri ve kültürel anlam dünyasını yeterince görünür kılamamaktadır. Bu çalışma, Rusya'nın Ukrayna politikasını sosyolojik bir perspektifle ele alarak, Pierre Bourdieu'nün "habitus" kavramı ile Cornelius Castoriadis'in "toplumsal imgelem" yaklaşımını birlikte kullanmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel argümanı, Rus dış politikasının yalnızca stratejik çıkar hesaplarının değil, tarihsel olarak içselleştirilmiş davranış kalıpları ile kolektif tahayyüllerin etkileşiminin ürünü olduğudur. Habitus kavramı, devlet elitlerinin ve kurumlarının geçmiş deneyimlerinden türeyen ve zamanla otomatikleşmiş dış politika reflekslerini açıklamak için kullanılmaktadır. Bu bağlamda Rusya'da "büyük güç habitusu", Çarlık ve Sovyet mirasından beslenen bir statü algısını ve hiyerarşik dünya tasavvurunu yeniden üretmektedir. Ukrayna'nın NATO ve Avrupa Birliği ile yakınlaşması, bu habitus çerçevesinde yalnızca jeopolitik bir yönelim değil, Rusya'nın tarihsel nüfuz alanına yönelik bir meydan okuma olarak algılanmaktadır. 2008 Gürcistan müdahalesi, 2014 Kırım'ın ilhakı ve 2022'de başlayan geniş çaplı askeri operasyon, bu davranışsal sürekliliğin farklı momentleri olarak değerlendirilmektedir. Toplumsal imgelem ise Rusya'nın kendisini nasıl tahayyül ettiğini ve dış politika eylemlerini hangi anlam evreni içinde meşrulaştırdığını açıklamaktadır. "Russkiy Mir" (Rus Dünyası) söylemi, Ortodoks medeniyet vurgusu ve "tarihsel adaletin yeniden tesisi" gibi temalar, Ukrayna'yı yalnızca komşu bir devlet değil, Rus kimliğinin tarihsel ve kültürel uzantısı olarak konumlandırmaktadır. Bu tahayyül dünyasında Kiev, Rus medeniyetinin köken noktası olarak simgesel bir anlam taşımakta; dolayısıyla Ukrayna'nın Batı'ya yönelimi, tarihsel birlik anlatısının parçalanması şeklinde yorumlanmaktadır. Kremlin söyleminde askeri müdahalenin "savunma" ya da "koruma" olarak çerçevelenmesi, toplumsal imgelemin eylemi ahlaki bir düzleme taşıdığını göstermektedir. Bu iki kavram birlikte ele alındığında, Rusya'nın Ukrayna politikası hem refleksif hem de anlam yüklü bir süreç olarak anlaşılmaktadır. Habitus, dış politikanın davranışsal sürekliliğini; toplumsal imgelem ise bu davranışların meşruiyet zeminini oluşturmaktadır. Böylece savaş, yalnızca güvenlik temelli bir kriz değil, Rusya'nın tarihsel kimliğini ve büyük güç statüsünü yeniden üretme çabası olarak okunmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, dış politika analizine sosyolojik bir derinlik kazandırmayı hedeflemekte; devlet davranışlarını tarihsel alışkanlıklar ile kolektif tahayyüllerin kesişiminde konumlandırarak güç merkezli açıklamaların ötesine geçmektedir. Rusya örneği, güvenliğin yalnızca maddi tehditlere verilen bir yanıt değil, aynı zamanda kimlik, tarih ve anlam üretimi üzerinden inşa edilen bir olgu olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Habitus, Toplumsal imgelem, Güvenliğin sosyolojik inşası, Rusya-Ukrayna Savaşı

Nükleer Enerji Politikalarında Doğrusal Olmayan Dinamikler: Kaos Teorisi Bağlamında Bir Döngüsellik Analizi

İlhan Sağsen

(Doç. Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, ilhansagsen@ibu.edu.tr)

Başlangıç şartlarına hassas şekilde bağlı olan Kaos teorisi, doğrusal olmayan (non-lineer) sistemleri inceler. Kaos teorisi, başlangıç girdilerinde ufak bir sapmanın büyük değişikliklere neden olacağı şeklinde tanımlanan Kelebek Etkisi ve bu sözü geçen non-lineer sistemlerin çekim merkezleri etrafında (attractors) düzensiz görünen döngüsel hareketlerini inceler. Kaos teorisinin sosyal bilimlerde kullanılmasının öngörülmezliği modellenme imkânı tanır. Genel olarak sosyal bilimler neden sonuç ilişkisi içinde olaylara deterministik bir bakış açısı ile yaklaşmaktadır. Ancak, doğa bilimleri gibi sosyal bilimlerde de neden sonuç ilişkisi kurmak bu kadar basit değildir. Bir başka değişle, bir kriz durumunun ya da özelde bir ekonomik krizin, bir olayı ya da bir trendin aniden ortaya çıkma nedenini, ve sistemde her zaman denge olmadığı sürekli bir değişim içinde olduğunu anlamayı kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda, genelde enerji politikaları, özelde de nükleer enerji genel olarak arz-talep, maliyet ya da teknoloji çerçevesinde lineer ve rasyonel bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Kaos teorisi ise nükleer enerjinin statik bir sektör olmadığını, dinamik ve lineer olmayan, siyaset, ekonomik, dış faktörlerden etkilenen karmaşık bir sistemdir. Bu minvalde, çalışma, nükleer enerji eğiliminin; nükleer enerji tarihçesi, 1973 Petrol Krizi, 1979 Three Mile Island Kazası, 1986 Çernobil felaketi, 2011 Fukuşima kazası, 2022 Rusya-Ukrayna savaşı gibi kırılma noktaları (bifurcation points) üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu noktada, kaos teorisinin temel iddiası olan kendini tekrar etme ilkesine uygun olarak nükleer enerji eğiliminin varsayımsal döngüsünü (çekerini) ortaya koyarak, bunun enerji güvenliği açısından ne manaya geldiği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kaos Teorisi, Nükleer Enerji Politikaları, Doğrusal Olmayan Sistemler, Kelebek Etkisi, Enerji Güvenliği

Ontological Security and Reconstructing the National Self: Turkish State Television (TRT1)

Burcu Asena-Salman

(Dr. TED University, burcu.asena@tedu.edu.tr)

Bezen Balamir Coşkun

(Prof. Dr. Necmettin Erbakan University, bezenbalamir@gmail.com)

Security is traditionally defined as the protection of entities from external aggression, necessitating an awareness of potential threats and their underlying motivations. However, beyond physical safety lies the realm of ontological security—a state of being that ensures stability by constructing a cohesive "self" anchored in historical continuity. For centuries, state authorities have engineered this psychological fortress by embedding mythological narratives into the physical landscape and utilising public art together with monumental architecture to define the nation's aesthetic and ideological boundaries. These static symbols served as the primary interface between the sovereign and the subject, reinforcing collective identity through visual permeance.

This paper argues that with the advent of mass media, the locus of this "security production" has fundamentally shifted. The static monument has been superseded by the dynamic narrative. We posit that television series function as modern tools. Unlike stone monuments, serialised dramas offer a continuous, renewable engagement with audiences, allowing the state to reconstruct historical myths and manage contemporary anxieties in real time following certain thematic patterns. By analysing the TRT1 series, which are shown during the 2025-2026 season, the Turkish Republic's state-owned official TV channel, and its Instagram account, we examined how ontological security is reconstructed through titles, scenarios, and images.

Keywords: Ontological security, TV1 series, national self, TV dramas.

Yaşam ve Ölüm Arasında Askıya Alınmış Ontolojik Güvenlik: İsrail-Gazze Örneğinde Yaşamın Diferansiyel Yönetimi

Fikret Birdişli

(Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, fikret.birdisli@inonu.edu.tr)

Mohammed Saadia

(Al-Istiqlal University)

Azize Çınar

(Doktora Adayı, İnönü Üniversitesi, azizeacinar@gmail.com)

İsrail'in Filistinlilere yönelik politikası, özellikle 7 Ekim'den sonra Gazze'ye uygulanan ablukanın yoğunlaştırılmasıyla birlikte, yeni bir aşamaya girdi. Bu makale, bu politikayı ontolojik güvenlik, biyopolitika ve nekropolitika çerçevesinde incelemekte ve "yaşamın diferansiyel yönetimi" şeklinde kavramsallaştırarak açıklamaktadır.

Ontolojik güvenlik, beden-benlik bütünlüğü içinde, tanımlanmış bir kimliğin sürekliliğine (rutin) dayanan, bireysel veya kolektif bir güvenlik halini ifade eder. Biyopolitika ise, yaşamın dış bir otorite tarafından -yani devlet veya egemen güç tarafından- nüfusun davranışlarını düzenleyen ve yönlendiren mekanizmalar aracılığıyla yönetilmesini ifade eder. Nekropolitika ise, yaşamın biopolitik yönetiminin ötesine geçerek, iktidar tarafından kimin yaşayabileceğine ve kimin ölüme maruz kalabileceğine karar verme gücüyle ilgilidir. Bu anlamda nekropolitika, bazı yaşamları korurken diğerlerini sürekli olarak ölüme yakın bir durumda tutar. Bu nedenle mülteciler, savaş bölgeleri ve kuşatma altındaki topraklar, ölümün sistematik bir yönetim tekniği haline geldiği nekropolitik yönetimin alanlarını oluşturmaktadır.

Bu kavramsal çerçeve içinde, makale, İsrail'in Filistin'e yönelik politikalarının uluslararası baskılar altında farklı bir aşamaya evrildiğini savunmaktadır. Bu aşama, Filistinli nüfusun hayatta kalma ve ölüme maruz kalma rejimleri aracılığıyla yönetildiği bir politika olarak tanımlanmış ve yaşamın diferansiyel yönetimi olarak kavramsallaştırılmıştır.

Buna göre, İsrail'in nekropolitik stratejisi, Filistinlilerin iki temel kategoriye ayrılması olarak anlaşılabilir: Birincisi, Gazze'dekiler (Hamas ile ilişkilendirilen ve varoluşsal tehdit olarak çerçevelenenler) ve Gazze dışındakiler (yaşamları sıkı bir şekilde kontrol edilen ve belli koşullar altında sürdürülenler).

Gazze'de nekropolitik, gözden çıkartılmış bir nüfusa yönelik öldürme, işgal, kuşatma, açlık, mülteci kamplarına yer değiştirme, bölgenin açık hava hapishanesine dönüştürülmesi, kalıcı korkunun üretilmesi, günlük rutinlerin bozulması, gelecek ufuklarının silinmesi ve istikrarlı kimliğin askıya alınması gibi uygulamalarla kendini göstermektedir. Bu uygulamalar, doğrudan biyolojik ölümü hedeflemenin yanı sıra, varoluşsal varlığı askıya alarak, yaşamın son derece azalmış ve kırılgan bir biçimde devam etmesine olanak tanır.

Gazze dışındaki Filistinlilerin yönetilmesi ise, öncelikle doğrudan öldürmeye değil, yaşamı kırılgan ve koşullu hale getirilmesine dayanmaktadır. Bu, su kotaları, elektrik ve yakıt

üzerindeki kontrol, sağlık hizmetlerine erişim için kısıtlayıcı lisans rejimleri ve gıda tedarikinin ve insani yardımın miktarının ve zamanlamasının düzenlenmesi gibi mekanizmalar aracılığıyla gerçekleştirilir.

Bu makalede yaşamın diferansiyel yönetimi şeklinde tanımlanan Filistinlilerin maruz bırakıldığı her iki koşullu yaşam biçimi bu politikalara yönelik uygulamalarla ele alınmakta ve istatistiksel olarak ortaya konulmaktadır. Araştırmanın amacı "yaşamın diferansiyel yönetimi" kavramını tanıtmanın yanı sıra nekropolitikanın Filistin ve İsrail açısından ulusal ve uluslararası boyutta sonuçlarını tartışmaktır. Araştırmada kullanılan yöntem, birincil ve ikincil kaynaklar üzerinden istatistiksel verilerin toplanması ve elde edilen verilerin niteliksel olarak sınıflandırılarak yorumlanması şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Nekropolitik, Biopolitik, Ontolojik güvenlik, Gazze kuşatması, İsrail-Filistin Çatışması

Pandemi Sonrası Dönemde Sağlık Güvenliğinin Ulusal Güvenlik Politikalarındaki Yeri

Ahmet Demir

(Uzman Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, ahmetdmr@gmail.com)

21. yüzyılın ilk çeyreği, güvenlik kavramının klasik askerî tehdit ekseninden uzaklaşarak çok boyutlu ve disiplinlerarası bir yapıya evrildiği bir dönem olmuştur. Özellikle COVID-19 pandemisi, güvenliğin yalnızca sınırların korunması ya da askerî kapasitenin artırılması ile sınırlı bir olgu olmadığını; toplum sağlığı, tedarik zincirleri, ekonomik istikrar ve yönetişim kapasitesi gibi alanların da ulusal güvenliğin ayrılmaz bileşenleri hâline geldiğini açık biçimde ortaya koymuştur. Bu çalışma, pandemi sonrası dönemde sağlık güvenliğinin ulusal güvenlik politikaları içindeki konumunun nasıl dönüştüğünü kavramsal çerçeve ve politika belgeleri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Geleneksel güvenlik anlayışı uzun yıllar devlet merkezli ve askerî tehdit odaklı bir perspektif benimsemişken, Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan "insan güvenliği" yaklaşımı güvenlik tartışmalarının kapsamını genişletmiştir. Bununla birlikte sağlık alanı çoğu zaman ulusal güvenlik stratejilerinde ikincil bir unsur olarak değerlendirilmiştir. COVID-19 pandemisi ise sağlık sistemlerindeki kırılganlıkların siyasal istikrarı, ekonomik sürdürülebilirliği ve toplumsal düzeni doğrudan etkileyebildiğini göstermiş; böylece sağlık güvenliği, biyogüvenlik ve kamu sağlığı kapasitesi gibi kavramlar güvenlik literatüründe merkezi bir konuma yükselmiştir. Bu bağlamda çalışma, güvenlik paradigmasındaki bu dönüşümü disiplinlerarası bir bakış açısıyla ele almaktadır. Araştırmada nitel yöntem benimsenmiş; uluslararası kuruluş raporları, ulusal güvenlik strateji belgeleri ve akademik literatür üzerinden doküman incelemesi yapılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler ve bölgesel örgütlerin yayımladığı politika metinleri ile çeşitli devletlerin pandemi sonrası güncel güvenlik stratejileri karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiştir. Bu yöntem, sağlık güvenliğinin yalnızca sağlık politikalarının değil; savunma, ekonomi ve dış politika alanlarının da kesişim noktasında yer aldığını göstermeyi hedeflemektedir. Çalışmanın temel argümanı, pandemi sonrası dönemde sağlık güvenliğinin ulusal güvenlik politikalarında "destekleyici bir unsur" olmaktan çıkarak "stratejik bir belirleyici" hâline geldiğidir. Devletlerin sağlık altyapısına yönelik yatırımlarının artması, acil durum yönetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, kritik tıbbi ürünlerin yerli üretimine verilen önem ve biyolojik risklere yönelik kurumsal yapılanmalar bu dönüşümün somut göstergeleri olarak ele alınmaktadır. Bununla birlikte sağlık güvenliğinin yalnızca kriz dönemlerine özgü bir refleks olarak değil, sürdürülebilir güvenlik planlamasının kalıcı bir bileşeni olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Sonuç olarak çalışma, pandemi deneyiminin güvenlik çalışmalarında disiplinlerarası yaklaşımların önemini artırdığını ve sağlık alanının ulusal güvenlik politikalarının merkezine doğru kaydığını ileri sürmektedir. Bu dönüşüm, güvenliğin gelecekte daha bütüncül, önleyici ve insan odaklı bir perspektifle ele alınacağını göstermekte; sağlık güvenliğinin yalnızca tıbbi bir mesele değil aynı zamanda stratejik bir kamu politikası alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle araştırma, güvenlik literatürüne kavramsal bir katkı sunmayı ve sağlık ile ulusal güvenlik arasındaki ilişkinin yeniden düşünülmesine zemin hazırlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Güvenliği, Ulusal Güvenlik, Pandemi Sonrası Dönüşüm, İnsan Güvenliği, Biyogüvenlik

Sağlığın Güvenlikleştirilmesi: Söylem, Siyaset ve Meşruiyet

Seçkin Aköz

(Yüksek Lisans, Bağımsız Araştırmacı / Bilim Uzmanı (T.C. Sağlık Bakanlığı), akzseckin@gmail.com)

Bu çalışmada, sağlığın modern dönemde nasıl ve hangi süreçler aracılığıyla bir güvenlik meselesi hâline dönüştürüldüğü, güvenlikleştirme kuramı çerçevesinde analiz edilmektedir. Çıkış noktası, güvenliğin nesnel ve kendiliğinden ortaya çıkan bir durumdan ziyade, özneler arası ilişkiler içinde inşa edilen siyasal bir süreç olduğudur. Bu doğrultuda sağlık, biyolojik ya da teknik bir risk alanı olarak değil; belirli söylemsel, kurumsal ve siyasal mekanizmalar aracılığıyla güvenlik alanına taşınan bir politika konusu olarak incelenmektedir. Çalışmanın kuramsal altyapısı, Kopenhag Okulu'nun geliştirdiği güvenlikleştirme yaklaşımına dayanmaktadır. Bu yaklaşım, bir meselenin güvenlik alanına dâhil edilmesini, yetkili bir aktörün söz edimi (speech act) yoluyla o meseleyi belirli bir referans nesnesine toplum, devlet veya daha geniş anlamda insanlığa yönelik varoluşsal bir tehdit olarak ilişkilendirilmesine bağlanmaktadır. Güvenlikleştirme, bu anlamda maddi tehditlerin otomatik sonucu değil; siyasal meşruiyet kazanan söylemsel bir hamle olarak işlemektedir. Sağlık bağlamında virüsler ve salgınlar, bu söz edimi aracılığıyla "acil", "sınır tanımayan", "kontrol edilmezse yıkıcı" tehditler olarak değerlendirilmekte ve böylece olağan siyaset alanının sınırları aşılmaktadır. Bu çalışmada sağlığın güvenlikleştirilmesi üç analitik düzeyde ele alınmaktadır. İlk olarak söylemsel düzeyde, sağlık tehditleri savaş metaforları, seferberlik dili ve dramatizasyon yoluyla yeniden tanımlanmakta; belirsizlik, riskin sürekli ve her yerde hazır olduğu bir güvenlik anlatısı içinde inşa edilmektedir. Bu söylemsel çerçeve, önleyici ve öngörücü müdahaleleri olağan ve gerekli kılmaktadır. İkinci olarak siyasal düzeyde, güvenlikleştirme süreci karar alma mekanizmalarını dönüştürmekte; olağan kamu politikası araçlarının yetersiz ilan edilmesiyle birlikte merkezîleşmiş, hızlandırılmış ve istisnai uygulamalar mümkün hâle gelmektedir. Bu durum, sağlığın güvenlikleştirilmesinin teknik bir zorunluluktan ziyade, belirli siyasal tercihler doğrultusunda işleyen bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Üçüncü olarak meşruiyet düzeyinde ise "yaşamı koruma", "bilimsel gereklilik" ve "toplum sağlığı" gibi argümanlar aracılığıyla güvenlikleştirici pratikler kabul edilebilir hâle gelmekte; alımlayıcı kitlenin rızası bu sürecin başarısında belirleyici rol oynamaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, sağlığın güvenlikleştirilmesini söylem, siyaset ve meşruiyet ekseninde işleyen çok katmanlı bir güvenlik süreci olarak ele almakta ve sağlık-güvenlik ilişkisini, güvenlikleştirme kuramı çerçevesinde analitik bir açıklamaya tabi tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme, sağlık ve güvenlik, söylem ve söz edimi, biyopolitika, meşruiyet

Yapay Zekâ Destekli Sentetik Biyoloji: Alpha Genome ve İnsan, Hayvan ve Bitki Sağlığına Yönelik Yeni Biyogüvenlik Riskleri

Aşkın İnci Sökmen Alaca

(Prof. Dr. Global Savunma Enformasyon Merkezi, incisokmen@gmail.com)

Bu çalışma, sentetik biyolojideki hızlı dönüşümün biyogüvenlik ve sağlık güvenliği üzerindeki etkilerini, özellikle laboratuvar ortamlarının ötesine taşan insan, hayvan ve bitki sağlığına yönelik riskler bağlamında incelemektedir. Sentetik biyoloji, biyolojik sistemlerin mühendislik ilkeleriyle tasarlanması, yeniden programlanması ve optimize edilmesini amaçlayan disiplinler arası bir alandır. Gen düzenleme, DNA sentezi, biyolojik devre tasarımı ve hücresel mühendislik gibi yöntemler aracılığıyla, canlı sistemlerin işlevlerinin daha öngörülebilir ve kontrollü biçimde şekillendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu özellikleriyle sentetik biyoloji, tıp, tarım ve çevre bilimlerinde önemli fırsatlar sunarken, aynı zamanda yeni biyogüvenlik tehditlerini de beraberinde getirmektedir.

Çalışma, biyogüvenlik kuramı, sağlık güvenliği yaklaşımları, çift kullanımlı araştırmalar (Dual-Use Research of Concern – DURC), risk toplumu teorisi ve One Health çerçevesi gibi disiplinlerarası teorik yaklaşımlara dayanmaktadır. Bu teorik zemin, sentetik biyolojinin sivil yenilik ile kötüye kullanım potansiyeli arasındaki sınırları nasıl bulanıklaştırdığını ve biyolojik risklerin yalnızca kasıtlı saldırılarla değil, denetimsiz veya hızlanan inovasyon süreçleriyle de ortaya çıkabileceğini açıklamaktadır.

Son yıllarda yapay zekânın sentetik biyolojiyle entegrasyonu, bu risk ortamını niteliksel olarak dönüştürmüştür. Yapay zekâ tabanlı biyolojik modelleme sistemleri, genetik verilerin analizini, biyolojik işlev tahminlerini ve karmaşık biyosistemlerin simülasyonunu büyük ölçüde hızlandırmaktadır. Bu bağlamda AlphaGenome, DNA dizilerinin biyolojik işlevlerini ve düzenleyici etkilerini tahmin etmeye odaklanan gelişmiş bir yapay zekâ modelidir. AlphaGenome ve benzeri modeller, genetik varyasyonların olası sonuçlarını daha hızlı ve ölçeklenebilir biçimde analiz edebilme kapasitesi sunarak biyomedikal araştırmalar için önemli avantajlar sağlamaktadır. Ancak aynı zamanda, biyolojik tasarım ve üretim eşiklerini düşürerek biyogüvenlik açısından yeni kırılganlık alanları yaratmaktadır.

Çalışma, sentetik biyoloji ve yapay zekâ entegrasyonunun, biyogüvenliği yalnızca laboratuvar merkezli bir denetim meselesi olmaktan çıkararak, sağlık güvenliği, erken uyarı sistemleri, etik yönetişim ve uluslararası iş birliğini içeren bütüncül ve uyarlanabilir çerçeveler gerektirdiğini savunmaktadır. AlphaGenome ve benzeri modellerin sunduğu analitik gücün, risk öngörüsü ve önleyici yönetişimle dengelenmediği durumlarda, biyolojik tehditlerin insan, hayvan ve bitki sistemleri arasında hızla yayılabilecek karmaşık güvenlik sorunlarına dönüşebileceği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sentetik biyoloji, Biyogüvenlik, Yapay zekâ, AlphaGenome

21. Yüzyılda Güvenliğin Diplomatik İnşası: Risk, Kriz ve Küresel Yönetişim

Derviş Fikret Ünal

(Dr., Dışişleri Bakanlığı, dfunal@mfa.gov.tr)

Güvenlik ve diplomasi uluslararası ilişkilerin iki temel ve birbirini tamamlayan boyutunu oluşturmaktadır. Özellikle klasik realist teorinin etkisinde şekillenen geleneksel güvenlik anlayışı, devleti, uluslararası sistemin ana aktörü olarak görmekte ve askeri tehditlere karşı caydırıcılık, savunma ve güç dengesi mekanizmalarına odaklanan yaklaşımlar çerçevesinde ele almaktadır. Bununla birlikte, 21. yüzyılda öne çıkan güvenlik meseleleri; terörizm, enerji güvenliği, siber güvenlik, iklim değişikliği, salgın hastalıklar ve düzensiz göç gibi devlet sınırlarını aşan ve çok taraflı risk ve sorumlulukları içerecek şekilde genişlemektedir. Devam etmekte olan bu dönüşüm süreci, güvenliğin yalnızca askeri araçlarla değil, diplomatik süreçler yoluyla da yönetilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu noktada diplomasi, devletlerin ve artan biçimde devlet dışı aktörlerin çıkarlarını müzakere, uzlaşı ve iletişim kanalları aracılığıyla yönetmesini sağlayan temel araç olarak öne çıkmakta ve mevcut krizleri tırmandırmadan kontrol altına almayı, çatışmaları önlemeyi ve istikrarı kurumsallaştırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda önleyici diplomasi, kriz diplomasisi ve arabuluculuk gibi önemli mekanizmalar, sert güç kullanımının maliyetlerini azaltan ve sürdürülebilir barış ve istikrara katkı sağlayan işlevler üstlenmektedir. Günümüzde güvenlik ve diplomasi ilişkisi özellikle çok taraflı/aktörlü karşılıklı bağımlılık çağında daha fazla önem kazanmaktadır. Nükleer silahların yayılmasının önlenmesi, siber güvenlik ve iklim değişikliği gibi konular, tek taraflı güç projeksiyonlarından ziyade, çok taraflı müzakere süreçlerini gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda uluslararası örgütler, bölgesel güvenlik mimarileri ve çok taraflı rejimler, güvenlik yönetiminin öndegelen bileşenleri hâline gelmektedir. Diplomasi, bu kurumsal yapıların işlerliğini sağlayan normatif ve prosedürel zemini tesis etmektedir. Ayrıca, güvenlik kavramının insani boyutunun giderek öne çıkması, diplomatik gündemi de dönüşüm sürecine sokmaktadır. İnsan güvenliği yaklaşımı; bireylerin yaşam koşullarını, ekonomik istikrarı, sağlık ve çevre güvenliğini genel hatlarıyla güvenlik tartışmalarının merkezine taşımaktadır. Bu çerçevede insani müdahale, kalkınma yardımları ve afet diplomasisi gibi alanlar, güvenliğin diplomatik araçlarla genişletilmiş boyutları olmaktadır. Sonuç olarak güvenlik ve diplomasi arasındaki ilişki sıfır toplamlı bir güç mücadelesinden ziyade, risklerin yönetimi ve istikrarın kurumsallaştırılması süreci olarak okunmalıdır. Askeri kapasite hâlen caydırıcılığın temel unsurlarından biri olmakla birlikte, kalıcı güvenlik ancak etkili diplomatik angajman, norm üretimi ve çok taraflı iş birliği ile mümkün olabilmektedir. Aksi takdirde, yaşanan sorunlar çatışma sarmalında daha da büyüyerek öngörülemeyen sonuç ve maliyetlere ulaşabilmekte, nihayetinde bölgesel ve küresel güvenlik dinamiklerini olumsuz etkileyebilmektedir. Günümüz güvenlik ortamında diplomasi, bu çatışma sarmalına karşı çare üretmeye çalışan alternatifsiz bir stratejik enstrüman olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Diplomasi, Risk, Kriz, Küresel Yönetişim

Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Maskirovka: Dezenformasyon Faaliyetleri

Şeyda Öcal Arslan

(Araştırma Görevlisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, seydaocal@live.com)

Rusya-Ukrayna Savaşı'nda, Rusya askeri stratejilerinden biri olan, düşmanı yanıltmak ve stratejik avantaj elde etmek amacıyla kullanılan "Maskirovka" büyük bir rol oynamaktadır. Dezenformasyon, gizleme, simülasyon, taklit, gösteri gibi yöntemler içeren bu stratejinin çalışma boyunca dezenformasyon unsuru Rusya-Ukrayna Savaşı'nda nasıl uygulandığı aktarılmıştır. Çalışmanın temel amacı, Sovyet döneminden günümüze evrilen bu aldatma ve yanıltma doktrininin, dijital çağın sunduğu imkânlarla birleşerek bir dezenformasyon silahına nasıl dönüştüğünü ve Rusya'nın stratejik ve jeopolitik hedeflerine ulaşmasında bilgi alanını nasıl manipüle ettiğini derinlemesine analiz etmektir. Nitel araştırma metodolojisi çerçevesinde doküman incelemesi yönteminin benimsendiği bu araştırmanın kapsamı; Rusya'nın Kırım'ın ilhakından itibaren sistemleştirdiği, 2022 geniş çaplı işgal girişimiyle zirveye taşıdığı dezenformasyon taktikleri, müdahaleyi meşrulaştırma çabaları ve uluslararası kamuoyu algısını yönetmeye yönelik dezenformatif söylemleriyle sınırlandırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen temel bulgular, Rusya'nın askeri müdahalelerini uluslararası hukuk nezdinde haklılaştırmak ve yerel halkın desteğini konsolide etmek amacıyla "tarihi bağların koparılamazlığı", "Rusça konuşan azınlıkların soykırıma uğradığı iddiası", "NATO'nun doğuya yayılmacı politikası" ve özellikle Ukrayna yönetiminin "Neo-Nazi" unsurlardan arındırılması gibi kurgusal argümanları stratejik birer dezenformasyon aracı olarak kullandığını ortaya koymaktadır. Maskirovka'nın temelini oluşturan şaşırtma, inandırıcılık ve inkar edilebilirlik ilkeleri doğrultusunda; Sputnik vb. devlet kontrolündeki medya organlarının yanı sıra, sosyal medya platformlarında organize edilen bot hesaplar ve sahte dijital içerikler aracılığıyla, gerçekliğin alternatif versiyonlarının üretildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Rus askeri düşüncesindeki "Refleksif Kontrol" kuramı ile eşgüdümlü olarak, düşmanın karar alma mekanizmalarını Rusya'nın istediği yönde manipüle edecek enformasyon akışının sağlandığı görülmüştür. Özellikle "küçük yeşil adamlar" olgusuyla başlayan belirsizlik stratejisinin, kritik eşiklerde yerini "suçu başkasına atma" ve "bilgi kirliliği yaratarak hakikati görünmez kılma" taktiklerine bıraktığı görülmüştür. Bu süreçte simülasyonlar ve çarpıtılmış görsel materyaller kullanılarak, uluslararası toplumun karar alma mekanizmalarında stratejik bir felç durumu yaratılmaya çalışıldığı saptanmıştır. Sonuç olarak, klasik Maskirovka doktrininin dijital ekosisteme başarıyla entegre edildiği; dezenformasyonun yalnızca basit bir propaganda faaliyeti olmadığı, aksine hedef toplumların ve karar vericilerin zihinsel algılarını hedef alan, karşı tarafın direnç noktalarını içeriden çökertmeyi amaçlayan etkili bir "bilişsel yıpratma" ve "hibrit savaş" enstrümanı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, klasik Maskirovka doktrininin dijital dönüşüm süreçlerini ve bu kapsamdaki sistematik dezenformasyon faaliyetlerini analiz ederek, modern güvenlik literatüründe bilgi harbi ve algı yönetimi kavramlarının hibrit savaşın operasyonel seviyesindeki rolüne dair kuramsal bir bakış sunmayı hedeflemektedir. Maskirovka şemsiyesi altındaki yanıltma taktiklerinin teknolojik imkânlarla entegrasyonunu somut örnekler üzerinden irdeleyen bu araştırma, dezenformasyonun bir güvenlik parametresi olarak nasıl ele alınabileceğine ilişkin literatürdeki tartışmalara katkı sunmayı amaçlamaktadır. Çalışma boyunca elde edilen bulgular, modern savaşlarda bilginin silaha dönüştürülme kapasitesinin, fiziksel mühimmatın etkisini katlayan bir güç çarpanı olduğunu akademik bir perspektifle ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maskirovka, Dezenformasyon, Refleksif Kontrol

İdeolojiden Hibrit Savaşa: Çin İstihbarat Sisteminde Bir Dönüşüm Aktörü Olarak Birleşik Cephe Çalışma Dairesi

Büşra Günde

(Yüksek Lisans Öğrencisi, Iğdır Üniversitesi, busragunde22@gmail.com)

Ahmet Ateş

(Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, ahmet.ates@igdir.edu.tr)

Bu çalışma, Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) en eski ve en az görünür kurumsal yapılarından biri olan Birleşik Cephe Çalışma Dairesi'nin (United Front Work Department – UFWD) tarihsel dönüşümünü ve günümüz Çin ulusal güvenlik mimarisi içindeki rolünü incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, UFWD'nin başlangıçta ideolojik mobilizasyon ve toplumsal bütünleşme aracı olarak tasarlanmış olmasına rağmen, zamanla Çin'in hibrit savaş ve dışa dönük istihbarat stratejilerinin merkezî aktörlerinden biri hâline geldiğini ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışma, UFWD'nin yalnızca ideolojik bir parti aygıtı değil, aynı zamanda istihbarat destekli etki operasyonlarının ve küresel nüfuz faaliyetlerinin aktif bir uygulayıcısı olduğunu ileri sürmektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı tarihsel ve karşılaştırmalı bir analiz yaklaşımı benimsemektedir. Mao Zedong, Deng Xiaoping ve Xi Jinping dönemleri karşılaştırmalı olarak ele alınmakta; her dönemde UFWD'ye atfedilen işlevler, Çin siyasi liderliğinin öncelikleri ve istihbarat sistemindeki yapısal dönüşümlerle birlikte değerlendirilmektedir. Çalışmada hibrit savaş ve istihbarat literatürü ile ÇKP'nin kurumsal belgeleri, resmî düzenlemeleri ve ikincil akademik kaynaklar birlikte analiz edilmiştir. Ayrıca UFWD'nin örgütsel yapısı ile Devlet Güvenlik Bakanlığı ve Çin Halk Kurtuluş Ordusu gibi güvenlik kurumlarıyla ilişkileri analitik bir çerçevede ele alınmaktadır. Araştırma bulguları, UFWD'nin tarihsel olarak değişen liderlik stratejilerine paralel biçimde yeniden yapılandırıldığını göstermektedir. Mao döneminde UFWD, devrimci mücadelenin başarısını sağlamak ve ideolojik birlik tesis etmek amacıyla kullanılan bir "sihirli silah" işlevi görmüştür. Deng Xiaoping döneminde ise ideolojik vurgu geri plana itilmiş; UFWD ekonomik kalkınmayı, dışa açılmayı ve uluslararası entegrasyonu destekleyen pragmatik bir araca dönüşmüştür. Xi Jinping döneminde UFWD'nin kurumsal kapasitesi ve siyasi ağırlığı önemli ölçüde artmış; diaspora toplulukları, medya, akademi ve sivil alanlar üzerinden yürütülen algı yönetimi, psikolojik harp ve istihbarat destekli etki faaliyetlerinin koordinasyon merkezi hâline gelmiştir. Aynı dönemde Çin istihbarat sisteminin iç güvenlik odaklı modellerden daha dışa dönük ve hedef temelli bir yapıya evrilmesi, UFWD'nin stratejik önemini artırmıştır. Çalışma, hibrit savaş literatürü ile Çin istihbarat çalışmalarını bütünleştiren kuramsal bir çerçeve sunarak literatüre özgün bir katkı sağlamaktadır. UFWD'yi askerî olmayan araçlar üzerinden yürütülen hibrit güç projeksiyonunun kurumsal bir düğüm noktası olarak ele alması, çalışmanın temel özgünlüğünü oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, Çin'in çağdaş güvenlik ve dış politika davranışlarını anlamada bütüncül ve analitik bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çin, istihbarat, hibrit savaş

Sınır Güvenliği Politikalarında Paradigma Değişimi: Narkotik Suçlarla Mücadelede Akıllı Sınır Uygulamaları ve Yapay Zekâ

Müslüm Soykan

(Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, muslumsoykan@gmail.com)

Küreselleşme süreci ve teknolojik gelişmeler, ulus-devletlerin egemenlik anlayışını ve sınır güvenliği paradigmalarını köklü bir değişime uğratmıştır. Özellikle Türkiye'nin jeopolitik konumu; Asya, Avrupa ve Orta Doğu arasındaki geçiş güzergâhında bulunması nedeniyle, ülkeyi yasadışı göç, terörizm ve sınır aşan organize suçlar gibi asimetrik tehditlerin merkezine yerleştirmektedir. Bu tehditler arasında, finansal büyüklüğü ve toplumsal tahribatı ile narkotik suçlar, ulusal güvenliği doğrudan hedef alan en kritik başlıklardan biridir. Geleneksel sınır güvenliği yaklaşımı, sınırları korunması gereken katı çizgiler olarak ele alırken, modern kamu yönetimi anlayışı, sınırları yönetilmesi gereken dinamik süreçler olarak tanımlamakta ve Entegre Sınır Yönetimi modelini zorunlu kılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin sınır güvenliği politikalarında geleneksel yöntemlerden teknoloji odaklı Akıllı Sınır uygulamalarına geçiş sürecini incelemek ve yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin narkotik suçlarla mücadeledeki stratejik rolünü analiz etmektir. Çalışmada, literatür taraması ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak, mevcut güvenlik bürokrasisinin dijitalleşme süreçleri ele alınmıştır.

Narkotik suçlarla mücadelede, insan gücüne dayalı fiziki aramalar ve istihbarat yöntemleri, artan ticaret hacmi ve suç örgütlerinin karmaşıklaşan yöntemleri karşısında yetersiz kalabilmektedir. Bu noktada, büyük veri analitiği, makine öğrenmesi ve görüntü işleme tekniklerini içeren yapay zekâ tabanlı sistemler devreye girmektedir. Çalışma kapsamında; gümrük kapılarında ve sınır hatlarında kullanılan risk analizi sistemlerinin, X-ray tarama verilerini otonom olarak yorumlama kapasitesi ve şüpheli yolcu/araç profillerini önceden tespit etme yetenekleri değerlendirilmiştir. Yapay zekâ destekli bu sistemlerin, güvenlik ve ticaretin kolaylaştırılması dengesini koruyarak, insan hatasını minimize ettiği ve karar alıcılara müdahale imkânı sunduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; sınır güvenliğinde dijital dönüşümün bir tercih değil, ulusal güvenlik mimarisinin sürdürülebilirliği açısından bir zorunluluk olduğu vurgulanmıştır. Narkotik suçlarla etkin mücadele için, teknolojik altyapının güçlendirilmesinin yanı sıra, bu teknolojiyi yönetecek kamu personelinin dijital yetkinliklerinin artırılması ve kurumlar arası veri entegrasyonunun sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınır Güvenliği, Yapay Zekâ, Narkotik Suçlar, Akıllı Sınırlar, Entegre Sınır Yönetimi, Risk Analizi.

Türkiye and the Gulf Regional Security Complex

Muzaffer Şenel

(Dr. Marmara Üniversitesi, muzaffers@gmail.com)

This paper investigates Türkiye's multidimensional engagement in the Gulf—encompassing military deployment, diplomatic balancing, defense cooperation, and economic interdependence—and its impact on emerging regional security dynamics in the post-2025 landscape. It examines Ankara's responses to transformative developments reshaping the Gulf security architecture, addressing the tension between continuity and change since 2017. Key areas of analysis include the Iran–Israel confrontation, Iranian and Israeli operations affecting Qatar, the Gaza conflict, the Abraham Accords and subsequent normalization processes, as well as shifting great power rivalries influencing Gulf decision-making. Recent events, such as the 2024 escalation in Yemen, Qatar's increasing mediation role in regional disputes, and Türkiye's expanding military and economic initiatives in the Gulf, illustrate how Ankara navigates an increasingly complex environment. These developments are contextualized against prior turning points, including the GCC crisis, the war in Yemen, and the Saudi–Iran rapprochement. Drawing on Regional Security Complex Theory, the study explores the drivers behind Türkiye's strategic recalibration and its evolving role within Gulf security complexes. The analysis considers domestic political dynamics, regional power shifts, and Türkiye's aspirations to position itself as a key security actor. By examining the intersection of military, diplomatic, and economic tools, the paper identifies patterns in Ankara's approach to both conflict management and strategic cooperation. The research methodology integrates qualitative data from books, academic articles, policy reports, Turkish Ministry of Foreign Affairs publications, presidential statements, speeches of key policymakers, and media sources. This evidence is analyzed using an explanatory process-tracing approach within a case study framework, enabling a nuanced understanding of Türkiye's influence on regional security arrangements. The study offers insights into the ways in which Ankara shapes emerging patterns of Gulf security and contributes to broader Middle East order, highlighting the implications of recent crises and ongoing geopolitical recalibrations for regional stability and international actors.

Keywords: Türkiye, Gulf Region, Regional Security Complex, Military Deployment, Balancing Diplomacy, Defense Cooperation, Economic Interdependence.

Reconstruction as Return Management: Turkey's State-Led Repatriation of Syrian Immigrants

Nermin Aydemir

(Assoc. Prof. Antalya Bilim Üniversitesi, nermin.aydemir@antalya.edu.tr)

İhsan Ercan Sadi

(Asst. Prof. Antalya Bilim Üniversitesi, ercan.sadi@antalya.edu.tr)

This paper examines and problematizes the official discourse on state-led repatriation policies by focusing on the political economy of Turkey's transborder reconstruction and public service-capacity building efforts for regional development in Syria. Building on a periodization that distinguishes pre- and post- military operation phases of Turkey's migration management, we concentrate on the latter, as official narratives increasingly (and quite rightly) stress the risks of an "exit shock" associated with such unplanned, large-scale, and abrupt returns, given Turkey's sectoral and regional dependence on the Syrian labor force. Rather than a mass exit, official accounts claim, "return" should be tied to a gradual process aligned with infrastructural and developmental investments in the region.

While reconstruction and regional development are frequently foregrounded in discourse, material progress has so far remained uneven and selective, and heavily depended on external funding and international coordination, thus limited to sporadic showcase projects and ad hoc agreements. Thus, this paper argues that the resulting gap between aspirations and realization is not incidental. Rather, reconstruction fulfills a double function: on one hand, it justifies Turkey's geopolitical strategy and continued presence in Syria; and on the other, it allows a temporally postponed, spatially differentiated and minimally activated mode of return management. Employing process tracing as the primary methodology, we investigate media coverage, reports and publications by national and international institutions and official documents produced by the state to assess the empirical basis of these claims.

Keywords: Return migration, Turkey, Syria, reconstruction

The (in)visible Truth and Justice in Gaza Today: How International Law (Fails to) Respond to (Dis)Information, Framing and Fragmentation of Hostage Crisis

Gözde Turan

(Assoc. Prof., Antalya Bilim Üniversitesi, gozde.turan@antalya.edu.tr)

The dubious and relativistic knowledge production about the war in Gaza is entangled with the question of how international humanitarian law (IHL) and international criminal law (ICL) fail to respond to the ongoing security crisis of civilians and justice claims in the Middle East. This failure, accompanied by a widespread and biased (dis)information about the "victims" of the conflict, has produced a widespread recognition of Israeli and American citizens held by Hamas as hostages, and neglect of the Palestinian detainees in Israeli prisons. The established perceptions and understandings of "hostage-taking" as a war crime have made a significant contribution to the truth-claims about the conflict which have generated the securitization of Israeli victims as hostages according to IHL, while ignoring and marginalising Palestinian detainees in Israeli prisons in contemporary international legal discussions on the Palestinian conflict. Although the Palestinian detainees have become subjects of the Gaza ceasefire and hostage deal since early 2025, their perception as security prisoners, not hostages, continues to dominate the outlook both in official and non-official circles at the international level. By following the established yet problematic "hostage-taking" perceptions and framing the Palestinian detainees as "security prisoners", the Israeli state institutionalizes a desecuritization process for the broader Palestinian population and excludes Palestinian detainees kept as prisoners in Israeli prisons from IHL. The paper will attempt to disclose the epistemic fragmentation and competing truth-claims about the hostage crisis in the Gaza conflict through a content-combined discourse analysis on the legal, political, and media sources on Palestinian detainees in Israeli prisons and hostages taken by Hamas. By doing so, it will attempt to deconstruct and test the boundaries of the humanitarian law rules on hostages with a further aim to contribute to alternative justice claims revealing the instability, subjectivity, and injustices originated from some key concepts of IHL.

Keywords: Gaza, hostages, international humanitarian law

The Resilience of Good Citizenship Norms in the Age of Populism: A Comparison of Russia, The UK and Germany

Cerem Cenker-Özek

(Assoc. Prof. Antalya Bilim Üniversitesi, cerem.cenker@antalya.edu.tr)

Didem Çakmaklı

(Assoc. Prof. Antalya Bilim Üniversitesi, didem.cakmakli@antalya.edu.tr)

Toygar Halistoprak

(Asst. Prof. Antalya Bilim Üniversitesi, toygar.halistoprak@antalya.edu.tr)

The present study explores the resilience of good citizenship norms in elite discourse in our current age of rising populism and illiberalism (Adler-Nissen and Zarakol, 2021, Bermeo 2016). In the post-1990s era of neo-liberalization, good citizenship norms have been defined by theories of liberal democracy. While liberal democracies are rooted in a spectrum of normative dimensions beyond liberalism, such as republicanism and communitarianism, norms of individualism and rights activism have placed the liberal in liberal democracy at center stage. Yet what if liberal citizenship norms and the liberal/cosmopolitan part of the new cultural cleavage fall short to capture the complexity of the norms of "good citizenship" in liberal democracies? Considering the republican and the communitarian roots of good citizenship norms as complementary to their liberal roots, the present research focuses on this question as it explores elites' definition of "good citizenship norms". For this purpose, the study content analyzes leaders' speeches in Russia, Germany and the UK for the 2013-2025 period. While the country cases provide a wide range of difference in terms of regime type and the state-society relationship, the in-depth exploration of the leaders' accounts of "good citizenship norms" provide insights to leaders' security perceptions regarding their countries, the global order as well as the community and the individual citizen.

Keywords: Good citizenship, content analysis, Russia, Germany, the UK

Rethinking Overstretch Through Economic Security and Adaptation: The Soviet Experience

Sinan Haskan

(PhD Candidate, Kadir Has Üniversitesi, sinan.haskan@stu.khas.edu.tr)

This article reinterprets Paul Kennedy's concept of "imperial overstretching" by linking it to contemporary debates on economic adaptability and systemic resilience. While the traditional literature explains the decline of great powers as a gap between strategic commitments and economic resources, this study highlights the structural capacity for adaptation under geopolitical pressure, rather than the volume of military spending, beyond Kennedy's view. In this sense, the experience of the Soviet Union (USSR) serves as an investigation ground for this hypothesis through a structurally framed historical analysis and a test of explanatory mechanisms. Methodologically, rather than comparing great powers, the research employs analytical thresholds in a single, theoretically focused case study. Rather than a quantitative comparison, three dimensions assess the limits of Soviet strategic sustainability: (i) flexibility in resource allocation, (ii) technological adaptability, and (iii) capacity to absorb external shocks. Each dimension represents a critical moment for measuring the system's robustness and identifying the breaking points that affect its stability. The first dimension examines the rigidity of resource allocation in the 1970s. The structural priority given to the military-industrial complex limited the ability to redirect investments in highly productive civilian sectors. This aligns with state capacity studies that distinguish between resource mobilization and flexible reallocation under strategic constraints. It also demonstrates that mobilization capacity, central to classical approaches to power, does not guarantee adaptive flexibility. This distinction between mobilization and reallocation constitutes a noteworthy explanatory mechanism. The second dimension addresses technological adaptation capacity. Despite significant investments in military research, the dissemination of innovations to the civilian economy remained limited. The relative delay in technological breakthroughs in microelectronics and information technology after the 1970s weakened the production capacity supporting the USSR's strategic power, particularly its productivity base. The absence of institutional feedback and adjustment mechanisms to support all these dramatic transformations reduced the system's capacity to correct structural imbalances. This dynamic underscores that geopolitical maintenance depends on the capacity for technological integration in the entire production system. The third dimension analyzes the capacity to absorb external shocks, as observed in the 1986 oil price collapse. Unlike the Western bloc, the Soviet economy, which was outside a developed financial network, was dependent on energy revenues. This situation created sudden budgetary constraints and deepened the problem of limited access to financing opportunities. Accordingly, the study demonstrates that vulnerability to external shocks stems not only from adverse international conditions but also from weaknesses in institutional adaptability capacity shaped by an insufficiently diversified and inflexible economic structure.Based on three analytical tests, this study argues that strategic overstretching is a structural phenomenon directly tied to the progressive erosion of the determinants of economic adaptation. Accordingly, the collapse of the Soviet Union resulted not from a military burden, but from an ongoing mismatch between strategic commitments and economic maintenance. At this point, the study aims to contribute

to the literature by highlighting the necessary balance between resilience, strategic ambition, and the viability of power. Thus, it seeks to strengthen the theoretical dialogue between political economy and security.

Keywords: Overstretching, Resource Allocation, Technological Adaptation, External Shock, Economic Security

Dijital Devletin İç Güvenlik Operasyonlarında Sosyal Medya İstihbaratının Otonom Karar Vermeye Etkisi Üzerine Bir İnceleme

Muhammet Mağat

(Dr. Bağımsız Araştırmacı, muhammetmagat34@gmail.com)

Bekir Parlak

(Prof. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi, bparlak21@gmail.com)

Modern güvenlik yönetişimi, dijital devlet ekosistemi içerisinde veri yoğunluğunun artmasıyla birlikte köklü bir paradigma değişimi yaşamaktadır. Bu çalışma, iç güvenlik operasyonlarında Sosyal Medya İstihbaratının (SOCMINT), karar alma mekanizmalarının otonomlaşması üzerindeki rolünü ve stratejik etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorunsalını, açık kaynaklardan elde edilen anlık verilerin yapay zekâ ve makine öğrenmesi algoritmaları aracılığıyla işlenmesinin, geleneksel istihbarat döngüsünü nasıl dönüştürdüğü ve güvenlik bürokrasisindeki insan müdahalesini ne ölçüde minimize ettiği oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case study) yöntemi benimsenmiştir. Veri toplama sürecinde; dijital devlet strateji belgeleri ve yapay zekâ politika metinlerini kapsayan doküman analizi, siber güvenlik uzmanları, istihbarat yetkilileri ve hukukçularla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ve geleneksel istihbarat yöntemleri ile SOCMINT tabanlı sistemlerin kıyaslandığı karşılaştırmalı analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu üçlü veri yapısı, algoritmik karar alma süreçlerinin hem teknik hem de yönetsel haritasının çıkarılmasına olanak tanımaktadır. Çalışmanın odaklandığı temel argüman, sosyal medya verilerinin otonom sistemlere entegrasyonunun; operasyonel hız, maliyet etkinliği ve hedefleme hassasiyeti açısından rasyonel avantajlar sunduğudur. Ancak, karar verme yetkisinin insandan algoritmalara devredilmesi; şeffaflık, demokratik hesap verebilirlik ve "güvenlik-özgürlük dengesi" ekseninde ciddi etik ve hukuki riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda araştırma, SOCMINT kullanımının iç güvenlik stratejileri üzerindeki yansımalarını analiz ederken, olası bir hata durumunda sorumluluğun kime ait olduğu sorunsalını tartışmaya açmaktadır. Elde edilen veriler ışığında yapılacak analiz ile otonom güvenlik sistemlerinin güçlü ve zayıf yönleri, sunduğu fırsatlar ve barındırdığı tehditler sistematik bir çerçeveye oturtulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, kamu güvenliği yönetiminde teknolojik determinizm ile insan odaklı denetim mekanizmaları arasında bir denge kurulmasını savunmaktadır. Araştırmanın nihai çıktısı, karar vericiler için güvenli, denetlenebilir ve etik sınırlar içerisinde işleyen, geleceğin dijital güvenlik mimarisine dair sürdürülebilir bir "Otonom Güvenlik Yönetişimi Modeli" önerisidir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Devlet, SOCMINT, Otonom Karar Alma, İç Güvenlik, Yapay Zekâ, Güvenlik Yönetişimi.

Dijital Egemenlik ve Algoritmik Yönetimsellik: AB'nin Yeni Güvenlik Ontolojisinde Yapay Zekânın Rolü

Fatmanur Kaçar Aşcı

(Dr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, fatmnur.kacar@gmail.com)

Ece Mozakoğlu

(Dr. Marmara Üniversitesi, ece.mozakoglu@marmara.edu.tr)

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) uluslararası ilişkilerdeki güvenlik algısının, yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin yükselişiyle birlikte geçirdiği ontolojik dönüşümü post-yapısalcı bir perspektifle analiz etmektedir. AB nezdinde güvenlik, 2003 "Avrupa Güvenlik Stratejisi" (ESS) belgesi ile fiziksel tehditlerin ve coğrafi sınırların korunması ekseninde tanımlanmıştır. AB'nin zamanla hibrit tehditleri de içererek genişleyen bu güvenlik tanımı, günümüzde dijitalleşme ve YZ'nin gelişimiyle birlikte "güvenliğin ne olduğu" sorusunun temelden dönüşümüyle karakterizedir.

Çalışmada, post-yapısalcı güvenlik tanımları ve kimlik inşası argümanları çerçevesinde, AB'nin 2003'teki "Güvenli Bir Dünyada Daha İyi Bir Avrupa" vizyonundan, 2016 "Küresel Strateji" ve güncel "Stratejik Pusula" belgelerine uzanan süreç ayrıntılı şekilde incelenmektedir. Ayrıca 2019 "AB Dijital Stratejisi" ve "Yapay Zekâ Beyaz Kitabı" gibi temel resmî belgeler üzerinden dijital egemenlik söyleminin ortaya çıkışı da değerlendirmeye dahil edilmektedir. Çalışma, güvenliğin nesnel bir durumdan, Foucaultcu anlamda bir "algoritmik yönetimselliğe" ve "dijital egemenlik" arayışına nasıl evrildiğini tartışmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, AB'nin değişen güvenlik algısı söylemsel inşa süreçleri üzerinden, resmî belgelerin derinlemesine incelenmesi yoluyla analiz edilmekte ve araştırma stratejisi olarak ise yapısöküm yöntemi kullanılmaktadır.

Çalışmanın ilk bulguları, AB'nin normatif güç kimliğinin, YZ bağlamında "etik teknoloji" ve "insan merkezli güvenlik" söylemleri üzerinden yeniden üretildiğini göstermektedir. Bu süreçte güvenliğin, dışsal bir tehdidin bertaraf edilmesi noktasından, verinin, hakikatin ve otonom sistemlerin kontrolü aracılığıyla AB'nin ontolojik güvenliğinin –yani kendi kimlik sürekliliğinin– dijital alanda yeniden inşası noktasına ulaştığı görülmektedir. YZ'nin, güvenliği geleneksel anlayışın sunduğu fiziksel mekândan koparark akışkan, öngörücü ve daha da hibrit bir karaktere büründürmesi, AB'nin stratejik otonomi söylemini "teknolojik öznellik" üzerinden yeniden tanımlamasına neden olmaktadır. Bu durum, AB örneğinde kimliğin ve güvenliğin artık hem epistemolojik hem de teknolojik düzlemde iç içe geçtiği yeni bir güvenlik ontolojisine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Post-yapısalcılık, Avrupa Birliği, Yapay Zekâ, Ontolojik Güvenlik, Dijital Egemenlik, Normatif Güç.

Yapay Zekâ Destekli Simülasyonlar ve Geleceğin Uluslararası Kriz Yönetimi: Karar Alma Süreçlerinde Yeni Bir Paradigma

Cansu Paslıoğlu

(Doktora Öğrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, cansupaslioglu@gmail.com)

Bu çalışma, yapay zeka destekli simülasyonların uluslararası kriz yönetiminde ortaya çıkardığı yeni karar alma dinamiklerini inceleyerek mevcut simülasyon modellerinin ötesine geçen kavramsal bir çerçeve sunmaktadır. Günümüz uluslararası sisteminde artan belirsizlik, hızlanan karar döngüleri ve çok boyutlu güvenlik tehditleri, geleneksel simülasyonların stratejik öngörü kapasitesini sınırlamaktadır. Bu nedenle çalışma şu araştırma sorusuna odaklanmaktadır: Yapay zeka entegrasyonu, konvansiyonel simülasyonların kriz dönemlerinde dış politika karar alma süreçlerini nasıl dönüştürmektedir ve bu dönüşüm geleceğin uluslararası kriz yönetimi açısından nasıl bir paradigma kaymasına işaret etmektedir? Bu soruyu yanıtlamak için çalışma, nitel araştırma literatüründe tanımladığı kavramsal-analitik inceleme (conceptual inquiry) yaklaşımını benimser. Yöntem üç aşamadan oluşmaktadır. İlk olarak, bilgi açısından zengin örnek niteliği taşıyan RAND Corporation'ın konvansiyonel simülasyonları incelenmiştir. RAND'ın yarım yüzyıllık simülasyon geleneği; kuvvet planlaması, caydırıcılık analizi ve çok senaryolu stratejik testler yoluyla kriz yönetiminde kullanılan karar araçlarını temsil etmektedir. İkinci aşamada, geleneksel simülasyonların deterministik ve insan-merkezli yapısı ile yapay zeka destekli simülasyonların adaptif, veri yoğun ve öngörü üreten yapısı karşılaştırmalı model analizi ile değerlendirilmiştir. Bu analiz, karar döngülerinin hızlanması, senaryo çeşitliliğinin artması, stratejik seçenek üretiminin otomatikleşmesi ve risk hesaplamalarının daha bütüncül bir çerçeveye kavuşması gibi dönüşümleri görünür kılmıştır. Üçüncü aşamada, kavramsal çerçeveyi somutlaştırmak amacıyla 2035 Tayvan Krizi'ne ilişkin bir mikro-senaryo geliştirilmiştir. Bu senaryoda yapay zeka destekli bir simülasyon sistemi ile gerçek zamanlı verileri eşzamanlı işleyerek karar vericiye üç temel stratejik çıktı sunmaktadır: erken caydırıcılık hamleleri, hibrit savunma önlemleri ve tansiyonu artırmadan avantaj sağlayan stratejik optimizasyon seçenekleri. Bu analitik gösterim, yapay zekanın yalnızca veri işleyen bir araç olmaktan çıkarak stratejik önceliklendirme yapabilen bir karar ortağına dönüştüğünü göstermektedir. Çalışmanın beklenen katkısı, yapay zeka destekli simülasyonların uluslararası kriz yönetiminde teknik bir yenilikten öte, karar alma döngüsünün mantığını dönüştüren yapısal bir paradigma sunduğunu ortaya koymasıdır. Bu kavramsal analiz, devletlerin krizlere yönelik stratejik kapasitesini artıran yeni nesil simülasyon modellerine ilişkin teorik bir temel sunmakta ve uluslararası güvenlik literatüründe yapay zeka-simülasyon etkileşimini açıklayan özgün bir yaklaşım geliştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Simülasyonlar, Dış Politika Karar Alma Süreçleri

Dijitalleşme ve Yapay Zekânın Kamu Hukuku ve Devlet Güvenliği Üzerindeki Etkisi

Ali Erdem

(Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Hukuk Anabilim Dalı, ahmetdmr@gmail.com)

Özellikle son çeyrek yüzyılda yaşanan teknolojik devinim/değişim/gelişim (dijitalleşme ve yapay zekâ) kamu hukuku ve sonucu olarak da devlet güvenliği (iç güvenlik: meşruiyet ve dış güvenlik) alanlarında önemli değişimleri ve beraberinde riskleri getirmiştir/getirmektedir. Dünyadaki bu değişimin ivmelenmesi nedeniyle devletler gerek hukuki gerek idari yapılarındaki değişimlere uymak/uyarlanmak durumunda kalmışlardır (Hildebrandt, 2015). Mevcut yasalar/yapılar ve düzenlemeler, öngörülmesi zor dijital çağ öncesi olduklarından dolayı, Yapay zeka tabanlı yönetim süreçlerinde yer alan hesap verebilirlik, şeffaflık ve sorumluluk gibi değerleri düzenlemekte yetersiz kalmaktadırlar (Coglianese ve Lehr, 2017). Fransa idari yapısı ve idare hukuku sistemi ile yakın ilişkili olan Türkiye idari yapısı içinde, İdare'nin kusurlu/kusursuz sorumluluk temelli geniş bir yelpazede esas sorumlu tutulması, kamusal hizmetlerin sunumunda algoritmik karar alma sistemlerinin kullanılmaya başlamasıyla, sorumluluğun kimde olacağı, nasıl belirleneceği konuları önemli bir boşluk olarak ortaya çıkmaktadır (Pasquale, 2015). Bu sebeplerden dolayı, veri koruma/güvenliği (siber güvenlik), algoritmik şeffaflık gibi alanlarda yeni düzenlemeler geliştirilmektedir. Bu alanlarda, AB'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR), önemli bir düzenleyici çerçeve sağlamaktadır (AB, 2016).

Dijital altyapılar ulusal güvenlik alanında önemli avantajlar (veri analitiği, biyometrik teknolojiler, yüz tanıma sistemleri) sağlasa da (OECD, 2019), hukuken her düzeyde korunan kitlesel gözetim ve gizlilik ihlali risklerini de beraberinde getirmektedir. Devletlerin, güvenlik gerekçesiyle veri toplama faaliyetlerinde temel hak ve özgürlüklere hukuka aykırı ve ölçüsüz müdahale edebilmesi durumu da önemli bir risktir (Greenwald, 2014).

Dijitalleşme ve buna bağlı Yapay Zekâ uygulamaları, kamusal hizmet sunumlarında, ayrıca etik ve sosyal sorunları gündeme getirmektedir. Algoritmik sistemlerdeki yanılma payı ve yanıltıcı sosyal önyargılar önemli bir sorundur (Buolamwini ve Gebru, 2018). Dijital uçurum ise vatandaşların çeşitli nedenlerle bu hizmetlere erişiminin önündeki temel eksiklik olarak eşitlik ve adalet duygusunu sorgulatacak bir durumdur. Bu nedenle insan gözetimi olan hibrit modellere eğilim daha popüler görülmektedir (UNESCO, 2021; Calo, 2017).

Özetle, dijital ve yapay zeka teknolojileri, kamusal anlamda fırsatların yanında riskler de barındırmaktadır. Etkin/hızlı/verimli yönetim fırsatlarını; temel hakları, demokratik değerleri ve hukukun üstünlüğünü koruyarak gerçekleştirmek ve demokratik denetim mekanizmaları ile güçlü yasal güvenceler oluşturmak esas amaç olmalıdır (Hildebrandt, 2015; OECD, 2019).

Çalışmada, geleneksel mevcut hukuki ve idari yapı ana hatlarıyla ele alınacak, dijitalleşme temelli oluşumlarla ortaya çıkabilecek riskler üzerinden; özellikle devletlerin varlık amaçları ile İdare'nin sorumluluğu çerçevesinde değerlendirmeler yapılmak suretiyle çözüm önerileri geliştirilecektir.

Bir Başkanın Kaçırılması Üzerine: Venezuela'da Güvenlik Zafiyeti Analizi

Canan Kışlalıoğlu

(Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, canankislalioglu@yahoo.com)

Venezuela devlet başkanı Nicolas Maduro ve eşinin 3 Ocak 2026 tarihinde Caracas'taki başkanlık konutundan ABD tarafından kaçırılmaları uluslararası hukuk konusunda birçok tartışmaya neden olmuştur. Bunun yanında bir devlet başkanının çok kısa bir sürede başka bir devlet tarafından kaçırılması Venezuela'daki güvenlik tartışmalarını da öne çıkarmıştır. Venezuela'da devlet başkanlığında Kübalı güçlerin korumalık yaptığına ve başkana en yakın birim olduklarına dair geçmişten gelen iddiaların da bu operasyonun ardından gerçek olduğu anlaşılmıştır. Çalışma Venezuela başkanlık düzeyindeki güvenlik yapılarını inceleyerek, ABD'nin bunu başka bir Latin Amerika ülkesinde deneme ihtimalini de göz önüne alarak bir analiz ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Venezuela'da başkanın kaçırılması olayı aslında bir ilk değildir. 2002 yılında da dönemin devlet başkanı Hugo Chavez, darbeciler tarafından kaçırılarak bir askeri üste alıkonulmuş ancak saray muhafızlarının başarılı operasyonu ile başkanlık sarayı geri alınınca darbe başarısız olmuş ve Chavez serbest bırakılmıştır. Bu süreçte anayasayı destekleyen askeri birliklerin de desteği olmuştur. Halk da Chavez'in serbest bırakılmasına için sokakta eylem yapmıştır. Maduro ise kaçırılan ikinci devlet başkanı olmuş ancak bu sefer yönetime el koymayı amaçlayan genel bir darbe yerine sadece belli bir isme yönelik operasyon düzenlenmiştir. Maduro'nun kaçırılmasında olaya ABD kuvvetleri olan Delta Force dâhil olmuş ve başkanlık muhafızları ile Kübalı danışmanlar başarısız olmuştur. Operasyon sırasında 24 Venezuelalı ve 32 Kübalı güvenlik görevlisi hayatını kaybetmiştir. Chavez'in kaçırılmasının aksine, Maduro'nun kaçırılmasında ABD istihbaratı çok sıkı çalışmış ve en yakınına kadar sızmıştır. Maduro'ya yönelik geçmişteki saldırıların sadece ideolojik söylemlerle geçiştirilmesi gibi gerekçeler bu sonuca yol açmıştır.

Maduro yönetiminin durumundan ayrı olarak, bağımsız bir devlet başkanının başka bir ülke tarafından kaçırılması ve bunun meşru bir olaymış gibi sunulması uluslararası hukukta birçok konuyu tartışmalı hale getirmiştir. Başkanın güvenliği konusu da bu süreçte değerlendirilen konulardan biri olmuştur. Alınan güvenlik önlemlerinin yetersizliğinin yanında, Rusya'dan alınan hava savunma sistemlerinin de çalışmamış olması, elektriğin kolayca kesilmesi gibi birçok durum, konunun sadece bir başkanın korunmasından öte bir devletin kolayca etkisiz hale getirilebileceğini ve bu nedenle Latin Amerika ülkelerinde ABD tarafından istenmeyen başkanların bu şekilde yönetimden alınabileceğini göstermesi bakımından olumsuz bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Venezuela, Güvenlik, Nicolas Maduro

Büyük Güçlerin Uluslararası Hukuk İhlallerinin Uluslararası Güvenlik Üzerindeki Etkileri

Ensar Muslu

(Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, emuslu@sakarya.edu.tr)

Uluslararası hukuk, iç hukukta olduğu gibi merkezi ve hiyerarşik bir yaptırım mekanizmasına sahip olmamakla birlikte, devletler arası ilişkilerde normatif ve davranış yönlendirici bir işlev görmektedir. Bu işlev, devletlerin eylemlerinin hukuki çerçeve içinde öngörülebilir olmasını sağlayarak uluslararası sistemde istikrar ve güven ortamının oluşmasına katkıda bulunur. Devletler, hangi fiillerin hangi sonuçları doğuracağına dair makul bir öngörüye sahip olduklarında, dış politika tercihlerini bu hukuki parametreler doğrultusunda şekillendirirler. Ancak uluslararası hukukun özellikle büyük güçler bakımından bağlayıcılığının zayıfladığı durumlarda, normatif çerçevenin aşındığı ve kuvvet siyasetinin ön plana çıktığı gözlemlenmektedir. Bu gelişme, uluslararası sistemde öngörülebilirlik ve güvenlik algısını ciddi biçimde zedelemektedir. Modern uluslararası hukuk büyük ölçüde Avrupa merkezli bir tarihsel süreçte şekillenmiş, sömürgecilik ve Avrupa lehine güç dağılımı aracılığıyla küresel ölçekte yaygınlık kazanmıştır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren ise Amerika Birleşik Devletleri, uluslararası hukukun uygulanması ve yorumlanmasında başat aktör konumuna yükselmiştir. Bununla birlikte, son yıllarda Batılı devletlerin uluslararası hukuka aykırı ya da hukuku esneten uygulamaları, normatif düzenin evrenselliği ve tarafsızlığına ilişkin ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Özellikle devletlerin toprak bütünlüğü ve iç işlerine müdahale yasağı ilkeleri bağlamında ortaya çıkan bazı uygulamalar dikkat çekicidir. 2008 yılında Kosova'nın Sırbistan'ın rızası olmaksızın birçok Batılı devlet tarafından tanınması, daha sonraki süreçte Rusya Federasyonu tarafından Abhazya ve Güney Osetya'nın tanınması ve Gürcistan'a karşı kuvvet kullanılması için emsal olarak ileri sürülmüştür. Benzer şekilde Rusya'nın Luhansk ve Donetsk bölgelerini bağımsız devletler olarak tanıması ve Ukrayna'ya karşı kuvvet kullanması, tanıma ve meşru müdafaa kavramlarının geniş yorumlanmasının örnekleri arasında yer almaktadır. Bu tür uygulamalar, Birleşmiş Milletler Şartı'nda güvence altına alınan kuvvet kullanma yasağı ile egemen eşitlik ilkesinin aşınmasına yol açmaktadır. ABD'nin 2003 Irak müdahalesi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı veya açık bir meşru müdafaa gerekçesi olmaksızın gerçekleştirilmiş olması nedeniyle kuvvet kullanma yasağının zayıflamasında dönüm noktalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, İsrail'in Golan Tepeleri üzerindeki egemenliğinin tanınması ve Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak kabul edilmesi gibi adımlar da ilhak yasağı ve işgal hukukuna ilişkin yerleşik normların tartışmaya açılmasına neden olmuştur. Devletlerin resmi organlarının terör örgütü olarak nitelendirilmesi gibi uygulamalar da egemenlik ilkesinin kapsamı bakımından yeni sorun alanları doğurmaktadır. Sonuç olarak, büyük güçlerin uluslararası hukuku seçici biçimde uygulamaları ya da ihlal etmeleri, normların evrensel bağlayıcılığına ilişkin inancı zayıflatmakta ve diğer devletleri de benzer yöntemlere yöneltebilmektedir. Bu durum, uluslararası ilişkilerin kurallı ve öngörülebilir niteliğini aşındırarak daha güvensiz ve istikrarsız bir küresel ortamın oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu tebliğ, söz konusu normatif aşınmayı kuvvet kullanma yasağı ve egemenlik ilkesi bağlamında incelemeyi ve uluslararası düzen/güvenlik üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hukuki Öngörülebilirlik, Egemen Eşitlik, İçişlerine Karışma Yasağı, Kuvvet Kullanma Yasağı

Uluslararası Düzende Yeni Normal mi? Seçici Sessizlik, Maliyetsizleşen İhlaller ve Normların Aşınması

Fahriye Keskin Karagöl

(Dr. keskin.fahriye@gmail.com)

Bu çalışma, günümüz uluslararası arenasında gündem oluşturma ve tepki üretme gücüne sahip aktörlerin uluslararası hukuka aykırı gelişmeler karşısında sergilediği seçici sessizliğin, ihlallerin maliyetini nasıl düşürdüğünü ve normların davranış düzenleyici kapasitesini hangi mekanizmalar üzerinden aşındırdığını tartışmaktadır. Çalışma, söz konusu süreci normların tamamen ortadan kalktığı ya da olması gerektiği gibi işlediği bir çerçevede değil; normatif söylemin korunmasına rağmen ihlallerin tekrar eden ve büyük ölçüde karşılıksız kaldığı hibrit bir dönüşüm (yani ne normların çöktüğü ne de tam anlamıyla işlediği) olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu bağlamda "yeni normal", aktörlerin tekrar eden ihlal pratikleri, bu ihlallerin yaptırım ya da siyasi maliyet üretmemesi ve söylem-pratik kopuşunun kalıcılığı, yani norm dilinin sürmesine rağmen uygulamanın seçici kalması üzerinden tanımlanmaktadır. Makale, seçici sessizliğin yaptırım ve hesap verebilirlik kanallarını zayıflattığı ölçüde ihlallerin istisna olmaktan çıkarak rutinleştiğini; bunun da uluslararası hukukun söylemsel düzeyde korunurken pratikte etkisizleşmesine yol açtığını ileri sürmektedir. Sonuç olarak, bu koşullar altında norm ihlallerinin stratejik bir davranış kalıbına dönüşebildiği ileri sürülmektedir.

Bu çerçevede Gazze'de yaşanan savaş, normatif söylem ile pratik arasındaki gerilimi görünür kılması bakımından analitik olarak işlevsel bir örnek sunmaktadır. Süreç boyunca uluslararası insancıl hukuk, sivillerin korunması, orantılılık ve hesap verebilirlik gibi normatif ilkelere yönelik yoğun referanslar yapılmış; çeşitli uluslararası aktörler ve kurumlar hukuki çerçeveyi hatırlatan açıklamalarda bulunmuştur. Bununla birlikte, bu söylemsel yoğunluğun sahadaki askeri ve siyasi davranışları dönüştürücü bir etki üretip üretmediği tartışmalıdır. Kurumsal tepki mekanizmalarının sınırlı, parçalı ya da siyasi dengelere bağlı biçimde işlemesi, norm ihlallerinin doğrudan ve yüksek maliyet üretmesini zorlaştırmıştır. Bu durum, normatif çerçevenin varlığını sürdürmesine rağmen yaptırım ve hesap verebilirlik kanallarının etkinliğinin sorgulanmasına yol açmaktadır. Davranış düzeyinde belirgin ve hızlı bir politika değişiminin gözlemlenmemesi, normların caydırıcılık kapasitesinin sınırlı kaldığı yönündeki değerlendirmeleri güçlendirmektedir. Böylece Gazze vakası, normların ortadan kalktığı bir tabloyu değil; normatif söylemin devam ettiği ancak davranış düzenleyici etkisinin zayıfladığı bir hibrit yapıyı somutlaştırmaktadır. Bu yönüyle örnek, seçici tepki ve maliyetsizleşme mekanizmasının çağdaş bir tezahürü olarak okunabilir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Normal, Seçici Sessizlik, Normların Aşınması, Uluslararası Normatif Düzen, Maliyetsizleşen İhlaller

Made in the EU: Risks for the Turkish-European Automotive Supply Chain[5]

Ali Baydarol

(Dr., Istanbul Policy Center, alibaydarol@sabanciuniv.edu)

The increasing competitiveness of Chinese electric vehicles (EVs) and the US protectionism under the second Trump administration have put European carmakers under severe economic pressure. In response to these evolving global reconfigurations, the European Commission has recently proposed the Automotive Package, with the key goal of advancing its economic security by enhancing the competitiveness of EU-made zero- and low-emission vehicles and boosting an EU-made battery chain. While the corresponding measures – including interest-free loans, financial incentives, super credits, and administrative and regulatory support mechanisms – aim to protect EU-based car producers, they are likely to undermine economic security – particularly the competitiveness – of the EU's top automotive import partners, such as Türkiye. After all, Türkiye ranks as the fourth largest exporter of cars to the EU, and automotive exports have the highest share of exports in Türkiye total exports. In 2025 in particular, Türkiye's total automotive exports amounted to 41 billion dollars, which set a new annual record, with most of them delivered to the EU. Given this backdrop, this paper examines the risks that the Automotive Package – or the exclusion of Türkiye from it – poses to the Turkish-European automotive supply chain, which has thus far been underpinned by the sale of European vehicle brands from Türkiye to Europe by fully or partially EU-originated firms based in Türkiye (e.g., Mercedes-Benz Türk, MAN Türkiye, Oyak Renault, Tofaş, and Türk Traktör, etc.), as well as resilient bilateral trade in vehicles and spare parts (e.g., Türkiye-Germany). The paper then analyzes the policy options Türkiye should pursue at the current stage. It concludes by arguing that the inclusion of Türkiye in the definition of ''Made in the EU'' is necessary to ensure the Turkish market's adaptation to EV technologies. After all, exposure to future EU market demand will act as a key force driving the Turkish market toward EV technologies.

Keywords: Protectionism, Made in the EU, Automotive Package, Turkey-EU relations, Automotive Supply Chains

[5] 2025/26 Mercator-IPC Fellow: This project is supported by the Istanbul Policy Center, Sabancı University and the Stiftung Mercator Initiative.

Fragility, Conflict, and Climate Shocks: Undermining Economic Stability in Africa

Ramzi Bendebka

(Assistant Professor Dr., International Islamic University Malaysia, ramzib@iium.edu.my)

Asma Hemaidia

(Dr., University of Boumerdes, a.hemaidia@univ-boumerdes.dz)

This research investigates the synergies among fragility, conflict, and climate shocks and their collective impact on economic stability across Africa. The central research problem addresses how climate change functions as a threat multiplier, intensifying existing socio-economic vulnerabilities and armed conflict dynamics, thereby creating self-reinforcing cycles that undermine development gains and perpetuate instability in fragile and conflict-affected states. The methodological framework synthesizes evidence from correlated random-effect models, machine-learning projections, dynamic spatial panel analyses, and integrated climate security frameworks across African countries. The findings reveal that temperature anomalies and precipitation variability systematically increase conflict probability for intercommunal violence—particularly in regions dependent on rain-fed agriculture. Climate-induced economic disruptions generate persistent GDP losses, with fragile states experiencing disproportionate scarring through reduced agricultural productivity, livelihood insecurity, and displacement that facilitates recruitment into armed groups. Under high-emissions scenarios, conflict risk intensifies substantially across the Horn of Africa, the Sahel, and parts of West Africa, with approximately 82 percent of the projected additional conflict risk attributable to interacting climate-conflict effects. The article concludes that future research must prioritize epistemological pluralism through mixed-methods approaches that capture non-linear dynamics, context-specific pathways, and multi-scalar interactions between environmental stressors and socio-political systems. Targeted interventions should integrate climate-resilient agriculture, equitable resource governance, and peacebuilding initiatives to break the vicious cycles linking environmental degradation, violence, and economic collapse.

Keywords: Security, Fragility and Conflict, Economic Stability, Economic Vulnerability, Africa.

Pakistan-China Economic Corridor: Threat Perception

Mussarat Jabeen

(Professor (PhD), Department of International Relations, University of Sargodha, Pakistan, mussaratasif22@gmail.com)

China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) has become an essential component of economic growth, regional interaction, connectivity and trade collaboration.This corridor is a flagship project of China's vision of 'Belt and Road (brief version of the Silk Road Economic Belt and the Maritime Silk Road), which is to connect China with European countries, Central Asia, and Africa through the network of roads and seaports. It is anticipated that a successful implementation of the project would encourage other regional countries to engage in similar projects with China. These projects provide Pakistan and China with a promising opportunity to overcome the former's chronic economic challenges like energy shortage and latter's attempt to increase connectivity with other regions. However, there are fundamental long-term structural consequences of this project, which may possibly have negative impacts on the desired results. Initiating the work starts on the CPEC, security sensitivities increased. The terrorist attack enhanced the security threats and damage the gains on the economic front. There are concerns regarding the safety of the Chinese workforce, insurgency in Balochistan, separatist movements, political instability, geopolitical rivalries, cyber threats and maritime security risks around Gwadar Port along with external pressures arising from regional strategic competition, particularly involving India and the United States. This paper critically examines the evolving security landscape surrounding CPEC. It is to address the question of economic interests of regional and international powers that are making it an arena of competition and tussle. The study has hypothesized that CPEC can achieve its desired targets by addressing the challenges that prevent it to accomplish the planned results. The study will apply an analytical approach with a descriptive method. The study is calculated that without addressing the internal political instability and external involvement, the CPEC and port are difficult to operate smoothly. It is recommended to end the trust deficit among locals, if it remains, its implementation will be difficult due to threats by various actors.

Key Words: Terrorism, extremism, economic security.conomy, silk route, Gwadar, connectivity, development, security.

Artificial Intelligence and Security Transformations in the Sahel: Reshaping Security Strategies in Low-Connectivity Environments

Khedidja Ramel

(Dr. Faculty of Political Science and International Relations, University of Algiers 03, Algeria, khadija-r@hotmail.fr)

The international security environment is undergoing major transformations driven by rapid technological advances, particularly artificial intelligence (AI), alongside increasingly complex threats in fragile regions such as the Sahel. Traditionally associated with terrorism, weak state institutions, and transnational organized crime, the Sahel now faces hybrid security challenges that combine political instability, climate pressures, irregular migration, economic fragility, and growing geopolitical competition. These dynamics require innovative security approaches that extend beyond conventional military responses.

Artificial intelligence is emerging as a strategic tool capable of reshaping security strategies, especially in low-connectivity operational environments common across the Sahel. Limited digital infrastructure, vast geographic spaces, and communication disruptions reduce the effectiveness of traditional command-and-control models, increasing the relevance of AI-based solutions such as autonomous surveillance, predictive analytics, and decentralized decision-support technologies.

This study analyzes how AI integration is transforming security governance and strategic decision-making in the Sahel. It explores the potential of AI technologies to enhance situational awareness, border monitoring, intelligence analysis, and crisis response, while also examining their implications for military doctrine, regional cooperation, and security governance frameworks. At the same time, the research highlights associated risks, including technological dependence, cybersecurity vulnerabilities, ethical concerns, algorithmic bias, and widening technological disparities between states.

Methodologically, the study adopts a qualitative analytical approach grounded in security studies literature, geopolitical analysis, and recent developments in defense technologies. It seeks to clarify how advanced technologies interact with fragile security contexts and influence regional stability and sovereignty.

The paper concludes that AI offers significant opportunities to enhance security effectiveness in the Sahel, but sustainable stability requires combining technological innovation with governance reforms, regional cooperation, and socio-economic development addressing the structural roots of insecurity.

Keywords: Hybrid Threats, Low-Connectivity Environments, Distributed decision-support systems.

India's Militarization of Artificial Intelligence Quest for Military Dominance

Ashfaq Ahmed

(Professor Dr., Department of International Relations, University of Sargodha, Punjab, Pakistan, Ashfaq.ahmed@uos.edu.pk)

Saima Kausar

(Lecturer, Department of International Relations, University of Sargodha, Punjab, Pakistan, Cyma_kausar@hotmail.com)

Artificial Intelligence (AI) is revolutionizing and reshaping every sphere of life. AI is dual-use technology, and countries around the world are incorporating it in their weapon systems, encompassing accuracy and minute response time. In South Asia, India is militarizing AI. The Indian Land Warfare Doctrine, made public in December 2018, places emphasis on integration of AI. India is allocating substantial resources to militarize AI. New Delhi's quest for military dominance can be explained in the light of Andrew Marshall's Revolution in Military Affairs (RMAs) and Technological Determinism seminal work of Thorstein Veblen, often attributed to Langdon Winner. The traditional and evolving cutting-edge weapon systems are integrated with Unmanned Combat Aerial Vehicles (UCAVs), Multiple Independent Reentry Vehicles (MIRVs), decision-making mechanisms, Unmanned Underwater Drone Vehicles Matsya, swarm drones, imaging sensors, and space-based surveillance system are being equipped with AI. It aims to alter the regional balance of power (BOP) in its favour. Indian advances include the development of Rustom-2 UCAV. AI-powered systems help India to improve Command and Control (C2) situational awareness to ensure a flawless decision-making process. The inference drawn from the above passage is that New Delhi is incorporating AI in defensive and offensive capabilities. India's quest to militarize AI is driven not only by prestige but rather by a desire to ensure escalation dominance.

Keywords: Mililtarization, Artificial Intelligence, Military Dominance, Revolution in Military Affairs (RMA), Balance of Power.

The Dualism of Trumpism: Peace/War Brokerage and Neo-Mercantile Diplomacy in U.S. Foreign Policy

Chukwuyem Iharagbon

(PhD, Department of Political Science, University of Africa, Toru-Orua, Bayelsa State, chukwuyemiharagbon@gmail.com)

This study conceptualizes the "dualism of Trumpism" as the structured coexistence of peace brokerage and coercive war brokerage within a neo-mercantilist realist framework of U.S. foreign policy. Contrary to interpretations that portray Trump's foreign policy as inconsistent or erratic, this research argues that it reflects a patterned dual-track strategy in which negotiation and coercion operate as complementary instruments of strategic and economic statecraft. Drawing on realist political economy and power-transition theory, the study situates Trumpism within a broader tradition of neo-mercantile diplomacy, where trade leverage, sanctions, tariffs, and security alignments function simultaneously as tools of stabilization and coercive bargaining. Methodologically, the research employs a qualitative comparative case study design supported by structured process tracing and thematic coding across multiple geopolitical contexts, including the Middle East, Eurasia, South Asia, Africa, and the Americas. To enhance analytical rigor and enable systematic comparison, the study operationalizes a Trade–Conflict Divergence Index (TCDI), complemented by three sub-indices: the Peace Sub-Index (PSI), the Conflict Sub-Index (CSI), and the Trade Distortion Sub-Index (TDS). These instruments measure the degree to which trade and diplomatic initiatives correlate with stabilization outcomes or structural conflict intensification. Findings reveal that peace-oriented initiatives generated modest positive divergence (mean TCDI ≈ +0.21), particularly in cases such as the Abraham Accords, where normalization agreements coincided with reduced overt hostilities and expanded economic engagement. However, coercive measures—including sanctions regimes, tariff escalations, and maximum pressure campaigns—produced significantly stronger negative structural effects (mean TCDI ≈ −0.57). Sanctions intensity and trade distortion emerged as strong predictors of systemic disruption, often generating short-term compliance but long-term economic fragmentation. The results support a hybrid neo-mercantile model in which stabilization frequently coexists with what this study terms "conflict hibernation"—a condition where violence declines without corresponding structural transformation. This dualism produces tactical diplomatic gains while leaving underlying geopolitical rivalries unresolved. The study concludes by recommending recalibration of coercive instruments to reduce trade-distortion spillovers, embedding normalization agreements within institutionalized conflict-resolution frameworks, and strengthening multilateral coordination to transform short-term stabilization into durable structural peace.

Keywords: Peace Brokerage; War Brokerage; Neo-Mercantile Diplomacy; Conflict Hibernation; Coercive Statecraft; Strategic Realignment

Evolving Dynamics of Violent Extremism in Pakistan: Emerging Threats and Policy Responses

Adeel Irfan

(Assistant Professor, University of Sargodha, adeel.irfan@uos.edu.pk)

Violent extremism and terrorism continue to constitute multifaceted security, political, and societal challenges for Pakistan, with far-reaching consequences for national cohesion and regional stability. Despite notable gains achieved through counterterrorism operations over the past two decades, the evolving nature of extremist threats—marked by ideological diversification, hybridization of tactics, and decentralized recruitment—demands renewed analytical attention and policy innovation. This paper critically examines the changing dynamics of violent extremism in Pakistan and evaluates the effectiveness of existing policy responses and preventive strategies.

Anchored in a multidisciplinary theoretical framework, the study draws on Securitization Theory to analyze how extremist threats are constructed and prioritized through state discourse and policy instruments; Relative Deprivation Theory to explain the socio-economic drivers of radicalization; and Social Movement Theory to situate violent extremism within broader processes of mobilization, identity formation, and collective action. Methodologically, the research employs a mixed-methods approach, integrating quantitative analysis of terrorism-related data from 2001 to 2024—including incident trends, geographical concentration, and recruitment patterns—with qualitative insights derived from semi-structured interviews conducted with policymakers, security practitioners, religious scholars, educators, and civil society representatives. The quantitative findings reveal a significant transformation in the nature and spatial distribution of extremist violence, including a shift toward localized cells, soft targets, and digital recruitment strategies. Complementing this, thematic analysis of qualitative data highlights persistent gaps in Pakistan's preventive architecture, particularly in addressing structural drivers such as economic marginalization, ideological indoctrination, governance deficits, and limited community ownership of counter-extremism initiatives. While measures such as military operations, intelligence reforms, and the National Action Plan (NAP) have reduced large-scale violence, their long-term preventive impact remains constrained.

The paper argues that sustainable prevention of violent extremism in Pakistan requires a paradigm shift from predominantly reactive counterterrorism to a proactive, multidimensional prevention framework. Such a framework should integrate security measures with inclusive development, educational reform, counter-narratives, and community-based resilience mechanisms. By emphasizing participatory governance and locally driven interventions, the study contributes to contemporary debates on countering violent extremism and offers policy-relevant insights for scholars and practitioners engaged in peace and security studies.

Keywords: Violent Extremism, Terrorism in Pakistan, Radicalization, Counterterrorism, Securitization Theory

7 Ekim Sonrası İsrail'in Genişleyen Güvenlik Paradigması: Benjamin Netanyahu'nun Söylemsel İnşasında Wolfersçi "Subjektif Güvenlik" ve Çok Cepheli Tehdit Algısı

Mustafa Çakır

(Dr. Akdeniz Üniversitesi, mustafacakir@akdeniz.edu.tr)

Yusuf Kenan Polat

(Dr. Akdeniz Üniversitesi, ykenanpolat@gmail.com)

7 Ekim 2023 tarihinde gerçekleşen Aksa Tufanı Operasyonu, İsrail'in geleneksel güvenlik doktrinini oluşturan caydırıcılık, erken uyarı ve savunma kabiliyetlerini radikal bir biçimde sarsarak, devletin güvenlik algısında paradigmatik bir kırılma noktası yaratmıştır. Bu çalışma, söz konusu kırılmayı Arnold Wolfers'ın uluslararası ilişkiler literatürüne kazandırdığı "subjektif bir kavram olarak güvenlik" (security as a subjective concept) yaklaşımı ile ontolojik güvenlik (ontological security) ve güvenlikleştirme (securitization) teorileri çerçevesinde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Wolfers'ın "objektif tehditlerin yokluğu" (absence of objective threats) ile "subjektif korkunun yokluğu" (absence of subjective fear) arasında yaptığı ayrım, 7 Ekim sonrası İsrail'de sadece fiziki bir güvenlik zafiyetinin değil, aynı zamanda kolektif bir ontolojik güvensizlik halinin de inşa edildiğini anlamlandırmak için temel analitik düzlemi sunmaktadır.

Çalışmanın analiz birimi olarak, Başbakan Benjamin Netanyahu'nun 7 Ekim saldırılarını takip eden süreçteki resmi konuşmaları, ulusa sesleniş hitapları ve stratejik açıklamaları belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden söylem analizi (discourse analysis) tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada; Netanyahu'nun bir güvenlikleştirme aktörü (securitizing actor) olarak tehdidi nasıl yerelleştirilmiş bir çatışmadan (Hamas), bölgesel ve varoluşsal bir beka krizine tahvil ettiği sorgulanmaktadır. Netanyahu'nun söyleminde 7 Ekim, Wolfersçı anlamda bir "subjektif korku" katalizörü olarak işlevselleştirilmekte; bu korku üzerinden sadece Gazze eksenli bir savunma değil, Lübnan (Hizbullah) ve özellikle İran'ı kapsayan çok cepheli bir güvenlik mimarisi yeniden kurgulanmaktadır.

Araştırmanın temel argümanı; Netanyahu'nun söylemsel stratejisinin, İsrail'in İran algısını "nükleer silah edinimi" odaklı rasyonel bir tehdit tanımından, İran'ın balistik füze kapasitesini ve bölgesel vekil aktörlerini de içeren kapsamlı bir "subjektif beka tehdidine" dönüştürdüğüdür. Önceki yıllarda İsrail'in İran politikası büyük ölçüde nükleer kapasitenin engellenmesine (objektif tehdit yönetimi) odaklanmışken; 7 Ekim sonrası Netanyahu söyleminde İran'ın balistik füze programı ve konvansiyonel kapasitesi, İsrail'in varoluşuna yönelik "subjektif bir korku" unsuru olarak güvenlikleştirilmektedir. Bu süreçte Lübnan ve Hizbullah, İsrail'in kuzey sınırındaki fiziki bir tehdit olmanın ötesine geçirilerek; ontolojik güvenliği sarsan, "şer ekseninin" ayrılmaz bir parçası olarak kodlanmaktadır.

Netanyahu tarafından inşa edilen bu yeni güvenlik anlatısında, "mutlak zafer" (total victory) hedefi, Wolfers'ın işaret ettiği "korkunun yokluğu" idealine ulaşmanın yegâne yolu olarak sunulmaktadır. Ancak bu durum, güvenliğin somut tehditlerin bertaraf edilmesinden ziyade, düşmanın ontolojik olarak imhasına endeksli maksimalist bir yapıya bürünmesine neden

olmaktadır. Sonuç olarak çalışma; Netanyahu’nun söylemsel tercihleri sonucunda İsrail güvenlik politikasının, Wolfersçı anlamda rasyonel bir tehdit değerlendirmesinden koparak, subjektif korku ve ontolojik beka odaklı bir "sürekli savaş" (endless war) paradigmasına evrildiğini savunmaktadır. Bu dönüşümün, bölgesel düzeyde güvenlik ikilemini (security dilemma) derinleştirici etkileri ve İsrail’in geleneksel "çatışma yönetimi" stratejisinden "mutlak caydırıcılık ve tasfiye" stratejisine geçişi bildiri kapsamında detaylandırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 7 Ekim, Benjamin Netanyahu, Arnold Wolfers, Subjektif Güvenlik, Ontolojik Güvenlik, İran, Balistik Füze Programı, Güvenlikleştirme, Söylem Analizi.

İran - İsrail Çatışmasının Orta Doğu'da Bölgesel Güvenliğe Etkileri

Pınar Arıkan-Sinkaya

(Dr. Akdeniz Üniversitesi, pinararikan@akdeniz.edu.tr)

Bayram Sinkaya

(Doç. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, bsinkaya@aybu.edu.tr)

Son yıllarda Orta Doğu daha istikrarsız ve öngörü yapılması zor bir bölge haline geldi. Suriye'de uzayan krizin hızlı ve sürpriz bir şekilde çözülmesi bir yana, Hamas'ın 7 Ekim 2023'te İsrail'e saldırısından bu yana bölgede çatışma ve şiddetin seviyesi yükseldi. İsrail Hamas'a karşı savaşın bir parçası olarak Gazze'yi yeniden işgal etti, Lübnan'da Hizbullah'a öldürücü darbeler vurdu ve Yemen'de Husilere karşı yoğun saldırılar gerçekleştirdi. Böylece İsrail'in bölgedeki askeri operasyonlarının sahası giderek genişledi. Suriye'de neredeyse on yıldır İran'la bağlantılı olduğunu iddia ettiği hedeflere karşı saldırılar düzenleyen İsrail, Esad rejiminin düşmesinin hemen ardından seri saldırılarla Suriye'nin uzun iç savaştan geriye kalan askeri kapasitesini tamamen çökertti. Ardından Haziran 2025'te İran'a saldırarak 12 gün sürecek savaşı tetikledi. Son olarak Eylül 2025'te sürpriz bir şekilde İsrail, Katar'da bulunan Hamas müzakere heyetine yönelik askeri saldırı gerçekleştirdi.

Bu makale, tüm bu gelişmelerin Orta Doğu'nun bölgesel güvenlik komplesinde yerleşik olan iki temel çatışma dinamiğinin giderek daha fazla iç içe geçmesinin bir sonucu olarak değerlendirilebileceğini iddia etmektedir. Bu çatışma dinamiklerden birisi İsrail'in Filistin topraklarını işgal etmesinden kaynaklanan İsrail-Filistin çatışması; diğeri ise 1979 İslam Devrimi'nden beri süregelen İran-İsrail düşmanlığıdır. İslam Devriminin liderleri gerek Filistin'deki işgali gerekse emperyalizmle ilişkisi nedeniyle Siyonizm'e karşı mücadeleyi ve İsrail düşmanlığını İran İslam Cumhuriyeti rejiminin dış politikasının temeline yerleştirmiştir. Buna mukabil İsrail, İslam Cumhuriyeti'ni ve bölgedeki vekillerini kendi varlığına ve güvenliğine en büyük tehditlerden birisi olarak görmüştür. İran İslam Cumhuriyeti ile İsrail arasında başlayan uzun savaş kırk yılı aşkın süredir mevzi kazanma ve yıpratma operasyonları şeklinde sürmüş ve nihayet iki devlet 2024 yılında askeri olarak karşı karşıya gelmiştir. İran-İsrail çatışmasının şiddetlenmesinin başlıca iki sebebi vardır: Birincisi, İran'ın askeri kapasitesinin artması ve buna bağlı olarak İsrail'in tehdit algısının yükselmesidir. İkincisi ise Esad rejiminin yıkılması ve Donald Trump'ın ABD Başkanı olarak görev yapmaya başlamasıyla değişen bölgesel ve küresel konjonktürün İsrail'in hareket alanını genişletmesidir. Bu nedenle 7 Ekim'den bu yana meydana gelen gelişmeler, İsrail-İran düşmanlığı ile İsrail-Filistin çatışması dinamiklerinin örtüşmesinin tezahürleri olarak görülebilir.

Bununla birlikte Orta Doğu'daki güvenlik mimarisi yalnızca İran ve İsrail arasındaki ikili rekabetten ibaret değildir. Türkiye, Mısır ve Suudi Arabistan gibi bölgesel aktörlerin güvenlik öncelikleri, dış politika yönelimleri ve çatışan taraflarla kurdukları ilişkiler farklılık göstermektedir. İran–İsrail çatışması, bu aktörlerin yalnızca taraflarla ikili ilişkilerini değil, aynı zamanda bölgesel güvenlik algılarını ve politika tercihlerini de doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle bu çalışmada İran-İsrail çatışması bölgesel güvenlik perspektifinden analiz edilecektir.

Çalışmada, farklı tezahürleri ve boyutlarıyla İran-İsrail çatışmasının diğer bölgesel aktörlerin güvenlik değerlendirmelerini ve politikalarını nasıl etkilediği sorusuna cevap aranacaktır. Bu çerçevede öncelikle İran-İsrail düşmanlığı ile İsrail-Filistin çatışması dinamiklerinin bölgesel güvenlik meselelerinde nasıl örtüştüğü farklı boyutlarıyla ortaya konulacak, ardından çatışmanın Türkiye, Mısır ve Suudi Arabistan başta olmak üzere bölgesel aktörlerin güvenlik politikalarına etkileri ve bu aktörlerin söz konusu çatışma karşısındaki tutumları karşılaştırılarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İran, İsrail, Filistin, Orta Doğu, Bölgesel Güvenlik Kompleksi

İnsani Güvenlik Tehditleri ve Zorunlu Göç: Suriye, Yemen ve Irak Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz

Berrin Bayram

(Öğrenci, Akdeniz Üniversitesi, berrinb59@gmail.com)

Bu bildiri, Suriye, Yemen ve Irak'ta zorunlu göçü tetikleyen insani güvenlik tehditlerini karşılaştırmalı bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Zorunlu göç olgusu çoğunlukla silahlı çatışmalar ve şiddet ekseninde ele alınmakla birlikte, bu çalışma göçü bireylerin yaşam koşullarını doğrudan etkileyen çok boyutlu insani güvenlik tehditleri çerçevesinde değerlendirmektedir. Bu bağlamda zorunlu göç, yalnızca silahlı çatışmaların bir sonucu olarak değil, bireylerin temel yaşam güvenliğinin aşınmasına işaret eden yapısal bir kırılganlık göstergesi olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda, özellikle 2003 Irak işgali ve 2011 Arap Baharı sonrasında gelişen ve günümüze kadar etkisini sürdüren ve derinleşen insani krizler ile zorunlu göç arasındaki ilişkiye odaklanılmaktadır. Söz konusu krizler, yalnızca güvenlik ortamını değil; sağlık hizmetlerine erişim, gıda güvencesi ve ekonomik yaşam koşullarını da derinden etkilemiştir. Bu çok boyutlu kırılganlıklar, bireyleri ve haneleri zorunlu göç kararlarına iten unsurlar arasında yer almaktadır.

UNDP tarafından 1994 yılında yayımlanan İnsani Gelişme Raporu ile literatürde yer edinen insani güvenlik yaklaşımı bu bildirinin teorik çerçevesini oluşturmaktadır. İnsani güvenlik yaklaşımı, güvenliğin referans nesnesini devletten bireye kaydırarak, zorunlu göçü yalnızca siyasal şiddetin bir sonucu olarak değil, bireylerin gündelik yaşamlarını tehdit eden yapısal ve süreğen risklerin bir ürünü olarak ele alma imkânı sunmaktadır. Bu bağlamda kişisel güvenlik, sağlık güvenliği, gıda güvenliği ve ekonomik güvenlik alanlarında ortaya çıkan kırılganlıkların zorunlu göç kararları üzerindeki etkileri incelenmektedir.

Araştırma, nitel yöntem çerçevesinde tasarlanmış olup karşılaştırmalı analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Suriye, Yemen ve Irak vakaları, benzer bölgesel dinamiklere sahip olmalarına karşın insani güvenlik tehditlerinin yoğunluğu ve biçimleri bakımından farklılaşmaları nedeniyle karşılaştırmalı analiz için elverişli örnekler sunmaktadır. Suriye, Yemen ve Irak vakaları, insani güvenliğin aynı boyutları esas alınarak ele alınacaktır. Analiz sürecinde başta UNDP, UNHCR ve OCHA olmak üzere uluslararası örgüt raporları ve akademik literatür temel veri kaynakları olarak kullanılacak; şiddet, sağlık ve gıda güvenliğine ilişkin nicel ikincil veriler nitel değerlendirmeyi destekleyici biçimde yorumlanacaktır. Çalışma, literatürde çoğunlukla parçalı biçimde ele alınan insani güvenlik–zorunlu göç ilişkisini, karşılaştırmalı bir çerçevede bütüncül olarak değerlendirmeyi amaçlamakta; böylece insani güvenlik yaklaşımının zorunlu göçü açıklamadaki analitik gücünü vaka temelli bir perspektifle ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsani Güvenlik, Göç, Irak, Suriye, Yemen

İşlemsel Diplomasi ve Jeo-Ekonomik Takas: Trump Yönetiminin Rusya-Ukrayna Savaşı'na Yönelik Yeni Paradigması

Emrah Zengin

(Araştırma Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi, emrahzengin@akdeniz.edu.tr)

Ramazan İzol

(Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, ramazanizol@akdeniz.edu.tr)

Bu bildiri, Donald Trump yönetiminin Rusya-Ukrayna savaşına yönelik dış politika vizyonunu ve bu vizyonun küresel güvenlik mimarisine olası etkilerini incelemektedir. Rusya-Ukrayna çatışmasının mevcut haliyle sürdürülemez olduğu ve ölümlerin derhal durdurulması gerektiği argümanı üzerinden şekillenen bu politika, barışın yapısal kalitesinden veya adil olmasından çok, sahadaki krizin hızlı bir şekilde dondurulmasını amaçlamaktadır. Trump yönetiminin müzakere stratejisi, tarafları masaya oturtmak için asimetrik bir baskı mekanizması kurmuştur. Bu çerçevede, ABD'nin Kiev'e sağladığı on milyarlarca dolarlık askeri ve istihbari yardım bir güvenlik kalkanı olmaktan çıkarılarak, Ukrayna'yı toprak ve egemenlik tavizlerine zorlayan agresif bir diplomasi aracına dönüştürülmüştür. Geleneksel Amerikan dış politikasının değer temelli normlarından radikal bir kopuşu temsil eden bu yeni yaklaşım, çatışmanın çözümünde uluslararası hukuk ve toprak bütünlüğü ilkeleri yerine işlemsel (transactional) diplomasiyi ve jeo-ekonomik çıkarları merkeze almaktadır. Analiz kapsamında, yönetimin Ukrayna üzerinde kurduğu asimetrik baskı ile Kiev'i toprak ve egemenlik tavizlerine zorlayan stratejisi değerlendirilmekte; buna karşın Rusya'ya yaptırımların esnetilmesi ve 12 trilyon dolarlık "Dmitriev Paketi" gibi geniş çaplı ekonomik entegrasyon teklifleri sunulması irdelenmektedir. Bulgular, Ukrayna krizinin; ABD dolarının küresel hegemonyasını koruma ve fosil yakıt odaklı yeni bir ekonomik eksen yaratma hedefleri doğrultusunda diplomatik bir pazarlık nesnesine dönüştürüldüğünü göstermektedir. Ayrıca, Avrupa-Atlantik ittifakında maliyetli sorumlulukların devri ve iç siyasi motivasyonlar gibi faktörlerin, kalıcı bir barış inşasının önüne geçtiği vurgulanmaktadır. Sonuç olarak çalışma, bu yeni doktrinin kısa vadede silahları susturma potansiyeli taşısa da uzun vadede sınırların zorla değiştirilmesini meşrulaştırarak Doğu Avrupa'da "kusurlu ve savunmasız bir barış" modeli yarattığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı, İşlemsel Diplomasi, Jeo-Ekonomik Çıkarlar

Yugoslavya Deneyine Güvenlik Toplumu Serencamından Bakış

Taylan Seyirci

(Araştırma Görevlisi Doktor, Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, seyirci@akdeniz.edu.tr)

Bu çalışma, Balkanlar'ın netameli tarihinde bir istikrar adası olma iddiasıyla yükselen Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin (YSFC) Karl Deutsch tarafından kavramsallaştırılan "güvenlik toplumu" tanımına ne derece tekabül ettiğini ve hangi yapısal krizlerin bu deneyi kanlı bir çözülmeye sürüklediğini eleştirel bir perspektifle analiz etmektedir. Deutsch'un iletişim kuramı temelli yaklaşımı, bir topluluğun fiziksel güce başvurmadan sorun çözme yetisini ifade eden "güvenilir barışçıl değişim beklentileri" üzerine inşa edilmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıntıları ve vahşi bir işgal ile etnik-dini çatışmaların külleri arasından doğan YSFC, kökenini Josip Broz Tito önderliğindeki Partizan hareketinin faşizme karşı kazandığı zaferden almıştır. Bu partizan geçmişi, farklı etnik grupları ortak bir anti-faşist devrim potasında eriterek, "Kardeşlik ve Birlik" (Bratstvo i Jedinstvo) mitosunu devletin temel harcı haline getiren merkezi bir irade etrafında kenetlenmiş, böylece "birleşmiş " (amalgamated) bir güvenlik toplumu prototipi olarak tecessüm etmiştir.

Soğuk Savaş'ın iki kutuplu gerilimi altında, 1948'deki Tito-Stalin kopuşu, Yugoslavya için hayati bir "başlatıcı koşul" olmuştur. Sovyet tehdidi, içsel entegrasyonu hızlandıran bir dış katalizör işlevi görmüş; ülkeyi Batı kapitalizmi ile Doğu bloku arasında özgün bir üçüncü yol ve diplomatik köprü konumuna taşımıştır. Bu süreçte Tito, sadece bir devlet başkanı değil, sistemi şahsında somutlaştıran, federal birimler arasındaki her türlü ihtilafta "en üst hakem" rolü üstlenen karizmatik bir denge figürü olarak yükselmiştir.

Çalışmada 1945-1965 arası kurumsallaşma ve 1971-1981 arası toplumsal entegrasyon süreçleri; sosyal etkileşim kanallarının ve işlem akışlarının "biz hissi" (we-feeling) yaratma kapasitesi üzerinden irdelenmektedir. Deutsch'un kuramı uyarınca kitle mobilizasyonu ve eğitimin entegre edici rolü, 1981 nüfus sayımı verilerinde kısmen karşılık bulmuştur. Bu dönemde kendisini etnik kimliğinden azade "Yugoslav" olarak tanımlayanların oranı %1,3'ten %5,4'e yükselmiştir. Toplam nüfus içindeki payı çok sınırlı kalsa da, bu eğilim; rejime yönelik "yaygın desteğin" (diffuse support) ve uluslararası sınırları aşan bir vatandaşlık bilincinin kitleler düzeyinde -henüz olgunlaşmamış olsa da- filizlendiğine dair dikkate değer bir emaredir.

Ancak 1980 yılında Tito'nun ölümü, sistemi ayakta tutan karizmatik otoritenin yerini derin bir siyasi boşluğa ve karar alma felcine bırakmıştır. "Tito'dan sonra Tito" sloganıyla yürütülen kolektif başkanlık deneyi, modernleşme krizini yönetmekte yetersiz kalmıştır. Bu noktada Laslo Sekelj'in "milliyetçi siyasi oligarşilerin karteli" olarak nitelendirdiği federal yapı, 1965 Ekonomik Reformu'nun akamete uğraması ve 1974 Anayasası'nın getirdiği aşırı desentralizasyon ile bir çözülme mimarisine dönüşmüştür. Ortak bir iktisadi pazarın birleşik emek temel örgütleri sistemiyle atomize edilmesi, bölgeler arası işlem hacmini %3 gibi sembolik seviyelere çekerek entegrasyonun damarlarını kurutmuştur.

Sonuç olarak Yugoslavya'nın çöküşü sadece bir devletin kanlı çöküşü değil, bir güvenlik toplumu tahayyülünün elit manipülasyonuyla sabote edilmesidir. Laurie Nathan'ın kuramsal

çerçevesinden bakıldığında, içsel istikrarın (Kosova gibi krizlerle) yitimi, "barışçıl değişim beklentisini" yerle bir ederek karşılıklı güveni imkansız kılmıştır. Bu bildiri, kitleler nezdinde başarıyla inşa edilen "Yugoslav" biz-hissinin, iktidar meşruiyetini milliyetçi bir hınç yatırımında arayan siyasal elit tarafından nasıl bir cendereye alındığını anlatmaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karl Deutsch, Güvenlik Toplumu, Yugoslavya, Siyasi Çözülme, Siyasal Elit

İnsan Güvenliği Perspektifinden Göçmenlerin İç Güvenliğe Etkisi: Almanya'daki Afgan Göçmenlerin Örneği

Yusuf Sayın

(Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi, ysayin@erbakan.edu.tr)

Ali Mohammad Rezaee

(Doktorant, Necmettin Erbakan Üniversitesi, alimrezaee92@gmail.com)

Bu bildiri, Uluslararası İlişkiler disiplini çerçevesinde insan güvenliği yaklaşımını temel alarak Almanya'daki Afgan göçmenlerin iç güvenlik algısı üzerindeki etkisini incelemektedir. Çalışmanın temel savı; son yıllarda Almanya özelinde Afgan göçmenlerin güvenlik tehdidi olarak konumlandırılması, insan güvenliğinin sosyal ve siyasal boyutlarını zayıflattığı yönündedir. Bu bağlamda, göçmenlere yönelik iç güvenlik algısı nesnel tehditlerden daha ziyade siyasal söylemler, medya temsilleri ve uygulanan politikalar aracılığıyla inşa edildiği ileri sürülmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemlerde güvenlik kavramı, devlet merkezli yaklaşımların ötesine geçerek bireyi merkeze alan insan güvenliği perspektifi doğrultusunda yeniden tanımlanmıştır. Bu dönüşüm çerçevesinde uluslararası göç olgusu, yalnızca sınır güvenliği ve iç güvenlik bağlamında değil, aynı zamanda toplumsal uyum, siyasal söylem ve algı inşası ekseninde de ele alınması gereken çok katmanlı bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Özellikle çeşitli nedenlerle zorunlu göçe maruz kalan ve düzensiz göç yollarına başvuran grupların, hedef ülkelerin iç güvenliğiyle ilişkilendirilmesi yönündeki tartışmalar daha da derinleşmiştir. Bu çalışma, 2001 sonrası dönemde Almanya'nın Afgan göçmenlere yönelik resmi politika belgeleri, güvenlik söylemleri ve ikincil kaynakların analizi yoluyla, göç ve güvenlik ilişkisi Almanya özelinde nasıl inşa edildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ayrıca, Uluslararası İlişkiler literatürü bağlamında insan güvenliği yaklaşımı ile güvenlikleştirme yaklaşımı arasındaki kuramsal kesişim noktaları tartışılmaktadır. Bu çalışmada, Afgan göçmenlerin Almanya'nın iç güvenliği için doğrudan bir tehdit oluşturup oluşturmadığı sorusundan ziyade, özellikle 2024–2025 yıllarında yaşanan bazı olaylar ve gelişmeler ışığında, neden ve nasıl bir güvenlik tehdidi olarak görüldüklerini incelemektedir. Bu dönemde söz konusu algının, büyük ölçüde siyasal söylemler, medya temsilleri ve sağ popülist partilerin politikaları tarafından şekillendirildiği savunulmaktadır. İnsan güvenliği yaklaşımı çerçevesinde göçmenler, güvenliği tehdit eden aktörler olarak değil, aksine güvenliğe ihtiyaç duyan bireyler olarak ele alınmaktadır. Bu doğrultuda, ev sahibi ülkelerde göçmenlere yönelik dışlayıcı ve ayrımcı tutumların, toplumsal uyumu zayıflatarak uzun vadede iç güvenlik üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afgan Göçmenler, Almanya, Devlet Güvenliği, İnsan Güvenliği

Türkiye'de İkamet Eden Göçmenlerin Yurttaş Diplomasisi Deneyimlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Göç, Diplomasi ve Güvenlik

Niyazi İpek

(Dr. Öğretim Üyesi, Ardahan Üniversitesi, niyaziipek@ardahan.edu.tr)

Uluslararası göçler, hedef ülkeler üzerine çok yönlü etkiler meydana getirmektedir. Bu etkilerin önemli bir kısmı güvenliğin çeşitli boyutlarıyla ilgilidir. Bu bağlamda çalışma, Türkiye'de ikamet eden Rusya ve Ukrayna menşeli göçmenlerin yurttaş diplomasisi deneyimlerini karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi ve toplumsal güvenlik bağlamından ele almayı amaçlamaktadır. Nitel yöntemlerle tasarlanan araştırma süreci, saha verilerine dayanmaktadır. Veriler, Antalya ilinde ikamet eden 47 Rusya menşeli, 45 Ukrayna menşeli göçmen ve 43 Türk vatandaşından oluşan toplam 135 kişilik örneklem grubu ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilerek elde edilmiştir. Veri toplama süreci, veri doygunluğuna ulaşılana kadar devam etmiştir. Elde edilen veriler MAXQDA nitel veri analizi programına aktarılmış ve reflektif tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışmanın geçerlik ve güvenirliği, Braun ve Clarke (2019) tarafından önerilen ilkeler gözetilerek sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları, literatürün öngördüğü ölçüde yurttaş diplomasisinin pratikte gerçekleşmediğini ortaya koymuştur. Zira Rus ve Ukraynalı göçmenlerin küçük bir kısmı yurttaş diplomasisi olarak tanımlanabilecek faaliyetler yürütmekte olduğu görülmüştür. Dolayısıyla her iki grubun da sistematik ve yapılandırılmış bir yurttaş diplomasisi faaliyeti geliştirmediği, bunu öncelemediği ve hatta budan bilinçli olarak kaçındığı tespit edilmiştir. Ukraynalı göçmenler, ülkelerinin uluslararası mağduriyetini anlatmaya odaklanarak Rus göçmenlere kıyasla daha aktif bir tutum sergilese de misafir oldukları toplumun dinamiklerini gözetmeye özen göstermektedir. Rus göçmenler, nispeten tepkisel bir yaklaşım benimsemekle birlikte misafir olarak bulundukları ülkede toplumsal dengeleri koruma konusunda hassasiyet göstermektedirler. Her iki grup ile etkileşim kurmuş olan Türk yurttaşların ise bu etkileşimden belirgin bir biçimde etkilenmediği saptanmıştır. Bu durum hem göçmenlerin temkinli tutumları hem de Türk yurttaşların yüksek politik farkındalığı ve misafirperverliği ile açıklanmıştır. Dolayısıyla göçmen gruplarının ev sahibi toplum üzerinde sınırlı bir etkiye sahip oldukları anlaşılmıştır. Bir diğer önemli bir diğer bulgu, Ukraynalı göçmenlerin Rusya menşeli olanlara kıyasla daha aktif bir yurttaşlık diplomasisi eğilimi sergilediğidir. Bununla birlikte Rus göçmenlerin daha tepkisel olduklarını ve yerleşimlerinin sürdürülebilirliklerini önceledikleri görülmüştür. Çalışmanın en önemli sonuçlarından biri, literatürde yerleşik olan yurttaş diplomasisi kavramının sahadaki karşılığının sınırlı olduğunun tespit edilmesidir. Bu yöndeki bir diğer sonuç, göçmen grupların Türk kamuoyu üzerinde manipülatif bir etki oluşturmadığı ve toplumsal güvenlik aleyhine bir tehdit yaratmadığıdır.

Anahtar Kelimeler: Yurttaş diplomasisi, uluslararası göç, Reflektif Tematik Analiz, Kopenhag Okulu

Bir Güvenlik Politikası Olarak Eğitim: Birleşik Krallık'ta Prevent Stratejisi Bağlamında Din Eğitiminin Rolü

Rumeysa Hatice Uludoğan

(Dr., Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Anabilim Dalı, rumeysahaticeuludogan@gmail.com)

Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenlik çalışmalarında yaşanan genişleme, güvenliğin yalnızca askerî tehditlerle sınırlı olmayan, toplumsal alanlara nüfuz eden bir yönetişim mantığına dönüştüğünü göstermektedir. 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında terörle mücadele politikalarının önleyici güvenlik anlayışı doğrultusunda yeniden yapılandırılması, özellikle eğitim kurumlarının risk yönetimi ve toplumsal istikrarın sağlanması süreçlerine dâhil edilmesine yol açmıştır. Bu bağlamda İngiltere'de yürürlüğe giren Prevent Stratejisi ve 2015 tarihli Prevent Duty düzenlemesi, eğitim alanını güvenlik politikalarının uygulama sahalarından biri hâline getirmiştir. Böylece okul, yalnızca pedagojik bir kurum olmaktan çıkarak potansiyel radikalleşmenin erken tespiti ve yönetimine yönelik bir yönetsel mekanizma olarak yeniden konumlandırılmıştır. Bu çalışma, din eğitiminin söz konusu güvenlik paradigması içerisinde nasıl yeniden tanımlandığını güvenlikleştirme teorisi çerçevesinde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma desenine dayalı olup doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri seti, doğrudan politika üretim sürecini yansıtan iki temel metinle sınırlandırılmıştır: Birleşik Krallık İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan Prevent Duty Guidance: England and Wales ve Counter-Terrorism and Security Act 2015'in eğitim kurumlarına ilişkin hükümleri. Bu metinler, güvenlikleştirme sürecinin kurumsal ve hukuki çerçevesini temsil etmeleri nedeniyle amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir. Veriler, Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme yaklaşımı doğrultusunda söylem ve tematik analiz teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Analiz sürecinde tehdit inşası, hedef kitle, yetkilendirme, önleyici müdahale ve normatif meşrulaştırma kategorileri esas alınmıştır. Bulgular, din eğitiminin yalnızca bilişsel içerik aktarımına dayalı bir ders olarak değil, radikalleşmenin önlenmesine yönelik toplumsal dayanıklılık üretiminde işlevsel bir araç olarak yeniden çerçevelendiğini ortaya koymaktadır. Bu yeniden çerçeveleme sürecinde öğretmenlerin pedagojik özneler olmaktan kısmen çıkarak erken uyarı ve yönlendirme mekanizmalarının aktörlerine dönüştüğü; öğrencilerin ise potansiyel risk öznesi olarak kategorize edildiği görülmektedir. Böylece din eğitimi, kimlik, vatandaşlık ve sosyal uyum politikalarıyla eklemlenen bir yönetsel güvenlik pratiği hâline gelmektedir. Bununla birlikte bu durumun pedagojik özerklik, güven ilişkisi ve din ve vicdan özgürlüğü açısından yeni normatif gerilimler ürettiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak çalışma, güvenliğin sektörel genişlemesi sürecinde eğitim alanının güvenlikleştirildiğini ve din eğitiminin bu süreçte stratejik bir yönetimsellik aracına dönüştürüldüğünü göstermektedir. Bu bulgular, güvenlik politikaları ile eğitim politikaları arasındaki sınırların giderek geçirgenleştiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Güvenlikleştirme, Prevent Stratejisi, Birleşik Krallık, Radikalleşmenin Önlenmesi

Nitel Bir Bakışla Tatarca: Tomsk'ta Sibirya Tatarlarının Dil Pratiklerinin Tematik Analizi

Ömer Faruk Karaman

(Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Omerfaruk.karaman@comu.edu.tr)

Bu çalışma, Tomsk (Rusya) ve çevresinde yaşayan Sibirya Tatarlarının Tatarca kullanımını, gündelik iletişim, ritüel/kurumsal alanlar ve siyasal davranışla kesişiminde incelemektedir. Mayıs–Temmuz 2025 arasında yürütülen üç aylık nitel saha araştırması kapsamında, farklı yaş ve meslek gruplarından yaklaşık 25 katılımcı ile yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakatlar yapılmış; veriler tematik içerik analiziyle çözümlenmiştir. Hibrit kodlama yaklaşımıyla (literatür temelli ön-kodlar + sahada türeyen kodlar) oluşturulan tema seti; (i) aile–cami–kültür merkezi ekseninde kimlik ve dilin yeniden üretimi, (ii) alan dağılımı ve kod değiştirme (Tatarca–Rusça), (iii) kuşaklar arası farklılaşma ve dijital iletişim, (iv) kurumsal dayanakların zayıflaması ve okul dışı aktarım kanalları, (v) dilsel pratiklerin yerel siyasal katılımla dolaylı ilişkileri başlıklarında yoğunlaşmıştır. Bulgular, Tatarcanın kentte kamusal görünürlüğünün sınırlı, ev içi ve ritüel alanlarda ise görece dirençli olduğunu; genç kuşakta Rusça normlarının ve melez dil pratiklerinin arttığını; dilin kurumsal destekten ziyade ailevi ve dinî ritüeller üzerinden sürdürüldüğünü göstermektedir. Kod değiştirme çoğu katılımcıda işlevsel bir kaynak olarak kullanılmış; Tatarca, sembolik aidiyet ve topluluk içi dayanışmanın ana göstergesi olarak öne çıkmıştır. Sonuç olarak Tatarca, Tomsk bağlamında "ritüel ve mekân odaklı" bir süreklilik hattı üzerinden yaşatılmakta; bu hattın güçlendirilmesi için yerel kültür merkezleri, cami temelli etkinlikler ve genç odaklı okul dışı programlar kritik müdahale alanları olarak belirlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sibirya Tatarları, Tatarca, kod değiştirme, tematik içerik analizi, Tomsk.

Nüfus Politikalarının, 29 Ekim 1923'ten Günümüze Güvenlik Perspektifinden İncelenmesi

Hüseyin Gülnar

(Dr. İzmir İl Jandarma Komutanlığı, hgulnar20011@gmail.com)

Millî güç; siyasî, askerî, ekonomik, demografik (nüfus), coğrafî, bilimsel, teknolojik ve psikososyal/kültürel unsurların bir araya gelmesiyle oluşur ve ulusal güvenlik stratejilerinin temel dayanağını teşkil eder. Bir devletin geleceğe yönelik doğru ve sürdürülebilir hedefler belirleyebilmesi, millî güvenlik politikalarının temelini oluşturan kritik bir unsur olan millî gücünü doğru analiz etmesine bağlıdır. Millî gücün yanlış yorumlanması veya güce uygun olmayan stratejilerin benimsenmesi, geçmişte pek çok devletin ciddi başarısızlıklar yaşamasına neden olmuştur. Millî güç unsurları göz ardı edildiğinde, uygulanan politikalar ve projeler başarısızlık riskiyle karşı karşıya kalır; tarih, bu tür stratejik hatalarla doludur. Bildirimizin temelini oluşturacak olan, nüfus gücü, ülkelerin millî gücünü belirlemede önemli bir faktördür ve bu faktörün hem nicelik hem de nitelik açısından değeri büyüktür. Nüfus–güvenlik ilişkisi, klasik realizmin "maddi kapasite" vurgusunu demografik değişkenlerle genişleten, ancak doğrusal olmayan (non-linear) bir nedensellik yapısına sahip çok katmanlı bir alandır. Modern literatürde nüfus yalnızca niceliksel büyüklük (population size) olarak değil; yaş yapısı (age structure), bağımlılık oranı (dependency ratio), kentleşme ve göç dinamikleriyle birlikte analiz edilir. Bu çerçevede güvenlik, hem dış tehditlere karşı askerî kapasite hem de iç siyasal istikrar olarak iki düzlemde ele alınır. Toplam nüfus büyüklüğü, potansiyel askerî mobilizasyon ve ekonomik üretim kapasitesi açısından stratejik bir kaynak sunar; ancak teknoloji yoğun savaş ve bilgi ekonomisi koşullarında insan sermayesinin niteliği (human capital) nicelikten daha belirleyici hale gelmiştir. Bu nedenle büyük nüfus, kurumsal kapasite ve eğitimle desteklenmediği sürece güvenlik avantajına otomatik olarak dönüşmez. Netice olarak; nüfus–güvenlik ilişkisi deterministik değildir; demografik değişkenler yapısal koşullarla etkileşim içinde çalışır. Güç projeksiyonu açısından kritik eşik, nüfusun büyüklüğü değil; üretken yaş yapısının kurumsal kapasite, ekonomik fırsat ve toplumsal uyumla desteklenmesidir. Bu bağlamda demografi, güvenliğin doğrudan nedeni değil, stratejik bir çarpanıdır. Bu bağlamda, Cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte uygulamaya konulan nüfus politikalarının milli güce, özel olarak iç güvenliğe yansımaları, kronolojik tarih sunumu yöntemi kullanılarak, mümkün olduğu kadar öz bir şekilde anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus Politikaları, Milli Güç, Güvenlik, İç Güvenlik

Ontolojik Güvenlik ve Kolektif Hafıza: Sırbistan'nın Kimlik Sürekliliğinin İnşası

Özlem Baştan

(Doktora Adayı, Polis Akademisi, ozlem.bastan@gmail.com)

Güvenlik çalışmaları literatürü uzun süre güvenliği büyük ölçüde devletlerin fiziksel varlıklarının korunması bağlamında ele almıştır. Bu çerçevede tehditler çoğunlukla askeri kapasite, güç dengesi ve stratejik çıkarlar üzerinden tanımlanmış, güvenlik politikaları ise temel olarak devletin hayatta kalma ihtiyacına odaklanmıştır. Ancak 1990'lardan itibaren eleştirel güvenlik yaklaşımlarının yükselişiyle birlikte, güvenliğin yalnızca maddi tehditlerle sınırlı olmadığı; kimlik, toplumsal anlamlandırma süreçleri ve anlatılarla da yakından ilişkili olduğu vurgulanmaya başlanmıştır. Ontolojik güvenlik yaklaşımı ise ilk olarak psikolojide ardından Anthony Giddens ile Sosyolojide daha sonra ise Jef Huysmans, Bill McSweeney, Ian Manners ile Uluslararası İlişkiler disiplinine aktarılmış ve Jennifer Mitzen, Catarina Kinnvall ve Brent J. Steele'nin çalışmalarıyla uluslararası ilişkiler disiplininde popüler hale gelmiştir. Ontolojik güvenlik yaklaşımı genel anlamda, sosyoloji psikolojik altyapısıyla aktörlerdeki öz-kimliğe/benliğe ve kaygıya dikkat çekmektedir. Ontolojik güvenlik yaklaşımı, bu düşünce çerçevesinde devletlerin yalnızca hayatta kalmaya değil, aynı zamanda kimliklerinin sürekliliğini sağlamaya da ihtiyaç duyduğunu ileri sürmektedir. Bu perspektife göre devletler, kimlik anlatılarındaki kırılmalar ve belirsizliklerden kaynaklanan varoluşsal kaygıları yönetmek zorundadır. Bu noktada kolektif hafıza, devlet kimliğinin yeniden üretiminde merkezi bir rol oynamaktadır.

Bu çalışma, ontolojik güvenlik teorisi ile kolektif hafıza arasındaki ilişkiyi incelemekte ve bu ilişkiyi Sırbistan örneği üzerinden analiz etmektedir. Çalışmanın temel argümanı, Sırbistan'da tarihsel anlatıların, mitlerin ve kolektif travmaların yalnızca geçmişi hatırlamaya yönelik sembolik pratikler olmadığıdır. Aksine, bu anlatılar devlet kimliğinin sürekliliğini sağlayan ontolojik güvenlik mekanizmaları olarak işlev görmektedir. Özellikle Kosova meselesi, Batı ile Rusya arasında izlenen denge politikası, kimlik anlatılarının hem iç politika meşruiyetini yeniden üretmek hem de dış politika söylemi aracılığıyla ulusal güvenlik stratejilerini meşrulaştırmak için nasıl kullanıldığını göstermektedir. Bu bağlamda, tarihsel travmalar ve kolektif hafıza, sembolik düzeyin ötesinde stratejik yönelimleri şekillendiren bir etkiye sahiptir.

Bulgular, kolektif hafızanın yalnızca iç politik meşruiyet üretmekle kalmadığını, aynı zamanda dış politika kararlarını rasyonel güvenlik hesaplarının ötesinde etkilediğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak çalışma, ontolojik güvenlik yaklaşımının güvenlik çalışmalarına kimlik, hafıza ve anlatı boyutunu kazandırarak alanın geleneksel maddi tehdit odaklı çerçevesini genişlettiğini göstermektedir. Sırbistan örneği, ontolojik güvenliğin devlet davranışlarını anlamada açıklayıcı ve analitik bir araç olduğunu somut bir biçimde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ontolojik Güvenlik, Kolektif Hafıza, Sırbistan, Dış Politika, Kimlik

Güvenliğin Dönüşümü: Politik Alanın Daralması ve Önleyici Ontoloji

Adem Yılmaz

(Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, adem.yilmaz@igdir.edu.tr)

Güvenlik ve tehdit odaklı söylemsel analizler, tehditleri yönetmekten ziyade belirsizliği ortadan kaldırma eğilimi taşımaktadır. Bu eğilim, güvenliği ontolojik bir müdahale biçimine dönüştürmüştür. Bu süreç de, öznenin politik niteliğini ve bizatihi politikayı optimizasyona indirgeyerek tahribata uğratmaktadır.

İklim değişikliği, pandemi, siber saldırılar, biyoteknolojik riskler ve yapay zekâ destekli sistemler gibi olgular, günümüzde yalnızca kriz başlıkları olarak değil, sürekli genişleyen bir tehdit evreni içinde sunulmaktadır. Bu evrende söz konusu gelişmeler kriz başlığından ziyade ontolojik bir tehdit olarak çerçevelenmektedir. Ancak bu bildiri, söz konusu gelişmeleri doğrudan nesnel tehditler olarak değil, belirli bir güvenlik rasyonalitesi içinde kurulan söylemsel yapılar olarak ele almaktadır. Temel soru şudur: Tehdit nasıl kurulur ve bu kurulum hangi özne anlayışını varsayar? Böylece, karşımızda bir risk kategorisi mi var, yoksa özneyi ve onun politik ufkunu daraltan ontolojik bir sabitleme mi sorusu da gündeme gelecektir.

Modern güvenlik paradigmasında tehdit, egemenliğin meşruiyet zeminini oluşturan dışsal bir tehlike olarak kurgulanmıştır. Biyopolitik yaklaşımlar ise güvenliğin riskin istatistiksel yönetimi üzerinden işlediğini göstermiştir. Günümüzde ise algoritmik teknolojiler, tehdidi gerçekleşmiş bir olay olmaktan çıkarıp olasılık temelli bir kategoriye dönüştürmektedir. Tehdit artık fiili bir eylem değil; veri analitiği, yüz tanıma sistemleri ve davranış tahmin mekanizmaları aracılığıyla önceden hesaplanan bir ihtimaldir. Böylece güvenlik, tepki veren değil, öngören ve düzenleyen bir pratiğe evrilmektedir.

Bu bağlamda bildiri, Eric Sadin'in "tiran birey" kavramını güvenlik söylemiyle ilişkisi içinde analiz nesnesi olarak ele almaktadır. Sadin, dijital çağda bireyin karar süreçlerinden dışlanarak normatif yazılımlar tarafından yönlendirildiğini ileri sürer. Ancak bu bildiri, Sadin'in teşhisini güvenlik bağlamında sınamaktadır. Özne artık karar veren bir politik aktör değil; sürekli güncellenen bir risk ya da olasılık olarak kurulur. Bu durum, öznenin otonomisini artırmaktan çok, onu potansiyel sapma ihtimali üzerinden tanımlayan bir önleyici mantığı görünür kılar.

Bu çerçevede bildiri, Sadin'in "algoritmik kefen" metaforunu gündeme getirerek, öznenin henüz eyleme geçmeden tanımlanması ve belirsizliğinin daraltılması sürecini kavramsallaştırmaktadır. Kefen burada ölümün değil, politik belirsizliğin örtülmesini simgeler. Tehdit söylemi, bu örtme işlemini meşrulaştıran söylemsel zemindir. Böylece güvenlik, yalnızca dışsal tehlikelere karşı koruma değil; öngörülemezliğin azaltılması ve öznenin hesaplanabilirliğe zorlanması pratiği haline gelir. Başka bir ifadeyle, algoritmik kefen, öznenin üzerine geçirilen ve onu henüz eyleme geçmeden tanımlayan sayısal bir örtüdür; tehdit söylemi bu örtünün meşrulaştırıcı zemini haline gelir. Böylece güvenlik, dışsal bir tehlikeye karşı koruma değil, belirsizliğin azaltılması ve öngörülemezliğin ortadan kaldırılması pratiğine dönüşür.

Sonuç olarak bu bildiri, tehdit varyasyonlarının giderek genişlediği çağımızda güvenliğin teknik kapasite sorunu olmaktan ziyade, özne ve politika anlayışını dönüştüren bir rasyonalitenin parçası olduğunu ileri sürmektedir. Sadin'in "tiran birey" teşhisi, bu dönüşümü anlamak için önemli bir referans sunmakla birlikte, güvenlik alanında daha geniş bir yönetimsellik tartışması içinde yeniden düşünülmelidir. Felsefenin görevi ise tehditleri yönetmekten önce, tehdit olarak kurulanın hangi politik varsayımlara dayandığını açığa çıkarmaktır. Bir başka ifadeyle tehdit söyleminin yaygınlaşması, güvenliğin teknikleşmesi kadar, siyasetin optimizasyon problemine indirgenmesi riskini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle felsefenin görevi, tehditlerin nasıl yönetileceğinden önce, tehdit olarak neyin ve nasıl kurulduğunu sorgulamaktır. Nitekim politikayı teknik bağlama indirgememiş bir güvenlik paradigması, özneyi sadece bir risk taşıyıcısı olarak görmeyi bir kenara bırakacaktır. Bunun anlamı da belirsizliği ortadan kaldırmak yerine onunla yaşamayı paradigmatik zemin olarak ele alan güvenlik anlayışı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tehdit Söylemi, Önleyici Ontoloji, Politik Alanın Daralması

İnsan Güvenliği Perspektifinden Soykırım Riskinin Değerlendirilmesi

Selin Başer Özgen

(Dr. Öğr. Üyesi, Uluslararası Soykırım ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar Enstitüsü, selinbaser@istanbul.edu.tr)

Bu çalışma, soykırım riskinin değerlendirilmesine yönelik mevcut erken uyarı ve analiz modellerinin büyük ölçüde devlet merkezli ve olay sonrası yaklaşımlara dayandığını ileri sürerek, bu çerçevenin insan güvenliği perspektifi ile yeniden düşünülmesi gerektiğini savunmaktadır. Geleneksel güvenlik anlayışları, soykırımı çoğunlukla silahlı çatışma dinamikleri, askeri güç veya doğrudan şiddet eylemleri üzerinden ele alırken; açlık, sağlık sistemlerinin çöküşü, zorla yerinden edilme ve insani yardıma erişimin engellenmesi gibi süreç temelli göstergeleri ikincil ya da tamamlayıcı unsurlar olarak değerlendirmektedir. Oysa insan güvenliği yaklaşımı, bireylerin hayatta kalma, onur ve asgari yaşam koşullarına erişim haklarını merkeze alarak, soykırım riskinin daha erken ve bütüncül biçimde tespit edilmesini mümkün kılmaktadır.

Bu bildiri, soykırım riskinin yalnızca doğrudan öldürme fiilleri üzerinden değil, yaşamı sürdürülemez kılan koşulların sistematik biçimde yaratılması yoluyla da ortaya çıkabileceğini ileri sürmektedir. İsrail-Filistin çatışması ile Sudan (özellikle Darfur) örneklerinde görüldüğü üzere, sivil nüfusun gıda, sağlık, barınma ve insani yardıma erişiminin kısıtlanması, insan güvenliğinin ağır ihlalleri olmanın ötesinde, 21. yüzyıl çatışmaları bağlamında soykırımın erken aşamalarına işaret eden göstergeler olarak ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen, gıda tedarikinin aksaması, sağlık altyapısının işlevsiz hâle gelmesi ve insani yardıma erişimin engellenmesi gibi uygulamalar, güvenlik çalışmaları literatüründe çoğu zaman insani ya da kalkınma meseleleri olarak ele alınmakta; bu durum, söz konusu süreçlerin soykırım riskinin değerlendirilmesinde taşıdığı merkezi önemin yeterince görünür kılınamamasına yol açmaktadır.

Bildiri, disiplinlerarası bir yaklaşımla insan güvenliği literatürü, soykırım çalışmaları ve uluslararası hukuk alanlarını bir araya getirerek, soykırım riskinin değerlendirilmesine yönelik kavramsal bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Söz konusu kavramsal çerçeve, iki güncel vaka ile desteklenmekte ve özellikle sağlık, açlık ve barınma alanlarında yaşanan sistematik bozulmaların güvenlik analizlerine dâhil edilmesinin neden kritik olduğu ortaya konulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, insan güvenliği perspektifinin benimsenmesinin, soykırım riskinin daha erken aşamalarda tespit edilmesine ve önleyici politika araçlarının geliştirilmesine önemli katkılar sunabileceğini ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan güvenliği, soykırım riski, erken uyarı, gıda güvenliği, sağlık güvenliği

2002-2025 Yılları Arasında Türkiye'nin Almanya'daki Türk Diasporasına Yönelik Politikaları

Mehmet Ali Koyuncu

(Doktora Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Mehmet_mehmet184@hotmail.com)

Ömer Faruk Karaman

(Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Omerfaruk.karaman@comu.edu.tr)

Göç, dünyada insanlık tarihiyle eskiye kadar giden bir olgudur. Göç olgusu, iradi yönden zorunlu, gönüllü; zaman yönünden kalıcı, geçici ve transit; yasal yönden yasal veya yasadışı, sayısal bakımdan bireysel veya kitlesel olarak, mekan yönünden ise iç göç veya dış göç yani uluslararası göç olarak gerçekleşmektedir. Bu göç türlerinin hepsinin birbirinden bağımsız sonuçları ortaya çıkmaktadır. Dış göç diğer bir anlatımla uluslararası göçte diasporalar oluşabilmektedir.Türkiye de, 1960'lardan itibaren Almanya'ya yapılan anlaşmalarla işgücü göçü vermeye başlamıştır. Bu gerçekleşen göçlerin geçici olacağı, işçilerin bir süre çalıştıktan sonra geri dönecekleri varsayılmıştır. Fakat, zaman göstermiş ki giden işçilerin büyük çoğunluğu yanlarına ailerini de getirerek orada hayatlarına devam etmişlerdir. Orada hayatlarını geçiren Türk vatandaşları, giderek kalıcı hale gelmeye başlamış, bunun da sonuçları ortaya çıkmaya başlamıştır. Almanya'da doğup büyüyen nesiller çoğaldıkça, Almanya'daki Türk toplumu, sayısal çoğunluğun da etkisiyle, Alman toplumunda görünürlükleri artmaya başlamıştır. Geri dönme düşüncesini bir kenara bırakıp kalıcı olmaya karar veren Türk vatandaşları da artık daha fazla toplumla iletişim haline geçmeye, karşılıklı olarak etkilenmeye başlamıştır. Bu süreç ise bugün artık 5. nesliyle beraber Almanyadaki Türk toplumunun, diasporaya dönüşmesine evrilmiştir. Türkiyenin, yurt dışında 7 milyondan fazla vatandaşı dünyanın dört bir yanından bulunmaktadır. Bunların en az yarısından fazlası, Almanya'da hayatlarını sürdürmektedir. Bu sebeple, Türkiye'nin Almanyadaki Türk toplumunu görmezden gelme ihtimali bulunmamaktadır. Türkiye de bu amaçla dünya genelinde yaşayan Türk vatandaşları, özelde ise Almanyadaki Türk vatandaşları için politikalar tasarlamakta ve uygulamaktadır. Bu anlamda Almanya'daki Türk toplumu, Türkiye için önem arzetmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Diaspora, Almanya

İnsani Güvenlik Anlayışı Açısından Sosyal Güvenlik

Esranur Bal

(Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, esranurrball@gmail.com)

Selim Kanat

(Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, selimkanat@sdu.edu.tr)

Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenlik paradigması, devlet merkezli anlayıştan insan merkezli bir anlayışa evrilmiştir. Bu evrilme bazı dönemler kesintilere uğramakla birlikte halen devam etmektedir. Bu dönüşüm, geleneksel "askeri" tehditlerin ötesinde, insan hayatını ve güvenliğini tehdit eden / etme potansiyeli olan her türlü tehdidi ulusal ve uluslararası güvenliğin kapsamına dahil etmektedir. Güvenliğin tanımındaki bu genişleme beraberinde, insani güvenliğin kavramsal sınırlarının geniş olduğu ve analitik belirsizlik yarattığı (Paris, 2001) ile politika önceliklerinin belirlenmesinde "operasyonelleştirme sorunları" taşıdığı yönünde eleştirileri getirmiştir (King & Murray, 2001). Bu çalışma, söz konusu eleştirileri göz önüne alarak, sosyal güvenlik anlayışının insani güvenliği somut ve uygulanabilir bir zemine oturtan stratejik bir denge unsuru olduğunu savunmaktadır. Çalışmada hipotez testinde nitel araştırma deseni altında veri toplama yöntemleri olarak literatür incelemesi, uluslararası raporların karşılaştırmalı analizi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada Amartya Sen'in (2001) "Yapabilirlik Yaklaşımı" ve Sabina Alkire'nin (2003) "Hayati Çekirdek" (vital core) kavramlarından hareketle, sosyal güvenliğin bireyin özgürlük kapasitesini koruyan kurucu bir omurga olduğunu öne sürülmektedir. 1994 tarihli UNDP (United Nations Development Programme) İnsani Gelişme Raporu, insani güvenliği "korkudan özgürlük" ve "yoksunluktan özgürlük" ekseninde tanımlayarak geniş ve normatif bir vizyon ortaya koymuştur. Buna karşılık, 2003 tarihli İnsan Güvenliği Komisyonu (CHS) raporu ile bu vizyon "koruma" ve "güçlendirme" stratejileriyle operasyonelleştirilebilir bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır. Temel bulgular, özellikle ILO (International Labour Organization) 'nun 202 sayılı Sosyal Koruma Tabanları Tavsiye Kararı (R202) ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH 1.3) ile küresel bir çerçeve kazanan sosyal güvenliğin bu iki stratejiyi somut politika araçlarına dönüştürmedeki etkinliğini göstermektedir.

Örneğin Japonya'nın 2000 yılında yürürlüğe koyduğu Uzun Dönem Bakım Sigortası (Kaigo Hoken), yaşlanan nüfusun yarattığı demografik krize ve insanların "gelecek kaygısına" (korkudan özgürlük) karşı geliştirilmiş bir yanıt olarak değerlendirilebilir. Bu sistem, bakımı aile içi bir yükümlülük olmaktan çıkarıp toplumsal bir hak statüsüne yükselterek hem yaşlı bireyleri korumakta hem de bakım veren aile üyelerini güçlendirerek toplumdaki güvenlik ve huzur duygusunu desteklemektedir. Bir diğer örnek olarak Brezilya'nın Bolsa Família programı, kronik yoksulluk ve sosyal dışlanma tehdidi altındaki bireylerin "hayati çekirdeğini" koruma ve geleceklerini güçlendirme hedefiyle 2003 yılında genişletilmiştir. Şartlı nakit transferi mekanizmasıyla, ailelerin temel ihtiyaçları karşılanırken, çocukların okula devamı ve sağlık kontrolleri gibi koşullarla "yoksunluktan özgürlük" ilkesi somutlaştırılmış ve yoksulluk döngüsünün kırılması hedeflenmiştir.

Örnekler çoğaltılabilir, bunlardan hareketle sosyal güvenliğin insani güvenlik anlayışı çerçevesinde dolaylı ancak etkin bir kurumsal araç olabileceği iddia edilebilir. Sosyal güvenlik

politikaları, insani güvenlik için yalnızca tamamlayıcı bir refah unsuru değil, aksine onun uygulanabilirliğini sağlayan kurucu bir omurga olarak düşünülebilir. Sosyal koruma tabanları, insani güvenliğin soyut etik çerçevesini daha somut, ölçülebilir ve bütçelendirilebilir kamu politikalarına dönüştürebilecek mekanizmalar olarak ele alınabilir. Bu çerçevede, insani güvenliğin kavramsal soyutluğuna yönelik eleştiriler, sosyal güvenliğin sunduğu kurumsal merkezileşme ile giderilebilir. Bu bağlamda çalışma, küresel raporlar (UNDP ve CHS) ve ülke pratikleri üzerinden sosyal güvenlik politikalarının insani güvenlik anlayışının operasyonelleştirilebileceği ve somut eylemler olarak yeniden tanımlanabileceğini ileri sürmektedir. Bu çerçevede insani güvenlik ve sosyal güvenlik kavramları birbirini tamamlamanın ötesinde, Des Gasper'ın (2005) da işaret ettiği gibi adeta "etle tırnak" gibi iç içe geçmiş kavramlardır. 21. yüzyılda sürdürülebilir bir güvenlik mimarisi, ancak bu iki kavramın karşılıklı kurucu niteliğinin tam olarak anlaşılması ve bütünleşik politikalarla hayata geçirilmesiyle inşa edilebilir.

Anahtar Kelimeler: İnsani Güvenlik, Sosyal Güvenlik, Koruma ve Güçlendirme, Sosyal Koruma Tabanları, Sosyal Politika.

Diplomasi Olarak İnsaniyetçilik: Körfez Ülkeleri Örneği

Volkan Şeyşane

(Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, vseysane@anadolu.edu.tr)

İnsani diplomasi, iç çatışma veya doğal afet gibi insani krizlerden etkilenen bireylerin korunması ve insani yardım faaliyetlerinin kolaylaştırılması amacıyla çeşitli aktörler tarafından yürütülen özel bir diplomasi türünü ifade etmektedir. Kavram başlangıçta Kızılay ve Kızılhaç gibi insani yardım alanında faaliyet gösteren hükümet dışı kuruluşların diplomatik angajmanlarını tanımlamak üzere ortaya çıkmış; ancak son dönemde çok sayıda devlet tarafından dış politika araç ve yaklaşımlarını tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır. Devletlerin, insani diplomasinin uluslararası politikadaki görünür aktörleri hâline gelmesi çeşitli etik ve kuramsal tartışmaları beraberinde getirmiştir. Devletlerin siyasi, ekonomik ve güvenlik temelli çıkarlarının; insanlık, tarafsızlık, ayrım gözetmeme ve bağımsızlık gibi temel insani ilkelerin önüne geçebileceği ve bu durumun insani yardım alanının ilkesel bütünlüğünü zedeleyebileceği ileri sürülmektedir. Bu tartışma, devletlerin "gerçek anlamda" insani diplomasi aktörleri olup olamayacakları sorusunu gündeme taşımaktadır. Bu bağlamda literatürde, devlet-merkezli faaliyetleri analiz edebilmek amacıyla "insani diplomasi" ile "diplomasi olarak insaniyetçilik" arasında kavramsal bir ayrım önerilmektedir (O'Hagan, 2016). Buna göre insani diplomasi, insani yardım operasyonlarına desteği azami düzeye çıkarmayı ve insani hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli uluslararası ortaklıkları tesis etmeyi önceleyen bir yaklaşımı ifade ederken; diplomasi olarak insaniyetçilik, insani yardımın devletlerin dış politika çıkarlarını koruma ve geliştirme amacıyla araçsallaştırılmasını ifade etmektedir. Bu çalışma, insani diplomasiyi dış politikalarının önemli bir bileşeni olarak tanımlayan ve farklı ülkelere yönelik kapsamlı insani yardım faaliyetleri yürüten Körfez ülkeleri Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Katar'ın devlet-merkezli insani diplomasi yaklaşımlarını karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, söz konusu ülkelerin faaliyetlerinin hangi ölçüde insani diplomasi, hangi ölçüde diplomasi olarak insaniyetçilik kapsamında değerlendirilebileceği sorusuna yanıt aramaktadır. Yöntemsel olarak resmi demeçler, strateji belgeleri ve insani yardım raporları gibi birincil kaynakların analizine dayanan çalışma, her iki ülkenin de insani yardımı askeri, ekonomik/ticari ve siyasi önceliklerini destekleyen bir dış politika aracı olarak kullandığını göstermektedir. Bu çerçevede çalışma gerek BAE gerekse Katar'ın yaklaşımlarının normatif anlamda "insani diplomasi"den ziyade "diplomasi olarak insaniyetçilik" kategorisinde değerlendirilebileceğini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsani diplomasi; diplomasi olarak insaniyetçilik; Körfez ülkeleri; Birleşik Arap Emirlikleri; Katar; dış politika analizi

Çevresel Güvenlik ve Anlatı Pedagojisi: Dede Korkut Destanları Temelli Bir Afet Eğitimi Modeli Önerisi

Muhammet Yıldırım

(Dr. Öğretim Görevlisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi,
muhammet.yildirim@jsga.edu.tr)

İklim temelli afetler, kuraklık, orman yangınları gibi çevresel konular ulusal ve uluslararası güvenliğin gündeminde önemli bir yet tutmaktadır. Soğuk Savaş'ın sonlarına doğru başlayan güvenlik literatürünün genişlemesi çevrede yaşanan gelişmelerin jeopolitik çatışmaları tetikleyebileceği düşüncesiyle çevresel konuları da gündemine almıştır. 1972 Stockholm Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı, 1992 Rio de Janeiro Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı, 1997 Kyoto Protokolü ve 2015 Paris İklim Anlaşması çevre konusunun uluslararası gündemde ne kadar önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Çevresel tehditlere yönelik mücadele yalnızca teknik kapasiteyle değil; aynı zamanda risk algısı, afet okuryazarlığı ve etik sorumluluk bilincini de içeren bütüncül eğitim yaklaşımlarını gerekli kılmaktadır. Uluslararası literatür incelendiğinde özellikle çevresel tehditlerle mücadele eden kolluk personelinin eğitiminde anlatı temelli öğrenmenin teori ile uygulama arasındaki bağı güçlendirdiği ve mesleki karar alma süreçlerini etkilediği görülmüştür. Bu çalışmada Dede Korkut Destanlarındaki doğa imgeleri (özellikle ağaç ve su) çevresel güvenlik perspektifiyle yeniden okunmakta ve bu imgelerin çevre felaketleri karşısında öğrenci ve yetişkin farkındalığı geliştirmede nasıl araçsallaştırıldığı tartışılmaktadır. Çalışma, anlatı pedagojisinin kolluk personelinin afet eğitiminde kullanılabilirliğini değerlendirmekte ve Dede Korkut Destanları temelli özgün bir eğitim modeli önermektedir. Çalışmada, öncelikle anlatı pedagojisinin kavramsal temelleri ve polis/jandarma eğitimindeki yeri kuramsal olarak ele alınmış; ardından kültürel aktarımın afet bilinci üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Bulgular, Dede Korkut'un doğayı yalnız bir fon değil, korunması gereken etik bir özne olarak konumlandırdığını ortaya koymaktadır. Bu yaklaşımın, çevresel güvenlik bağlamında afet okuryazarlığını güçlendiren ve görev bilincini etik temelde destekleyen güçlü bir pedagojik çerçeve sunduğu değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle kolluk personelinin afet eğitiminde kullanılmak üzere anlatı pedagojisine dayalı yeni bir öğrenme modeli önerilmiştir. Uluslararası literatürde anlatı pedagojisinin, güvenlik ve afet eğitimi bağlamında sınırlı biçimde ele alınmış olması çalışmanın özgünlüğünü arttırmaktadır. Önerilen modelin, kültürel değerlerin formel güvenli eğitimine entegrasyonu yoluyla kriz anlarında sağ duyulu, görev etik duyarlılığı yüksek, çevresel risklere karşı bilinçli kolluk yetiştirilmesine katkı sunacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kavramlar: Çevresel Güvenlik, Güvenlik, Afet Yönetimi, Kolluk Eğitimi, Anlatı Pedagojisi

Güvenlikleştirilen Çevresel Tehditler ve Ekolojik Barış İnşası: Sahra-altı Afrika'da Güvenlikten Yapısal Dönüşüme

Gülistan Alpaslan

(Araştırma Görevlisi, Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, galpaslan@atu.edu.tr)

Sahra-altı Afrika, 1990'lı yıllarda çevresel krizlerin devlet istikrarı, göç, kaynak savaşları gibi unsurlarla ilişkilendirilmesiyle birlikte güvenlikleştirme söyleminin kritik kırılma evresini yaşamıştır. Bu geçiş sürecinde, iklim değişikliği, kuraklık, çölleşme ve su kıtlığı gibi çevresel krizler "güvenlik tehdidi" olarak çerçevelenmiştir. Ancak bu ilişkilenme biçimi, sorunlara kalıcı çözümler üretmede yetersiz kalındığını yıllar içinde kanıtlamıştır. Bu çalışma, Sahra-altı Afrika'da iklim değişikliği, kuraklık, çölleşme ve su kıtlığı gibi çevresel krizlerin giderek artan biçimde "güvenlik tehdidi" olarak çerçevelenmesini analiz etmekte ve bu güvenlikleştirme sürecine karşı ekolojik barış inşasının dönüştürücü potansiyelini tartışmaktadır. Çalışma, çevresel meselelerin güvenlik söylemi içine alınmasının kısa vadede kaynak mobilizasyonu sağlasa da uzun vadede militarizasyon, olağanüstü hal mantığı ve devlet-merkezci kriz yönetimini güçlendirebileceği varsayımından hareket etmektedir. Kuramsal çerçeve iki literatürü karşı karşıya getirmektedir. İlk olarak, güvenlikleştirme teorisi bağlamında çevresel krizlerin "varoluşsal tehdit" olarak sunulması incelenmektedir. Bu yaklaşım, çevre sorunlarını teknik ve acil güvenlik meselelerine indirgeme eğilimindedir. İkinci olarak barış çalışmaları literatürü, özellikle Johan Galtung'un negatif ve pozitif barış ayrımı üzerinden, çevresel krizleri yapısal şiddet ve adaletsizlik bağlamında değerlendirmektedir. Bu perspektif, yalnızca çatışmanın yokluğunu değil, eşitsizlik üreten yapısal koşulların dönüştürülmesini merkeze almaktadır. Bu çalışma, Sahra-altı Afrika'da çevresel güvenlik söyleminin üç düzeyde işlediğini savunmaktadır. Bunlardan birincisi devlet kapasitesinin güçlendirilmesi ve sınır güvenliği; ikincisi iklim göçünün güvenlik tehdidi olarak çerçevelenmesi; üçüncüsü de doğal kaynak rekabetinin askeri risk olarak kodlanması. Ancak bu güvenlikleştirme pratikleri çoğu zaman kolonyal sınır mirası, kırılgan yönetişim yapıları ve ekonomik bağımlılık ilişkileri gibi tarihsel yapısal faktörleri görünmez kılmaktadır. Bu noktada ekolojik barış inşası, güvenlikten dönüşüme uzanan alternatif bir çerçeve sunmaktadır. Ekolojik barış inşası; doğal kaynak yönetiminde kapsayıcı yönetişim, yerel toplulukların karar alma süreçlerine katılımı, bölgesel işbirliği mekanizmaları ve çevresel adalet ilkeleri üzerinden sürdürülebilir güvenlik üretmeyi hedefler. Bu yaklaşım, çevresel krizi yalnızca risk yönetimi sorunu değil; eşitsizlik, dışlanma ve yapısal şiddetle bağlantılı bir siyasal mesele olarak ele alır. Çalışmada, Sahra-altı Afrika'daki bölgesel ve topluluk temelli girişimler ele alınacaktır. Temel bulguların, güvenlikleştirme söyleminin kısa vadeli istikrar üretse de uzun vadede barış inşasına katkısının sınırlı olduğunu; buna karşılık yerel katılımı ve kurumsal kapsayıcılığı önceleyen ekolojik barış inşası pratiklerinin çatışma riskini azaltmada daha sürdürülebilir sonuçlar üretip üretemediğini ortaya koyması beklenmektedir. Sonuç olarak, Sahra-altı Afrika'da çevresel tehditlerin güvenlikleştirilmesi ile yapısal dönüşüm arasındaki epistemolojik gerilimi ortaya konulmakta ve ekolojik barış inşasını güvenlik çalışmalarının tehdit merkezli yaklaşımı ile barış çalışmalarının dönüştürücü perspektifi arasında hibrit bir kuramsal köprü konumlandırılmaya çalışılmaktadır. Bu çerçeve, güvenliği militarize edilmiş kriz yönetiminden çıkararak adalet temelli sürdürülebilir barış üretimi bağlamında yeniden düşünmeyi önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme, Ekolojik Barış İnşası, Çevresel Güvenlik, Sahra-altı Afrika

Su Güvenliği ve Rejim İstikrarı: Amu Derya-Sır Derya Havzalarında Hidropolitik Pazarlık

Ömer Faruk Karaman

(Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Omerfaruk.karaman@comu.edu.tr)

Amu Derya ve Sır Derya havzaları, Sovyet döneminden miras kalan altyapı, tahsis kotaları ve su-enerji değişim düzeninin Sovyet sonrası dönemde parçalanması nedeniyle Orta Asya'da tarım, enerji ve sınır-ötesi yönetişimin kesişiminde yer alan yapısal bir gerilim alanı oluşturur. Bu bildiri, su tahsisi, baraj işletimi ve mevsimsel su salımı takvimleri etrafındaki hidropolitik pazarlıkların yalnızca devletlerarası paylaşım sorunu değil, aynı zamanda rejim istikrarını korumaya dönük iç siyasi stratejilerin (meşruiyet üretimi, elit koalisyonlarının yönetimi ve sosyal huzursuzluğun önlenmesi) bir parçası olduğunu ileri sürer. Rejim güvenliği yaklaşımıyla, yukarı havza (Kırgızistan, Tacikistan) ve aşağı havza (Özbekistan, Kazakistan, Türkmenistan) aktörlerinin suyu hangi güvenlik söylemleriyle çerçevelediği; iç kırılganlık dönemlerinde (kuraklık, tarımsal üretim şokları, gıda fiyat artışları, bütçe daralması, protesto riski) pazarlık pozisyonlarını nasıl sertleştirdiği; bölgesel kurumlar ve ikili anlaşmaların kriz anlarında veri şeffaflığı ve öngörülebilirliği ne ölçüde sağlayabildiği incelenmektedir. Yöntem olarak nitel süreç izleme ve içerik analizi birlikte kullanılmakta; resmî söylem ve belge taraması (anlaşmalar, toplantı bildirileri, lider/kurum açıklamaları), kamuya açık hidrometeorolojik göstergeler ve hidroelektrik yatırım kararları etrafında yoğunlaşan müzakere anlarına odaklanan vaka incelemeleri üzerinden pazarlığın dinamikleri izlenmektedir. Ön bulgular, pazarlığın iki düzeyli işlediğini göstermektedir: Aşağı havza rejimleri su kıtlığını gıda ve ekonomik güvenlik çerçevesiyle birleştirerek merkezi kapasiteyi ve kaynak tahsisi üzerindeki kontrolü meşrulaştırırken; yukarı havza aktörleri enerji arz güvenliği ve kalkınma söylemi üzerinden kış aylarında enerji üretimi için su tutma/salma tercihlerini pazarlık kozu hâline getirmektedir. Karşılıklı güvenlikleşme ve bilgi asimetrisi, ayrıca su yönetimi kararlarının iç kamuoyuna milliyetçi/adalet söylemleriyle sunulması, özellikle kurak yıllarda ve seçim/kriz dönemlerinde anlaşma maliyetlerini yükselterek yerel sınır gerilimlerini ve diplomatik restleşmeyi tetikleyebilmektedir. Dış finansman ve altyapı modernizasyonu gündemleri de pazarlığa yeni aktörler ve şartlılıklar eklemektedir. Çalışma, Orta Asya'daki su anlaşmazlıklarını çatışma/işbirliği ikiliğinin ötesine taşıyıp rejim istikrarı ve meşruiyet dinamikleriyle birlikte okumayı önerir; politika düzeyinde ise ortak veri paylaşımı, fayda-paylaşımı ve teknik platformların güçlendirilmesinin hem bölgesel istikrarı hem de iç kırılganlıkların yönetimini destekleyeceğini savunur.

Anahtar Kelimeler: Su güvenliği, hidropolitik pazarlık, rejim istikrarı, Orta Asya, su-enerji bağı

Terörizm İçin Bir Tehdit Çarpanı Olarak İklim Değişikliği: Boko Haram Örneği

Aslıhan Alkanat

(Araştırma Görevlisi, İstanbul Medipol Üniversitesi, aslihan.alkanat@medipol.edu.tr)

Soğuk Savaş sonrasında güvenliğin daha geniş tanımlanması ile iklim değişikliği de güvenlik tanımının içerisinde yer almaya başlamıştır. Literatürdeki çalışmalar, iklim değişikliği ve terörizm arasında bir bağlantı olduğunu göstermektedir. İklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık, özellikle çiftçileri etkileyerek dünya genelinde tarımsal üretime ciddi zarar vermektedir. Özellikle Orta Doğu ve Afrika olmak üzere çevresel koşulların bozulması, tarım ve hayvancılığa dayalı geçim kaynaklarını ciddi biçimde zayıflatmıştır. Kuraklık, su kaynaklarının azalması ve üretim kayıpları, kırsal nüfusun yaşamını sürdürebilmesini zorlaştırmakta; bu durum, geçimini tarımdan sağlayan toplulukların yaşadıkları bölgeleri terk etmek zorunda kalmasına yol açmaktadır. Geleneksel göç yollarının değişmesi de yerel halk nezdinde çatışmalara yol açmaktadır. Bu durum bölgede şiddetin artmasına sebep olmakta ve bununla bağlantılı olarak terör örgütlerinin de kendilerine alan oluşturmasını ve terör örgütlerine katılmasını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla uluslararası sistemde bir güvenlik tehdidi haline gelen iklim değişikliği, sonuçları açısından devletler nezdinde istikrarsızlığa sebep olmaktadır. Bu nedenle iklim değişikliğinden en fazla etkilenen bölgelerde çatışmaların ve terör eylemlerinin artış gösterdiği görülmektedir. İklim değişikliği ve terörizm arasında doğrudan neden-sonuç ilişkisi bulunmasa da literatürde genellikle bir tehdit çarpanı olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma kapsamında, iklim değişikliğinin terörizm için bir tehdit çarpanı olduğu kabul edilerek Boko Haram'ın terör eylemleri analiz edilmektedir. Bu açıdan çalışma, Boko Haram'ın Afrika'daki terör eylemleri çerçevesinde sınırlandırılmıştır. Çalışmada "Boko Haram'ın gerçekleştirmiş olduğu terör faaliyetleri ile iklim değişikliği arasında nasıl bir bağlantı bulunmaktadır?" sorusuna cevap aranmaktadır. Çalışmanın sorusuna yönelik temel argümanı ise Boko Haram'ın Afrika'da gerçekleştirmiş olduğu terör faaliyetlerinde iklim değişikliğinden faydalanarak örgütün kendisine eleman devşirmesini kolaylaştırdığı yönündedir. Boko Haram, Afrika'da yıllardır süregelen kuraklık sebebiyle tarım faaliyetlerini gerçekleştiremeyen/gerçekleştirmekte zorlanan yerel halkın terk ettiği bölgelere yerleşmiş ve otorite boşluğundan da faydalanarak buralarda kolayca hakimiyet kurmuştur. Özellikle Çad Gölü Havzasının kuraklığının ekolojik çöküşe neden olması ve bu kıt kaynaklar üzerindeki rekabet, Boko Haram'ın kullandığı bir güvenlik açığı haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: iklim değişikliği, çatışma, terörizm, Boko Haram

İstihbarat ve Dış Politika: Türkiye Örneği

Kaan Kutlu Ataç

(Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, kaanatac@mersin.edu.tr)

Bu çalışma, istihbarat-dış politika arasındaki etkileşimde istihbaratta pozitif siyasallaşmanın dış politika hedeflerine ulaşmadaki potansiyelini incelemektedir. İstihbarat ve siyasi karar alıcılar arasındaki ilişki, zaman-mekân kısıtlamaları, örgütsel zorluklar, siyasallaşma problemleri ve bilişsel faktörler tarafından şekillendirilir. Çalışma, bu faktörlerin istihbarat-politika ilişkisini rekabetçi mi yoksa işbirlikçi mi hale getirdiğini analiz etmektedir.

Çalışmanın temel argümanı, istihbaratın siyasallaşmasının iki boyutlu olduğudur: negatif siyasallaşma (bilginin manipüle edilmesi) ve pozitif siyasallaşma (karar alıcıları doğru bilgiyle desteklemek). Sherman Kent ve Richard K. Betts gibi istihbarat uzmanlarının görüşlerinden yola çıkarak, çalışmada istihbarat analizcileri ile siyasa yapıcılar arasında karşılıklı saygı ve güvenin gerekliliğini vurgulanmaktadır. Glenn Hastedt'in yumuşak ve sert siyasallaşma kavramları kullanılarak, istihbaratın bütünlüğünü korurken politika tercihlerini bilgilendirmenin nasıl mümkün olduğunu gösterilmektedir.

Bu çerçevede dış politika ile ilişkisinde istihbarat —devletler arasında gizli iletişim kanalları kurarak güven tesis etmek ve yapıcı diyaloğu kolaylaştırmak için istihbarat yeteneklerinin stratejik kullanımı—olarak tanımlamaktadır. İstihbarat diplomasisi olarak isimlendirilen bu alan, geleneksel diplomasinin tamamlayıcısı olarak, diğer devletlerin niyetleri, kapasiteleri ve zayıflıkları hakkında zamanında bilgi sağlar.

Türkiye örneği bu anlamda özellikle önemlidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dönemin MİT Başkanı Hakan Fidan hakkında yaptığı açıklamalar, siyasi liderlikle istihbarat örgütü arasındaki pozitif işbirliğini göstermektedir. Çalışmada iki kritik örnek sunulmaktadır: (1) Mayıs 2013'te Beyaz Saray ziyareti sırasında Fidan'ın Suriye krizi ve terörizm konularında ABD'ye istihbarat sunması, (2) 2022 NATO Madrid Zirvesi'nde İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği meselesinde krizin çözülmesinde Fidan'ın rolü. Ayrıca, Türkiye-Mısır ilişkilerinin normalleştirilmesinde istihbarat diplomasisinin başarılı uygulanması da kaydedilmektedir.

Neticede, çalışma istihbarat diplomasisinin sorumlu ve şeffaf bir şekilde kullanıldığında, kriz yönetimi, çatışma çözümü ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesinde stratejik bir araç olduğunu belirtir. Ancak, ulusal çıkarlar ile etik kaygılar arasında denge kurulması, kurumlar arası koordinasyon ve istihbarat teşkilatlarının hesap verebilirliği süreklileştirilmelidir. İstihbarat diplomasisi, küresel karmaşıklıkların ve jeopolitik belirsizliklerin çoğaldığı çağda, dış politika ve uluslararası ilişkilerin geleceğini şekillendiren dinamik bir güç olmaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstihbarat, Dış Politika, Türkiye

Savunma Sanayiinde Yatırım Finansman Modelleri

Satılmış Göksülük

(Uzman, Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş. (MKE), satilmis.goksuluk@mke.gov.tr)

Alper Bilgin Tümer

(Dr., Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş. (MKE), alper.tumer@mke.gov.tr)

Savunma sanayii, yüksek AR-GE yoğunluğu, uzun ürün geliştirme takvimleri, sertifikasyon süreçleri ve kamuya dayalı talep yapısı nedeniyle klasik ticari kredi mekanizmalarından farklılaşan finansman çözümlerine ihtiyaç duyan stratejik bir sektördür. Özellikle platform, alt sistem ve kritik bileşen üretimine yönelik yatırımlar; yüksek sabit sermaye gereksinimi, uzun geri dönüş süresi ve proje bazlı nakit akışı yapısı nedeniyle özgün finansman modellerini zorunlu kılmaktadır. Bu bildiride, savunma sanayiinde yatırım finansmanı çerçevesi; politika temelli kredi mekanizmaları ve ihracat odaklı finansman araçları ile ele alınarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yürütülen Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) Programı ile Türk Eximbank kredileri analiz edilmektedir.

Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi, stratejik sektörlerde üretim kapasitesini artırmak, ithalat bağımlılığını azaltmak ve yüksek katma değerli yatırımları teşvik etmek amacıyla tasarlanmış uzun vadeli ve görece uygun maliyetli bir finansman aracıdır. Savunma sanayiinde mühimmat, insansız otonom araçlar, motor, güç sistemleri, kompozit malzemeler, hassas işleme teknolojileri ve elektronik alt sistemler gibi kritik alanlarda gerçekleştirilen stratejik yatırımlar programdan yararlanabilmektedir. YTAK modelinin ayırt edici yönü; kredinin belirli yatırım taahhütlerine (proje bazlı teşvik belgesine sahip olunması, stratejik öncelikli ürün listesinde yer alması, en az 1 milyar TL yatırım büyüklüğüne sahip olması vb.), performans göstergelerine ve kredi vadesi boyunca izleme mekanizmalarına (inşaat aşamasında 6 aylık, diğer aşamalarda (ekipman yatırımı vb.) yıllık) bağlanmış olmasıdır. Böylece, kamu politika hedefleri ile firma yatırım planları arasında stratejik uyum sağlamayı amaçlamakta; yatırımın yalnızca finansman ihtiyacını karşılamakla kalmayıp, sektörel dönüşüme katkı sunmasını da hedeflemektedir. Dolayısıyla, sermaye maliyetinin düşürülmesi yoluyla uzun vadeli, yüksek riskli savunma projelerinin fizibilitesi güçlendirilmektedir.

Savunma sanayiinde sürdürülebilir büyüme, büyük ölçüde ihracat performansına bağlıdır. Uzun teslim süreleri ve yüksek tutarlı sözleşmeler, firmaların güçlü bir ihracat finansmanı altyapısına sahip olmasını gerektirmekte olup Türk Eximbank tarafından sunulan sevk öncesi ve sonrası ihracat kredileri, alıcı kredileri ve ihracat kredi sigortası programları, firmaların nakit akışını dengelemekte ve uluslararası pazarlarda rekabet avantajı sağlamaktadır. Özellikle devletler arası savunma tedarik sözleşmelerinde karşılaşılan ülke riski, ödeme vadeleri ve finansman koşulları, Eximbank desteklerini stratejik bir araç haline getirmektedir. Bu sayede firmalar, hem üretim aşamasında finansman sürekliliği sağlamakta hem de yeni pazarlara girişte finansal risklerini yönetebilmektedir.

Çalışmada, YTAK ve Eximbank kredilerinin savunma sanayii yatırımlarına etkisi; sermaye yapısı, nakit akışı yönetimi, proje ölçeklenebilirliği ve ihracat kapasitesi bağlamında

değerlendirilmektedir. Bulgular, yatırım aşamasında politika destekli kredilerin teknoloji yoğun yatırımları hızlandırdığını; ihracat aşamasında ise Eximbank finansmanının küresel rekabet gücünü artırdığını göstermektedir. Bununla birlikte teminat yapıları, performans kriterleri ve bürokratik süreçlerin etkin yönetimi, bu finansman modellerinin başarısında belirleyici olmaktadır.

Sonuç olarak, savunma sanayiinde yatırım ve ihracat finansmanının entegre bir yaklaşımla ele alınması, sektörün teknolojik derinleşmesi ve uluslararası konumlanması açısından kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: YTAK, Eximbank, Teşvik, Destek, İhracat, Yatırım.

Güvenliğin Özelleşmesi: Paralı Askerlikten Ticari Tüzel Kişiliklere Stratejik Dönüşüm Süreci ve Performans Analizi

Kadir Murat Altıntaş

(Prof. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, kadiraltintas@ibu.edu.tr)

Neoliberal İktisat Modeli 2. Dünya Savaşı'nı müteakip yürürlükte olan Keynezyen ekonomi anlayışının hilafına, fiyat kontrollerinin kaldırıldığı, sermaye piyasaları arasındaki sınırların kalktığı, uluslararası ticaretin önündeki engellerin azaltıldığı ve ücretlerin yanı sıra sosyal harcamaların sınırlandırıldığı bir ekonomik sistemi ifade etmektedir. Entelektüel muhteviyatından ziyade politik çağrışımları daha ağır basan bu modelin nihai amacı, devlet yapısının özelleştirmeler yoluyla küçültülmesi, daha açık bir ifadeyle devletin mümkün olduğunca organizasyonel manada kamusal alanlardan çekilmesi, sonrasında meydana gelen boşluğun ise ticari tüzel kişilikler tarafından doldurulmasını öngörmektedir. Yine bu doğrultuda devletlerin belirli kamusal hizmet alanlarından çekilmesi nedeniyle kısa vadede maliyet etkinliği sağlaması, böylelikle asıl hizmet konularına daha fazla zaman ve kaynak ayırabilme lüksü, dünyada özelleştirme politikalarının öne çıkmasındaki başat argümanlardan birkaçıdır. Bunun yanında 'Dış Kaynak Kullanımı' (Outsourcing) olarak ifade edebileceğimiz yönetim teknikleri de bu eğilimin yaygınlaşmasına önemli katkılar sağlamıştır; devlet tekelinde bulunan geleneksel güvenlik hizmetleri dahi bu yönelimden azade kalamamıştır. Dış kaynak kullanımının temel felsefesi, kuruluşların esas görev alanlarına giren konular dışındaki hususların, bu konuda daha önceden uzmanlığı ve hizmet kalitesi ispatlanmış özel teşebbüslere (yüklenici firmalara) sipariş edilmesini (ihale edilmesini) ve böylelikle bütüncül verimliliğin maksimize edilmesini varsaymaktadır. 21. Yüzyılda 'insan güvenliğini' sağlamanın dünya kamuoyu tarafından ilk sırada değerlendirildiği bir ekonomik, sosyal ve siyasal çevrede, devletlerin sadece askeri ve geleneksel polisiye tedbirler ile bu sorunu yönetebilmesinin imkânsızlığı ortaya çıkmıştır. Özellikle Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra ulusal/uluslararası çatışmaların dikkat çekici bir oranda artması nedeniyle, belirli coğrafyalarda (Kafkaslardaki Türk Devletleri, başta MENA ülkeleri olmak üzere tüm Afrika kıtası, Ortadoğu ve Körfez ülkeleri vb.) iç savaş ve terörizm konuları, ulusal kamuoyları açısından birinci öncelikli sorun haline gelmiştir. Devletler tarafından ulusal/uluslararası güvenlik yönetimi sürecinde yararlanılan ve meşru şiddet tekelinin özelleşmesi ile gün yüzüne çıkan silahlı organizasyonlar dışında, üretim ve hizmet sunumu anlamında sürece katkıda bulunan çeşitli ticari tüzel kişiler de ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, dünyanın belirli bölgelerinde askeri üsler ya da sosyal donatılar inşa eden, operasyonel sağlık ya da çevirmenlik hizmeti sunan, askeri üslerin lojistik ihtiyaçlarını karşılayan, sipariş veya kiralama yöntemi ile çalışan özel teşebbüslerdir. Bu şirketler ayrıca güvenlik başlığı altında askeri ve istihbari konularda devletten gelen talepler doğrultusunda çok özel ve gizlilik derecesi yüksek hizmetler de sunabilmektedir. İkinci olarak ise dünyanın önde gelen emperyal ülkelerinde konuşlu başta havacılık ve uzay konularında iştigal eden savunma sanayi üretim şirketleridir. Bu tür şirketler başta ulusal silahlı kuvvetlerin savunma sanayi ihtiyacı olan silah, mühimmat ve ekipman üretiminin yanı sıra dünyada savaş ve kaosun hüküm sürdüğü çeşitli ülkeler için yüksek teknoloji ihtiva eden savaş sa-nayi ürünleri imal etmektedirler. Dolayısıyla bu noktada savaş sanayinin büyük ölçüde özelleştiği ve son birkaç on yılda devletlerin ve uluslarüstü kuruluşların (örneğin; BM) dahi sistemin önemli birer

müşterisi konumuna evrildiği rahatlıkla iddia edilebilir. Bu çalışmanın amacı, 21. Yüzyılın başından itibaren güvenliğin özelleşme süreci kapsamında tarihsel perspektiften, paralı askerliğin özel askeri şirketlere dönüşüm sürecinin stratejik analizini yapmaktır. Bu anlamda ilaveten, yeni nesil savaş ve çatışmalarda küresel/bölgesel güvenlik denkleminin yeni bir değişkeni olarak şiddete eğilimli devlet dışı silahlı aktörlerin en önemli bileşenlerinden biri olan özel askerî şirketlerin yaygınlaşmasının nedenlerini irdelemektir. Stratejik bir diplomasi aracı haline dönüşen özel askeri şirketlerin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler açısından küresel/bölgesel ölçekte uygulama performansına ilişkin genel değerlendirmelerde bulunmak da bu çalışmanın ikincil amaçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenliğin Özelleşmesi, Paralı Askerlik, Özel Askeri Şirketler, Şiddet Eğilimli Devlet-dışı Silahlı Aktörler.

PKK'yı Yeniden Anlamlandırmak: Sınır-Aşan Terörün Doğası Olarak Bağlantısallık ve "Arbitraj"

İlkut Taha Taslı

(Dr. Diplomasi ve Strateji Dergisi (DSJ) Baş Editörü, ilkuttt@hotmail.com)

Bu bildiri, PKK'yı, sahalar arası (Türkiye-Irak-İran-Suriye-Batı/Avrupa) bir "stratejik sinaps" sistemi olarak tanımlamayı önermektedir. Buna göre, örgütsel süreklilik teritoryal kontrolden ziyade akışları (finans, kadro, lojistik, meşruiyet vs.) yönetme kapasitesinden kaynaklanmaktadır. Bir başka ifadeyle bu çalışma, PKK'nın stratejisini toprak merkezli bir yapı olmasından ziyade sınır-aşan ağları yöneten bir "akış koordinatörlüğü" olarak yeniden tanımlama girişimidir. Bu da teröristle/terörizmle mücadele için bir altyapı oluşturma denemesidir. Örgüt; Kandil'in izolasyonunu, İran sahasının sunduğu konjonktürel geçiş ve dengeleme imkânlarını, 2011 sonrasında Suriye PKK'sının de facto idari konumunu ve Batı'nın (özellikle Avrupa'nın) yasal gri alanlarını birbirine bağlayan bir "sinaptik ağ" kurmuştur. Örgütün gücü, bu noktalar arasındaki akışın hızına ve yoğunluğuna içkindir. Bu noktada örgütsel faaliyetleri anlamlandırmak için kullanılabilecek ikinci bir kavramdan bahsetmek mümkündür: "arbitraj". Ekonomi terimi olan arbitraj (bir varlığı ucuz olduğu yerden alıp pahalı olduğu yerde satmak), bölgesel jeopolitikte şu şekilde karşılık bulmaktadır: Bir aktörün (bu vakada PKK'nın) farklı coğrafi alanlar arasındaki hukuki, siyasi veya güvenlik boşluklarını (ya da farklılıklarını) kendi lehine bir "fayda mekanizması" olarak kullanması. PKK, üç düzeyde arbitraj yapmaktadır: 1) Hukuki ve Siyasi, 2) Güvenlik, 3) Kaynak arbitrajı. Bunları örnekle somutlaştırmak gerekirse; güvenlik arbitrajı, örgütün karşılaştığı baskının çok yüksek olduğu bir alandan, baskının daha düşük veya koruma şemsiyesinin olduğu bir alana kapasitesini kaydırmasıdır. Hukuki ve siyasi anlamda ise örgütün, Suriye'de 2011-2025 yılları arasında yaşanan iç savaşı, kontrol ettiği bölgede yönetişim taklidi yaparak meşruiyet devşirmek için kullanması bir arbitrajdır. Ülkelerdeki farklı "terör" tanımlarını veya uygulama eksikliklerini birer fırsat penceresi olarak yönetme de bu kapsamda değerlendirilebilir. Ayrıca küresel medya ağları üzerinden üretilen "ideolojik makuliyet ve meşruiyet" de bu çerçeve içinde yer almaktadır. Kaynak arbitrajı ise Avrupa'daki hukuk boşluklarından hareketle sözde "sivil toplum" imkânlarıyla toplanan finansal fonların, silahlı kadroların mühimmat ve lojistik giderlerine kanalize edilmesi olarak örneklendirilebilir. Bu kapsamda Suriye, örgüt için hibrit bir laboratuvar mahiyetindedir. Örgütün yerel bir yönetişim taklidiyle "teritoryal göründüğü" ancak aslında küresel aktörlerle kurduğu bağlantısallık sayesinde ayakta kalabildiği bir noktadır. Irak ise örgütün silahlı ve idari kaynaklarının toplandığı stratejik deposudur. Bu bölgedeki bağlantısallık, örgütün hayati ihtiyaçlarını merkezden sahanın en uç noktalarına kadar pompalayan kalp-damar sistemi gibi çalışmaktadır. Batı dünyası ise örgütün finansal ve diplomatik akışlarla beslendiği, mekânsız ama etkili bir bağlantı merkezidir. Öte yandan bağlantısallık örgüt için bir güç çarpanı olduğu kadar ciddi bir zayıflık kalemidir. PKK bir toprak parçasına "çivili" değildir. Sahalar arasındaki bağlantısallık üzerinden birbirine kaynak pompalayan bir "dolaşım sistemi"dir. Örgütün sahalar arası "sinapsları" kesildiğinde, her bir sahanın birer "izole adacığa" dönüşerek çökme potansiyeli vardır. Bu bağlamda, günümüzde teröristle/terörizmle mücadele, bir "alan ve kapasite temizliği" olduğu kadar, buna koşut olarak bir "bağlantısallık savaşı"dır. Mücadele başarısı, örgütün sinir uçlarının (yani merkezi komuta

noktaları ile sahadaki uygulama birimleri arasındaki bağ) hedef alınmasından geçmektedir. Örgüt, fiziksel olarak varlığını sürdürse de sinir uçları (fonksiyonel ve yapısal olarak Kandil ile sahası arasındaki şifreli haberleşme ağları, Mahmur gibi insan kaynağı devşirme merkezleri, drone/teknoloji atölyeleri ve para trafiğini yöneten kurye sistemleri; coğrafi ve lojistik olarak Sincar ve Semelka gibi stratejik geçiş köprüleri, Gara gibi lojistik dağıtım merkezleri, karar alıcı saha sorumluları/lider kadro gibi) tahrip edildiğinde diğer birimlerine komut gönderemeyecek ve akış kanallarını yönetemez hale gelebilecektir.

Anahtar Kelimeler: PKK, Bağlantısallık, Arbitraj, Teröristle/Terörizmle Mücadele.

Yapısal Şiddetin Kurumsal Yüzü: Türkiye'de Güvenlikçi Devletin Sosyoekonomik Yeniden İnşası (2013- 2025)

Sezen Ravanoğlu Yılmaz

(Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü, sravanogluyilmaz@gmail.com)

Bu çalışma, Türkiye'nin 2013-2025 dönemini kapsayan siyasal ve ekonomik dönüşümünü, güvenlikçi devlet kapasitesinin genişlemesi ile yapısal şiddetin derinleşmesi arasındaki organik bağ üzerinden sorgulamaktadır. Galtung'un (1969) kavramsallaştırdığı yapısal şiddet, burada sadece doğrudan bir fiziksel müdahale değil; toplumsal grupların haklara erişimini ve yaşam şanslarını sistematik olarak daraltan kurumsal bir mekanizma olarak ele alınmaktadır. 2013 Gezi süreciyle başlayan ve 2016 sonrası olağanüstü yönetim pratikleriyle tahkim edilen bu yeni devlet anlayışı, güvenliği sadece bir asayiş sorunu olmaktan çıkarıp, toplumun sosyoekonomik dokusunu yeniden inşa eden temel bir güce dönüştürmüştür. Çalışmanın ana ekseni, devletin "beka" ve "kamu düzeni" söylemleriyle genişleyen kapasitesinin, kamu kaynaklarının tahsisinde nasıl radikal bir öncelik değişimine yol açtığını sorgulamaktır. 2013 yılında SIPRI (2014) verilerine göre GSYH'nin %1,8'i civarında seyreden savunma ve güvenlik harcamalarının, 2025 bütçe projeksiyonlarında %2,8 bandına doğru evrilmesi (T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2024), kamu bütçesinin "refahtan güvenliğe" doğru sistematik bir şekilde kaydırıldığının nicel bir göstergesidir. Bu kaynak transferi, özellikle yüksek enflasyon ve kur şoklarının yaşandığı kriz dönemlerinde (Boratav, 2023), sosyal koruma ve insan sermayesi gibi tampon mekanizmaların zayıflamasına, dolayısıyla kırılgan kesimlerin risk birikiminin artmasına neden olmuştur. Bu noktada yapısal şiddet, ekonomik yoksunluğun sosyal haklardaki aşınma ile birleştiği kurumsal bir form kazanmaktadır. Söz konusu dönüşümün kurumsal tezahürü üç temel mekanizma aracılığıyla izlenmektedir. İlk olarak, merkezi yönetim bütçesindeki fonksiyonel dağılımın güvenlik lehine konsolide edilmesi, devletin sosyoekonomik krizleri genişletilmiş bir refah kapasitesi yerine seçici telafi yöntemleriyle yönettiğini göstermektedir (Bedirhanoğlu, 2021). İkinci olarak, Wacquant'ın (2009) "cezalandırıcı devlet" teorisiyle uyumlu bir biçimde, ceza infaz kapasitesindeki ve cezaevi nüfusundaki dramatik artış (T.C. Adalet Bakanlığı, 2024), toplumsal bütünleşmenin refah politikaları yerine disiplin ve denetim aygıtları üzerinden tesis edildiğine işaret etmektedir. Son olarak, sosyoekonomik müdahale araçlarının güvenlikleştirilmesiyle birlikte, toplumsal huzursuzlukların yönetimi sosyal desteklerden ziyade kolluk ve denetim repertuarlarına devredilmiştir. Yöntemsel olarak bütçe öncelikleri, kriz göstergeleri ve cezalandırıcı kapasite verilerini "üçlü okuma" yöntemiyle analiz etmeyi amaçlayan bu tebliğ, Türkiye üzerine literatürde hâkim olan "tek başına baskı" veya "tek başına kriz" anlatılarının ötesine geçmeyi hedeflemektedir. 2013-2015, 2016-2017, 2018-2022 ve 2023-2025 dönemlerini kapsayan zamansal dilimleme, kurumsal ve ekonomik rejim eşiklerine duyarlı bir karşılaştırma imkânı sunmaktadır. Sonuç olarak çalışma, Türkiye'de güvenlikçi devletin yükselişini, eşitsizlikleri stabilize eden ve yapısal şiddeti kurumsallaştıran mali-siyasal bir tercih seti olarak tanımlayarak literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapısal şiddet; güvenlikleştirme; cezalandırıcı devlet; sosyal koruma; bütçe öncelikleri; Türkiye.

AI, Individual's Autonomy, and Problem of Technically Induced Overt Authoritarianism

Houma Siddiqi

(Dr., Tenured Assistant Professor, Department of International Relations, Faculty of Contemporary Studies, National Defence University (NDU), Pakistan, houmasiddiqi@ndu.edu.pk)

Mahnoor Shahid

(MPhil Research Scholar, Department of International Relations, Faculty of Contemporary Studies, National Defence University (NDU), Pakistan, mahnoorshahid2533@gmail.com)

Liberal political theory conceptualizes the individual as both a rights-bearer and a primary security agent, a dual role which necessitates a well thought out architecture of self-rule and autonomous decision-making. Central to this autonomy is the requirement for cognitive freedom and unrestricted agency, allowing the individual to navigate adversarial scenarios originating from both domestic regimes and international actors. Within this liberal context, this paper explores the impact of delegating threat identification to Artificial Intelligence (AI) on individual autonomy. The core question this paper will focus on is; whether AI assistance enhances the agent's autonomy to make free choices for self-protection, or if it induces a 'cognitive surrender' that facilitates a conformist behavior to algorithms—a process that facilitates what we call a"technically induced overt authoritarianism" than preserving the true autonomy of the decision-making individual. Utilizing an exploratory methodology based on published scientific literature, this research evaluates the tension between automated efficiency and the preservation of the "individual autonomy" taken as essential for liberal agency and security calculations.

Seeing the Changes in the International System Through "Worldbuilding": Security, Stability and Lack Thereof

Itır Toksöz Bullens

(Dr. Öğr. Üyesi, Doğuş Üniversitesi, itirtoksoz@gmail.com)

Worldbuilding can be defined as the process of developing a complete fictional setting for a story to be told. It is an elaborate task, especially for the creative arts, which necessitates thorough thinking and eventually deciding on complex aspects of a society, be they physical, sociological, cultural, political, economic, or otherwise. Oftentimes, it is associated with literature and films industries, especially in genres such as fantasy and science fiction. While it is a frequent endeavour undertaken by those in literature and film, scholars of international relations are not strangers to the practice either. On one hand, there are those who use popular culture to teach and do research in international relations. Academic interest in works of pop culture such as Star Trek, Star Wars, The Expanse, Battlestar Galactica, Harry Potter, Lord of the Rings, Game of Thrones resulted in several edited volumes and articles on the relationship between the fictional "universes" in these works and our own, all within the field of political science and international relations. Some academics even took these "universe"s into their classrooms to teach international relations theory or conflict and peace studies. On the other hand, practices of simulations and pleadings (especially in international law) also engage in worldbuilding. Creating settings where conflicts take root between purely fictitious societies, these practices allow students and practitioners to see their "problematiques" with fresh eyes. Looking back on the first quarter of the 21st century, we can see that our world is changing in many aspects. When one compares today's world to the one in 1945 (the end of the WWII) or in 1991 (the end of the Cold War), the changes today seem to be faster, more widespread and more pervasive due to several factors such as globalization and spread of technology. Societies become more and more polarized, economic troubles and inequalities are on the rise, the environment and the planet face total collapse, technological development (first due to information, communication technologies, now through AI) seems on the verge of becoming uncontrollable, pushing for new modes of production, overall the international system seems less and less secure and less stable. It is as if our world, were it in a novel or film, is being rewritten, the major difference being that we experience this "worldbuilding" from within the system itself. This paper studies the changes that the international system is undergoing as if it is an exercise in "worldbuilding", to shed light on how we got here and where we might be headed. It is an exercise in articulating how academic literature on worldbuilding and the use of worldbuilding in several works of literature and media may help us make more sense of the changes in the international system today. The paper delves into what we have learnt through the application of worldbuilding to studies of IR so far through the above-mentioned "universes" and how we can use the same principles of worldbuilding to better see the world that is emerging in front of our eyes.

Keywords: International System, Worldbuilding, International Relations Theory

A Sociological Approach to the Concepts of Power and Security

Ali Bilgin Varlık

(Doç. Dr. Kurum belirtilmemiş, bilginvarlik@gmail.com)

This paper aims to reassess the concepts of security and power within the multilayered analytical framework offered by sociological theory, moving beyond the state-centric and materialist approaches dominant in military sciences and the International Relations literature. The central thesis of the study is that security and power constitute the foundational ontological categories of military sciences; although they are addressed in specific and technical contexts within International Relations theories, their primary intellectual and conceptual origins should be sought in sociology. Accordingly, security and power are treated not as ontologically given and universal categories, but as relational concepts constructed, reproduced, and transformed within historical contexts, social relations, and discursive practices.

From a sociological perspective, security is not merely the condition of being protected from physical threats; rather, it is the capacity to reproduce social order, collective identities, normative cohesion, and institutional continuity. In this sense, security emerges as the institutionalized form of the search for order and stability. Power, in turn, is not simply coercive capacity; it is a multilayered social relationship intertwined with legitimacy, consent, meaning-making, and structural positioning. This approach moves beyond a conception of power reduced to military capacity and strategic instruments, enabling an analysis of how power is socially produced and legitimized.

The study is based on a qualitative and theoretical research design. Methodologically, it adopts comparative theoretical analysis and conceptual inquiry, examining classical and contemporary sociological literature alongside International Relations theories within a critical textual framework. This method makes it possible to systematically compare the layers of meaning attributed to security and power across different intellectual traditions and to reveal the ontological and epistemological assumptions underlying them. In doing so, the paper seeks to develop an interdisciplinary meta-framework concerning the conceptual foundations of military sciences and International Relations.

Within the scope of the paper, complementary discussions are structured along four main axes. First, the relationship between security, power, and the “problem of social order” is examined, demonstrating how security is conceptualized in some approaches as the preservation of systemic integrity, and in others as the reproduction of class domination and structural inequality. Second, the discursive and constructivist dimension of security is analyzed, arguing that threats are not objective realities but are defined and legitimized within particular power relations. Third, the construction of security politics through identity formation and the “self/other” distinction is discussed, suggesting that security is simultaneously a politics of identity and legitimacy. Fourth, the transformation of power and security in the context of globalization, the risk society, and digitalization is explored, highlighting the rise of new forms of power operating through information control, norm production, and network structures alongside military force.

Major International Relations theories—realism, liberalism, the English School, social constructivism, and critical security studies—are reinterpreted through this sociological lens. This reassessment reveals the social assumptions underlying concepts such as the security dilemma, securitization, human security, and emancipation. In conclusion, the paper argues that while security and power constitute the foundational ontological pillars of military sciences, their analytical depth can only be fully grasped when their sociological roots are taken into account. Such an approach is expected to provide greater theoretical coherence and conceptual clarity to security studies in an era characterized by complex and multilayered threats.

Keywords: Power, security, sociology.

Agora in the Shadow of the Trenches: Can War Preparedness and Democratic Character Coexist in the Same Body?

Mehmet Recai Uygur

(Assoc. Prof. SMK College of Applied Sciences, Lithuania, mehmetrecai.uygur@smk.lt)

When the possibility of war looms on the horizon, politics ceases to be merely an outward-facing strategy; it descends into the rhythm of daily life. “Preparation” now means warehouses, plans, training, siren drills, reserve forces, civil defense networks. But deeper still, preparation becomes a matter of character: Who must be what kind of citizen? This work rethinks the concept of “democratic personality” not merely as belief in rules or obedience to procedures, but as a philosophy of life. Democratic personality here is an attitude of existence that learns to embrace plurality; a discipline of judgment that does not suspend reasoning even under fear; a coexistence ethic that establishes responsibility not only through the demand for rights but also through the sharing of burdens. However, times of war and conflict produce concrete tendencies that constrain, even reverse, this ethic. What undermines democratic personality is usually not an abstract loss such as “less democracy,” but harsh transformations seen in everyday behavior: not skepticism but paranoia (reading every different voice as an “internal threat”), not discipline but blind obedience (decisions becoming unjustified and responsibility being shifted upwards), not unity but uniformity (criticism being labeled as “demoralizing”), a culture of denunciation, selective mercy, and petty abuses that become commonplace in the name of “security.” That is why this work does not reduce democratic personality to a rhetoric of “good intentions.” It discusses the possibility of the most ideal balance between reality and humanistic tendencies. The same rigor applies to the concept of “preparedness”: romanticizing preparedness is easy but dangerous. Preparedness, by its very nature, produces exclusionary classifications: who is “critical,” who is “suspicious,” who is “expendable”? Triage logic, resource scarcity, loyalty tests, and security-oriented language, all can emerge from preparedness. The study argues that being prepared for war (knowing what to do, participating in collective defense, possessing life skills, first aid, crisis logistics, communication discipline, etc.) does not necessarily destroy democratic personality; but this is only possible if preparatory practices are tested by a democratic ethic. Therefore, four criteria for “democratic preparedness” are proposed not as a wish list but as a conceptual test: (1) the reversibility and controllability of practices (the extraordinary must not become the ordinary); (2) fairness in burden sharing (preparation must not become class/gender-based domination); (3) limited hostility instead of dehumanizing the enemy (control of the moral excesses of violence); (4) preservation of channels for dissent and public deliberation (the political sphere must not be closed in the name of security). If a policy passes these four thresholds, it is “democratic preparedness”; if not, it is not just mobilization, but erosion of character.

Keywords: Democratic personality; war preparedness; social mobilization; civic ethics; the normalization of the extraordinary; collective defense

Strategic Autonomy in The European Union after the Russia–Ukraine War

İrem Nur Ay

(Yüksek Lisans Öğrencisi & Proje Asistanı, Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, iremnuray43@icloud.com)

Aslıgül Sarıkamış

(Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, asarikamis@gmail.com)

Russia's invasion of Ukraine in 2022 caused a major break in Europe's security system, leading to a time of instability and strategic reassessment in Europe. It also accelerated political and scholarly debate on strategic autonomy, which has been talked about a lot in the European Union before the war. It was debated mostly about making Europe less dependent on other countries for trade, making the European defence industry stronger, and improving coordination in foreign policy. With the impact of the Russian-Ukraine war, military aspect of European strategic autonomy has become more obvious and politically important.

The revisionist policies of Russia and the return of conventional conflict to Europe, and ongoing doubts about transatlantic alliance led EU Member States to rethink their security priorities. At the same time, security of energy supply, resilience of the supply chain, and the reduction of strategic economic dependencies have become more clearly part of the larger security conversation. Hence strategic autonomy means not only of building up defence capabilities but also increasing the Union's to act more independently in times of crisis and to better match its foreign policy tools with its security goals. Compared to the EU's sanctions policy, efforts to coordinate foreign policy, and measures for security cooperation, strategic autonomy seems to be moving toward a framework that combines military and diplomatic tools in a more unified way.

While the discourse on strategic autonomy has largely concentrated on economic and political capacity enhancement, the post-2022 landscape indicates that its military aspect necessitates additional scrutiny. This paper seeks to analyse the evolution of discussions on defence aspect of strategic autonomy inside the European Union following the Russia–Ukraine War . In this way, the article tries to figure out whether strategic autonomy is still mostly a political issue or an integrated diplomacy-security framework.

Keywords: European Union, Strategic Autonomy, Russian-Ukraine War, Defence capabilities.

Avrupa Birliği'nin Normatif Kimliği Perspektifinden Türkiye'de Askerî Müdahalelerin (1997-2016) Analizi

Yusuf Avar

(Dr. Öğretim Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, yusufavar@kilis.edu.tr)

Türkiye, kuruluşundan itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nun da son dönemlerinde takip ettiği Batılılaşma fikrini benimsemiş ve devam ettirmiştir. Cumhuriyet'in kuruluşu ile özellikle çağdaşlaşmanın kilit noktası olarak Batılılaşma politikasına ağırlık verilmiş ve Batılılaşmanın en önemli temellerinden biri ise Avrupalılaşma olarak görülmüştür. Genelde Batılılaşma, özelde Avrupalılaşma adına Türkiye; NATO'ya üye olmuş, Avrupa Konseyi'nde kurucu üye olarak yol almış ve 1959 yılından itibaren ise Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye olmaya çalışmaktadır. 60 yıldan fazladır arzu edilen yolculuk nihayete erişememiştir. Bu durumun çeşitli iç ve dış nedenleri bulunmaktadır. İç nedenlerden bir tanesi de ülkenin çok partili yapısından sonra bir türlü kendisini askeri iktidar anlayışından tam anlamıyla kurtaramamasıdır. Avrupa Ekonomik Topluluğu'na yapılan resmi başvurunun hemen ardından Türkiye, 1960 yılında ilk askeri darbesini yaşamış ve bu süreç sekteye uğramıştır. Daha sonra, ordu 1971 yılında muhtıra ile siyasete müdahale etmiş ve 1980 yılında yine askeri darbe ile yönetim devralmıştır. Devam eden süreçte Türkiye'deki askeri müdahaleler, sivil siyasete yine rahat vermemiştir. Türkiye; 1997 yılında post-modern darbeyi, 2007 yılında e-muhtırayı ve 15 Temmuz 2016 yılında da tekrardan bir askeri darbe kalkışmasını tecrübe etmiştir. Yaşanılan bu olaylar, Türkiye'nin AB üyelik sürecini derinden etkilemiştir. Ancak ülkede uzun yıllardır iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin, askeri iktidar zihniyeti ile mücadele ettiği ve de son kalkışma örneğinde halkın da büyük desteğini alarak darbe girişiminin başarılı olmasına izin vermediği görülmektedir. AK Parti iktidarının, askeri iktidar anlayışıyla mücadele alanlarından en önemli araçlarından birisi, AB üyelik sürecinde reform süreçlerini gerçekleştirmesidir. Burada, AB'nin Katılım Kriterleri (koşulluluk) çerçevesinde, Türkiye ile asimetrik ilişkiye sahip olduğunu vurgulamak gerekiyor ancak bu asimetrik ilişki Türkiye'nin reform sürecine destek vermiştir. AB'nin bu kriterleri benimseyip aday ülkelerden de kriterlerin karşılanmasını istemesi AB'nin norm temelli kimliğinin temelini oluşturmaktadır. Bu çerçevede, 2000'li yılların başında Manners, AB'nin normatif gücünü evrensel değerlere dayandığını ve böylece uluslararası politikada normali belirleme gücüne sahip olduğunu öne sürmektedir. Çalışmada, kavramsal çerçeve olarak AB'nin normatif gücünün kullanılmasının temel sebebi; AB'nin koşulluk perspektifinden Türkiye'den demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi çeşitli konularda reform yapmayı beklemesi ve bu değerleri içselleştirmesini istemesidir. AB katılım kriterlerini karşılamak amacıyla, Türkiye çeşitli alanlarda oldukça önemli reform hareketleri gerçekleştirmiş ve bunun karşılığında 1999 yılında AB'ye aday ülke olmuş, 2005 yılında da AB ile resmi müzakerelere başlamıştır. Türkiye'de yaşanılan önemli reformlar sayesinde askeri alanın sivil siyasetteki yeri oldukça zayıflamıştır. Bu kapsamda çalışma, Katılım Kriterlerinin belli olması sonrasında Türkiye'de yaşanılan askeri müdahalelerin AB'nin normatif kimliği çerçevesinde değerlendirmeyi ve ilgili olayların Türkiye'nin AB üyelik sürecini nasıl etkilediğini açıklamaya çalışmaktadır. Daha geniş bir ifade ile çalışma, 1995 yılı sonrasında Türkiye'de gerçekleşen askeri harekatlara, bu harekatların Türkiye-AB ilişkilerine etkilerine, Türkiye'nin ilgili dönemde güvenlik-özgürlük ikilemindeki reform hareketlerine ve de AB'nin norm temelli kimliği çerçevesine uygun olarak

bu dönemlerde Türkiye'ye yaklaşıp yaklaşmadığına cevap bulmaya çalışacaktır. Bu amaçla, çalışma AB ve Türkiye'nin resmi kaynaklarının yanında konu ile ilgili akademik makaleler, kitaplar, gazeteler gibi diğer ikincil veri kaynaklarından da yararlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: AB'nin Normatif Gücü, Türkiye'nin Demokratikleşme Kapsamında Sivil Siyaset-Asker İktidar İlişkisi, 1997 Post-modern Darbesi, 2007 e-muhtırası, 15 Temmuz Darbe Kalkışması.

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Türkiye'nin Ulusal Güvenliğine Etkileri

Osman Ağır

(Prof. Dr. İnönü Üniversitesi, osman.agir@inonu.edu.tr)

24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, Avrupa güvenlik mimarisinde Soğuk Savaş sonrası dönemin en kapsamlı kırılmasını üretmiş, enerji, gıda ve NATO'nun caydırıcılık doktrini üzerinde sistemik sonuçlar doğuran çok katmanlı bir krize dönüşmüştür. Bu süreçte Türkiye jeopolitik konumu, NATO üyesi olması, Karadeniz'e kıyıdaş olması, Rusya ile olan ekonomik bağımlılığı gibi nedenlerle kontrollü ve temkinli bir denge politikası yürütmek durumunda kalmıştır. Türkiye'nin bu politikası NATO müttefikliği ile Rusya ile ilişkileri koparmama isteği arasında bir ikileme dönüşmüştür. Savaşın başlangıcından bu yana Türkiye Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni taviz vermeden uygulamış ve sorunun çözümü noktasında arabulucu rolü üstlenmeye çalışmıştır. Tüm bu denge politikasına karşın savaşın uzaması Türkiye açısından aşağıda ele alınmış olan çeşitli güvenlik risklerini beraberinde getirmiştir. Deniz Güvenliği ve Mayın Tehlikesi: Savaş nedeniyle Karadeniz'e yerleştirilen mayınların teknik bakımsızlık veya hava koşulları sebebiyle sürüklenerek İstanbul Boğazı yakınlarına kadar ulaşması, seyrüsefer ve kıyı emniyeti için doğrudan bir fiziksel tehdit oluşturmaktadır. Karadeniz'in Militarizasyonu: Bölgede artan askeri yoğunluk, silah sistemlerinin genişletilmesi ve Karadeniz Filolarının güçlendirilmesi, Türkiye'nin kıyıdaş olduğu bölgeyi bir güvenlik bunalımı alanına dönüştürmektedir. Montrö Rejimi Üzerindeki Baskılar: Savaşın deniz boyutunu sınırlayan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin titizlikle uygulanması, bir yandan bölge dışı aktörlerin Karadeniz'e girmesini engelleyerek Türkiye'ye stratejik bir koruma sağlasa da, müttefik devletlerin (özellikle ABD ve NATO kanadı) sözleşme üzerinde esneklik talep etme potansiyeli diplomatik bir risk alanı oluşturmaktadır. Enerji Güvenliği ve Ticari Yaptırımlar: Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacının yaklaşık yarısını Rusya'dan karşılıyor olması savaşın uzun süre devam etmesi durumunda enerji tedarik zincirlerinin bozulması veya Rusya ile yaşanabilecek olası bir gerilimin enerji kesintilerine yol açması riskini beraberinde getirmektedir. Ayrıca müttefiklerinin Türkiye'ye Rusya ile ticareti sınırlandırma baskısı artmakta ve Türkiye'nin Batılı ülkeler tarafından yaptırımlara maruz bırakılma olasılığı artmaktadır. ABD'nin CAATSA yaptırımlarını kaldırmaması bu minvalde değerlendirilebilir. Doğrudan Çatışmaya Çekilebilme Riski: Ukrayna ile yürütülen Bayraktar TB2 SİHA satışı ve korvet inşaatı gibi askeri iş birlikleri, Türkiye'yi Rusya karşısında doğrudan hedef haline getirme veya Rusya'yı provoke ederek bölgesel bir tırmanışa yol açma riskini barındırmaktadır. Sonuç olarak, Rusya-Ukrayna Savaşı Türkiye için hem ciddi güvenlik riskleri hem de önemli diplomatik fırsatlar üretmiştir, şu ana kadar yürütülmüş olan denge politikası sonucu Türkiye savaşın olumsuz etkilerini azaltmayı başarmış olsa da savaşın uzaması yukarıda belirtilen risklerin gerçekleşme olasılığını artırmaktadır. Rusya-Ukrayna savaşının Türkiye'nin ulusal güvenliği açısından hangi tehditleri barındırdığı sorusuna cevap arayacak olan bu çalışma, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Türkiye'nin ulusal güvenliği üzerindeki çok boyutlu etkilerini analiz etmek amacıyla nitel araştırma yöntemini benimseyecektir. Araştırma konusu, doğrudan saha testine (anket, mülakat vb.) olanak tanımayan stratejik ve güncel bir kriz olması nedeniyle betimsel analiz yöntemi ile ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı, Türkiye, Ulusal Güvenlik

NATO'nun Akıllı Savunma Doktrini Çerçevesinde Yapay Zekâ Destekli Otonom Silahların Önemi: Türkiye'nin Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme

Şeyda Yıldırım

(Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, yildirimseyda0@gmail.com)

Hilal Küçüktopçu

(Bilim Uzmanı, Bağımsız Araştırmacı, kucuktopcuhilal95@gmail.com)

Levent Yiğittepe

(Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, lyigittepe@kmu.edu.tr)

NATO'nun Akıllı Savunma Doktrini, teknolojik dönüşümün hızlandığı ve tehdit çeşitliliğinin arttığı günümüzde, ittifakın askeri kapasitesini daha etkin, sürdürülebilir ve uyarlanabilir hale getirme çabalarının merkezinde yer almaktadır. Özellikle 2010 sonrası dönemde ortaya çıkan bütçe baskıları, operasyonel yükümlülüklerin artması ve dijitalleşmenin savunma alanındaki etkileri, NATO üyesi ülkeleri daha işlevsel ve otonom sistemlere yöneltmiştir. Bu süreçte yapay zekâ destekli otonom silah sistemleri, karar verme süreçlerinin hızlanması, hedef tespitinde doğruluk oranının artması ve insan kayıplarının azaltılması gibi avantajlar sunarak Akıllı Savunma Doktrininin en kritik bileşenlerinden biri haline gelmiştir. Bu çalışma NATO'nun Akıllı Savunma Doktrini çerçevesinde yapay zekâ destekli otonom silah sistemlerinin ittifak içindeki yansımalarını ele almakta ve özellikle Türkiye'nin bu alandaki katkılarına odaklanmaktadır. Akıllı Savunma Doktrini, savunma yükünün müttefikler arasında dengeli paylaşılması, ortak kabiliyetlerin geliştirilmesi ve teknolojik iş birliğinin artırılması ilkelerine dayanmaktadır. Otonom silah sistemleri, bu ilkelerin hayata geçirilmesinde önemli araçlar olarak öne çıkmakta ve NATO'nun değişen güvenlik ortamına uyum sağlama kapasitesini güçlendirmektedir. Türkiye, son yıllarda savunma sanayiinde kaydettiği ilerlemeler sayesinde NATO'da dikkat çeken bir aktör haline gelmiştir. Özellikle insansız hava araçları, otonom hedef tanıma yazılımları ve maliyet-etkin platform üretimi, Türkiye'nin teknolojik kapasitesini artırarak Akıllı Savunma Doktrinine somut katkılar sunmasını sağlamıştır. Türk savunma sanayii tarafından geliştirilen İHA-SİHA sistemleri, operasyonel sahada gösterdikleri etkin performans nedeniyle NATO içinde tamamlayıcı bir askeri kapasite olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, Türkiye'nin yalnızca askeri yeteneklerini değil, aynı zamanda teknoloji üretme ve paylaşma potansiyelini de ortaya koymaktadır. Türkiye'nin savunma teknolojilerinde dışa bağımlılığı azaltma yönündeki stratejik hedefleri, NATO'nun ortak kabiliyet oluşturma anlayışıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Yerli ve milli üretime dayalı savunma politikaları, ittifakın teknolojik çeşitliliğini artırırken NATO'nun operasyonel esnekliğine de katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin geliştirdiği otonom sistemler, farklı müttefiklerin ihtiyaçlarına uyarlanabilir yapılarıyla Akıllı Savunma Doktrininin iş birliği odaklı yaklaşımını desteklemektedir. Diğer taraftan ittifakın lokomotifi ABD ise, yapay zekâ destekli askeri teknolojiler alanında sahip olduğu uzun soluklu Ar-Ge birikimi ve gelişmiş

savunma altyapısı sayesinde NATO içinde Türkiye ile birlikte yönlendirici bir rol üstlenmektedir. Çalışmada NATO kapsamında Türkiye ile ABD işbirlikleri kısmen ele alınmakta olup, merkezde ise Türkiye'nin yükselen teknolojik kapasitesinin ittifaka sağladığı katkılara odaklanılmıştır. Çalışmada ayrıca yapay zekâ destekli otonom silah sistemlerinin beraberinde getirdiği etik, hukuki ve güvenlik temelli riskler de ele alınmıştır. Otonom düzeyin artmasıyla birlikte, hedefleme süreçlerinde insan denetiminin nasıl korunacağı ve sorumluluk alanlarının nasıl yeniden tanımlanacağı gibi sorular, NATO'nun stratejik gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. İttifakın bu risklere karşı geliştirdiği yaklaşımlar, teknolojik ilerleme ile normatif sınırlar arasında denge kurma çabasını yansıtmaktadır. Bu bağlamda araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak yürütülmüş olup, literatür taraması, NATO politika belgeleri, savunma strateji dokümanları ve açık kaynaklı savunma sanayii raporlarının analizi temel veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Ayrıca Türkiye ve ABD'nin otonom silah sistemlerine ilişkin yaklaşımları, doktrin analizi ve ülke bazlı inceleme yöntemi çerçevesinde ele alınmış, her iki müttefikin NATO içindeki rolü, teknolojik katkıları ve stratejik öncelikleri bütüncül bir perspektifle değerlendirilmiştir. Bu yöntemsel yaklaşım, Akıllı Savunma Doktrini ile yapay zekâ destekli askeri dönüşüm arasındaki ilişkiyi açıklamaya olanak sağlamıştır. Son tahlilde Türkiye'nin geliştirmiş olduğu yapay zekâ tabanlı otonom askeri sistemlerden örnekler verilerek bu sistemlerin NATO'nun Akıllı Savunma Doktrinine nasıl bir katkı verdiği analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: NATO, Otonom Silah Sistemleri, Türkiye, Yapay Zekâ

Çoklu Krizler Döneminde Orta Güç Davranışı: Türkiye'nin Arabuluculuk Performansının Güç, Kurumlar ve Kimlik Ekseninde Analizi

Kemal Asiltürk

(Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, asilturkemal@gmail.com)

Bu çalışma, uluslararası çatışmaların giderek karmaşıklaştığı ve uzadığı güncel güvenlik ortamında arabuluculuğun çatışma çözümünde nasıl bir işlev gördüğünü, "orta büyüklükte devlet" (middle power) literatürünün davranışsal yaklaşımıyla birlikte ele almayı amaçlamaktadır. Orta güç yaklaşımının temel iddiası bazı devletlerin "salt kapasite"ye dayanmak yerine çok taraflılık, uzlaştırıcılık ve arabuluculuk gibi davranış repertuvarları üzerinden sistemik etki üretebildiği yönündedir. Bu bakımdan orta büyüklükteki güçler, süper/büyük güçlerin altında konumlanmalarına rağmen uluslararası olayları belirli ölçüde şekillendirebilecek yeteneklere sahiptir. Tek taraflı karar alma yerine çok taraflı dış politika ve koalisyon oluşumunu önceleyerek "niş diplomasi" pratiklerine yönelirler. Sınırlı güç kapasitesine karşın istikrar sağlayıcı rol üstlenmeleri ve uluslararası kurumların kurulması ile sürdürülmesini desteklemeleri, bu devletlerin arabuluculuk faaliyetlerini açıklamada analitik bir zemin sunmaktadır. Çalışmada arabuluculuk, taraflar arasındaki çatışma çözümünü kolaylaştırmak üzere üçüncü bir tarafın devreye girdiği iletişimi, müzakereyi ve barışçıl çözüme ulaşmak için ortak zemin üretimini destekleyen diplomatik bir araç olarak kavramsallaştırılmaktadır. Arabulucunun tarafsız kolaylaştırıcı rolü, gerilimleri azaltma ve çatışmayı önleme hedefiyle birleştiğinde, özellikle çok katmanlı siyasi dinamiklerin hâkim olduğu dosyalarda diyalog için "verimli bir platform" oluşturma kapasitesi öne çıkar. Bu çerçeve, Türkiye'nin arabuluculuk girişimlerini "çoklu kriz" koşullarında test edebilmek için seçilen vakalar üzerinden tartışmaya açılmaktadır. Vaka seçimi, "çoklu kriz" iddiasını farklı türde dosyalar üzerinden sınamayı hedeflemektedir. İnsani, ekonomik güvenlik boyutunu yansıtan Karadeniz Tahıl Girişimi (2022–2023) ve Türkiye–BM koordinasyonuyla İstanbul'da Ortak Koordinasyon Merkezi (JCC) kurulması, savaş diplomasisi bağlamında değerlendirilirken, Rusya–Ukrayna İstanbul görüşmeleri (Mart 2022) ve Ankara da çok taraflı esir takasına ev sahipliği yapılması güven artırıcı adım olarak nitelendirilebilir. Bölgesel deniz güvenliğinde risk azaltma ve koordinasyon boyutuyla Karadeniz Mayın Karşı Tedbir Görev Grubu (11 Ocak 2024). Ayrıca İsrail–Filistin dosyası da ateşkes bağlamıyla değerlendirme alanına dâhil edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Orta Güç, Orta Büyüklükte Devlet, Arabuluculuk, Çoklu Krizler, Niş Diplomasi

Stratejik Jeopolitik Hiyerarşi: Rusya'nın Yakın Çevre Politikasında Güvenlik ve Coğrafyanın Yeniden Anlamlandırılması

Ali Atılgan

(Dr. INTPOLSEC, aliatilgan1@gmail.com)

Aynur Başurgan Atılgan

(Dr. INTPOLSEC, aynuramektuplar@gmail.com)

Rusya'nın Sovyet sonrası coğrafyaya yönelik dış politikası genellikle güvenlik ikilemi, etki alanı rekabeti ya da revizyonist büyük güç davranışı çerçevesinde açıklanmaktadır. Ancak mevcut literatür, Rusya'nın "yakın çevre" olarak tanımladığı Post-Sovyet alanı çoğunlukla bütüncül ve homojen bir stratejik çevre olarak ele alma eğilimindedir. Oysa ampirik bulgular, aynı bölgesel havza içerisinde yer alan devletlerin Rusya açısından farklı düzeylerde stratejik anlam, müdahale eşiği ve politika önceliği taşıdığını göstermektedir. Bu farklılaşma, Rusya'nın post-Sovyet coğrafyaya yönelik dış politika pratiklerinde belirgin biçimde gözlemlenmektedir. Örneğin, Rusya'nın yakın çevresinde olmalarına rağmen Belarus, Ukrayna ve Güney Kafkasya'ya yönelik stratejileri farklılıklar göstermektedir. Bu çalışma, Rusya'nın "yakın çevre" politikasında ortaya çıkan stratejik farklılaşmayı açıklamak amacıyla stratejik jeopolitik hiyerarşi kavramını önermektedir. Çalışmanın temel argümanı, Rus dış politikasının yalnızca fiziksel güvenlik kaygılarıyla değil, aynı zamanda jeopolitiğin ontolojik anlamlarıyla de şekillendiğidir. Bu doğrultuda çalışma, realizmin yapısal güvenlik vurgusunu, ontolojik güvenlik yaklaşımının vurguladığı benliğin sürekliliği ile büyük güç statüsünün tanınmasına yönelik ihtiyaçları ve eleştirel jeopolitiğin mekânın söylemsel inşasına ilişkin perspektifini birleştiren hibrit bir analitik çerçeve geliştirmektedir. Önerilen analitik çerçeveye göre Rusya yakın çevresini üç temel değişken üzerinden değerlendirmektedir: algılanan fiziksel güvenlik tehdidinin düzeyi, ilgili coğrafyanın devletin ontolojik güvenliği üzerindeki etkisi ve söz konusu alanın jeopolitik söylem içerisinde kazandığı anlam. İlk değişken askerî ve jeostratejik riskleri ifade ederken, ikinci değişken devlet benliğinin sürekliliği, büyük güç statüsünün tanınması ve yerleşik düzen algısının korunmasına yönelik ontolojik güvenlik kaygılarını kapsamaktadır. Üçüncü değişken ise coğrafyanın tarihsel, medeniyetçi ve stratejik söylemler aracılığıyla nasıl anlamlandırıldığını göstererek mekânın siyasal olarak inşa edilen değerini yansıtmaktadır. Bu üç değişken, yakın çevrenin hiyerarşik biçimde farklı stratejik kategorilere ayrılmasına yol açmaktadır. Buna bağlı olarak bazı bölgeler "ontik alan", bazıları "entegrasyon alanı", bazıları ise "rekabet ya da ikincil nüfuz alanı" olarak konumlandırılmaktadır. Böylece yakın çevre, sabit bir jeopolitik kategori olmaktan ziyade, farklı yoğunluklarda güvenlik ve anlam yüklenen katmanlı bir stratejik alan olarak kavramsallaştırılmaktadır. Metodolojik olarak çalışma yorumlayıcı paradigma içerisinde konumlanmakta ve karşılaştırmalı vaka analizi yaklaşımını benimsemektedir. Rusya'nın yakın çevresinde izlediği politikaların karşılaştırılması, sistemik değişkenlerin görece sabit tutulmasını sağlayarak nedensel mekanizmaların daha görünür hale gelmesine imkân tanımaktadır. Çalışmada lider söylemleri, strateji belgeleri ve politika çıktıları birlikte değerlendirilerek söylem ile uygulama arasındaki ilişki incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Yakın Çevre, Güvenlik, Jeopolitik, Stratejik Hiyerarşi

Economic and Strategic Security of the Arctic in China-Russia Cooperation

Elif Hatun Kılıçbeyli

(Doç. Dr. Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (ATÜ), İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, elifhatun001@gmail.com)

The Arctic region, as a consequence of the rapid melting of glaciers driven by global warming in the twenty-first century, is transforming into an emerging new-generation trade corridor. Owing to its vast strategic energy reserves, rare earth elements, minerals, and ores, the Arctic has become a focal point of global geopolitical and economic competition. The total length of the Arctic coastline is 38,700 km, of which 22,600 km belongs to Russia. Historically, the Arctic constituted a special area of study and strategic priority for the Soviet Union (USSR), and it continues to hold similar significance for the Russian Federation (RF) today.

In the post-sovereignty period, Russia's intensified maritime and ocean policy in the Arctic has been articulated through D.Medvedev's "Modernization of Russia" approach. This theoretical framework emerged from the synthesis of neo-liberal and neo-realist policies combined with the federal administrative structure and political culture of the Russian Federation. Following Russia's isolation from the Western world due to the 2022 war with Ukraine, cooperation in Arctic projects between Russia and the People's Republic of China (PRC)—which has likewise faced increasing strategic pressure and partial isolation from the West—has significantly deepened.

Although Russia's dependence on Chinese financing and technology has increased considerably, the Northern Sea Route (NSR), the Northwest Passage (NWP), and the "Polar Silk Road"—conceived as the northern extension of China's Belt and Road Initiative (BRI)—have emerged as critical transportation arteries. In parallel with this strategy, projects aimed at organizing and developing transpolar flights are also being planned. Despite its geographical distance from the region, China defines itself as a "near-Arctic state" and pursues a strategy of becoming a stakeholder in this evolving geopolitical arena. Beijing's institutional engagement in the region was consolidated through its acceptance as an observer to the Arctic Council in 2013 and the publication of its official Arctic Policy White Paper in 2018.

While maintaining its relations with Russia at the level of "coordination without alliance" in order to avoid becoming ensnared in Western sanctions, China pursues a pragmatic balancing strategy. At the same time, Beijing's robust and innovative technological presence in the region—particularly through satellite ground stations and submarine fiber-optic cable projects—has the potential to establish a "dual-use infrastructure" capable of providing military and intelligence capacities beyond purely scientific research. This ambiguity has generated concern among Western states and, particularly within the United States and NATO, has contributed not only to heightened anxiety but also to the intensification of strategic competition and accelerated militarization efforts in the Arctic.

This article aims to provide an analysis of the regional and national Arctic policies of China and Russia in the twenty-first century from the perspective of economic and strategic security. It further seeks to explain the chronological development of both existing and potential cooperation frameworks between the two states in the Arctic region.

Key Words: China, Russia, Arctic Region, Strategical security, Economical security.

Ukrayna Savaşı'nda Kuzey Kore'nin Rusya'ya Desteğinin Bütüncül Dengeleme (Omni-balancing) Çerçevesinde Analizi

Emine Akçadağ Alagöz

(Prof. Dr. İstanbul Gelişim Üniversitesi, eakcadag@gelisim.edu.tr)

2022'de başlayan Ukrayna Savaşı, yalnızca Avrupa güvenlik mimarisini değil, aynı zamanda uluslararası sistemdeki farklı aktörler arasındaki ilişkileri de derinden etkilemiştir. Bu doğrultuda, savaşın ardından Rusya Federasyonu ile Kuzey Kore arasındaki ilişkilerde gözlemlenen belirgin yakınlaşma, küresel güç rekabetinin dolaylı ama stratejik açıdan önemli sonuçlarından biridir. Soğuk Savaş sonrasında uzun süre sınırlı, düzensiz ve büyük ölçüde düşük profilli seyreden Rusya–Kuzey Kore ilişkileri, Ukrayna Savaşı ile birlikte askerî, diplomatik ve ekonomik boyutları içeren daha görünür ve işlevsel bir nitelik kazanmıştır. Mevcut literatürde Rusya–Kuzey Kore ilişkileri çoğunlukla ideolojik miras, Batı karşıtlığı ya da Kuzey Kore'nin Çin'e olan bağımlılığını azaltma stratejisi üzerinden ele alınmaktadır. Bu çalışma ise Kuzey Kore'nin Ukrayna Savaşı akabinde Rusya ile geliştirdiği ilişkileri, Steven David'in Omni-balancing teorisi çerçevesinde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, bilhassa Üçüncü Dünya ülkelerinin ittifak davranışlarını değerlendirirken, devletlerin dış politikadaki çıkarlarından ziyade, iktidardaki lider veya zümrenin pozisyonunu koruma veya çıkarlarını sağlama amacına odaklanmaktadır. Dolayısıyla bu ülkelerin yalnızca dış tehditlere karşı değil, aynı zamanda iç tehditlere ve rejim güvenliği risklerine karşı dengeleme yoluna başvurduklarını, hatta çoğu zaman iç tehditlerin dış tehditlerden daha ağır bastığını savunmaktadır. Bu bağlamda çalışma, Kuzey Kore'nin Rusya'ya verdiği desteğin salt ABD ve Batı karşıtı bir dış dengeleme stratejisi olmadığını; aksine rejim bekasını güçlendirmeye yönelik bir dengeleme davranışı olduğunu ileri sürmektedir. Ekonomik yaptırımların yarattığı baskı, askerî teknoloji ihtiyacı, enerji ve gıda temini gibi unsurlar, Pyongyang yönetiminin Moskova ile yakınlaşmasını rasyonel bir rejim güvenliği stratejisine dönüştürmektedir. Zira rejim güvenliğinin dayandığı elit desteğinin korunması, ekonomik sürdürülebilirlik, toplumsal kontrol ve askeri gücün konsolidasyonu hususlarında Kuzey Kore için Rusya'nın siyasi, ekonomik ve askeri desteği büyük önem taşımaktadır. Ukrayna Savaşı'nda Pyongyang'ın Moskova'ya verdiği diplomatik ve askeri destek, kazan-kazan stratejisi temelinde, Kim yönetimine diplomatik meşruiyet, ekonomik nefes alma alanı ve stratejik koruma sağlamaktadır. Nitekim Rusya Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ndeki veto yetkisi, önde gelen enerji tedarikçilerinden biri olması, ekonomik desteği ve askeri/nükleer teknolojinin geliştirilmesi açısından Kuzey Kore rejimi için önemi yadsınamaz bir partnerdir. Metodolojik olarak çalışmada, nitel tek-vaka tasarımına dayalı process tracing yöntemi kullanmaktadır. Bu kapsamda 2022 sonrası döneme ilişkin diplomatik temaslar, askerî iş birliği göstergeleri ve lider söylemleri kronolojik bir çerçevede analiz edilmekte, iç tehdit algılarındaki artış ile Rusya ile yakınlaşma davranışı arasındaki nedensel mekanizma test edilmektedir. Böylece söz konusu çalışma, Omni-balancing teorisinin günümüz otoriter rejimlerinin dış politika davranışlarını açıklamadaki analitik kapasitesini irdelemeyi ve literatüre ampirik bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Kore, Omni-balancing, Rusya, Ukrayna Savaşı

Azerbaycan'ın Bölgesel ve Ulusal Güvenlik Politikasında Dengeleme Stratejisi

Nazrin Abbaszada

(Uzman, İnönü Üniversitesi, nazrin.abbaszade4@gmail.com)

Fikret Birdişli

(Prof. Dr. İnönü Üniversitesi, fikret.birdisli@inonu.edu.tr)

Post-Sovyet dönemi eski ittifak ülkelerinin en önemli sorunlarından biri, her bir ülkenin Rusya karşısındaki konumları ve göreceli zayıflıkları dikkate alındığında, ulusal güvenliklerini ve bağımsızlıklarını nasıl temin edip uluslararası alandaki konumlarını güçlendirecekleri olmuştur. Bu kapsamda Türk cumhuriyetleri olan Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan gibi ülkelerin her birisinin kendi coğrafi ve politik kondisyonlarına uygun bir politikayı benimseyerek takip etme çabası içinde oldukları görülmektedir. Bu ülkelerden biri olan Azerbaycan da, coğrafi olarak Rusya'nın kendi arka bahçesi olarak gördüğü Kafkasya bölgesinde bağımsız politikalar takip etmenin güçlüğüyle yüz yüze kalmıştır. Bu noktada Azerbaycan, tarihsel derinliğine ve gelecek perspektifine uygun olarak içinde yer aldığı bölgede bir alt-sistem oluşturmadan Rusya'nın etkisini zayıflatmanın ve bağımsızlığını pekiştirmenin mümkün olamayacağını düşünmüş ve bu doğrultuda bir dengeleme siyaseti takip etmeyi uygun ve gerekli görmüştür. Fakat bu dengeleme siyaseti Ukrayna'da olduğu bölge dışı ülkelere dayalı ve Rusya'nın güvenlik kaygılarını tetikleyecek bir formatta değil, kısmen bölge içi sayılabilecek ve etnik ve tarihsel bağları bulunan bir ülke olan Türkiye'yi içeren bir siyaset olmuştur. Nitekim bu dengeleme siyasetini betimleyen ve Azerbaycan'ın uluslararası ufkunu kucaklayan bir söylem olarak "bir millet iki devlet" söyleminin bu politikanın mottosu olarak öne çıktığı görülmektedir. Makalenin temel iddiası Azerbaycan'ın dış politikası pasif "hedging" ya da konjonktürel pragmatizm değil, bilinçli ve süreklilik arz eden bir dengeleme stratejisi olduğu yönündedir. Ayrıca bu çalışmada Waltz–Walt–Schweller çerçevesinde tanımlanan teorik bir çerçeve ile ilişkilendirilen bu dengeleme siyasetinin küçük/orta ölçekli devletler için "sert ittifak" anlamına gelmediği vurgulanmakta, "Bandwagoning" ile dengeleme arasındaki ayrım, Azerbaycan örneğinde işlenmektedir. Bu politika içinde Türkiye'nin rolü yalnızca normatif değil, stratejik bir dengeleme aracı olarak ele alınmaktadır. Enerji hatları (TANAP, TAP), Karabağ süreci, NAM üyeliği ise bu dengeleme siyaseti içinde Azerbaycan'ın Rusya ile kurduğu kontrollü ilişkiyi tanımlamak için örnek politikalar olarak işlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Bölgesel Güvenlik Politikası, Dengeleme Stratejisi, Küçük ve Orta Ölçekli Devletler, Ulusal Güvenlik Politikası

Küresel İklim Güvenliği ve Büyük Güç Rekabeti: Kuzey Kutbu'nda ABD ve Çin'in Çatışan Stratejileri

Cemre Pekcan

(Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, cemrepekcan@comu.edu.tr)

Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenlik çalışmalarının kapsamı genişlemiş ve iklim değişikliği geleneksel "düşük politika" konusundan çıkarak özellikle Çin ve ABD rekabetinin merkezinde yer alan bir "yüksek politika" konusu haline gelmiştir. Özellikle Kuzey Kutbu (Arktik); buzulların hızla erimesi ve buna bağlı olarak bölgenin ekonomik, jeopolitik ve güvenlik açısından erişilebilir hale gelmesi, yeni deniz ticaret yollarının açılması ve enerji ve doğal kaynakları bakımından zenginliği sebebiyle Çin-ABD rekabetinin merkezlerinden biri olmuştur. Bu çalışma, ABD ve Çin'in "iklim güvenliği" kavramını nasıl farklı yorumladıklarını ve bu yorum farkının, Kuzey Kutbu'ndaki (Arktik) stratejilerini nasıl şekillendirdiğini incelemektedir.

Çalışma, ABD'nin iklim değişikliğini askeri strateji belgelerinde bir "tehdit çarpanı" (threat multiplier) olarak tanımladığını vurgulamaktadır. Bu kavram; iklim değişikliğinin kendi başına doğrudan bir savaş nedeni olmasa bile, var olan sorunları derinleştirerek, çatışma ve istikrarsızlık riskini artırdığını anlatan askeri ve stratejik bir terimdir. Bu yaklaşıma göre iklim krizi, küresel istikrarsızlıkları körükleyen ve askeri hazırlık gerektiren dışsal bir risk unsurudur. Çin ise diğer taraftan iklim değişikliğini uzun süre bir kalkınma sorunu olarak görmüş, ancak son yıllarda "kapsamlı ulusal güvenlik" doktrini çerçevesinde yeniden tanımlamıştır. Çin'in "Ekolojik Medeniyet" (Ecological Civilization) söylemi, devlete doğayı sadece koruma değil, aktif olarak "inşa etme" görevi verdiğinden, Çin'in kendisini bir "Yakın Arktik Devleti" olarak konumlandırmasına zemin hazırlamaktadır. Bu strateji, Çin tarafından, "Kutup İpek Yolu" girişimi üzerinden bölgedeki enerji kaynaklarına ve ticaret rotalarına erişimini meşrulaştıran bir araç olarak kullanılmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma, Batı'nın iklimi küresel bir güvenlik tehdidi olarak sunma çabasının Çin'de bir "bumerang etkisi" yaratarak, Pekin'in kendi güvenlik söylemini geliştirmesine yol açtığını savunmaktadır. Kuzey Kutbu, ABD'nin savunma ve sınırlama odaklı yaklaşımı ile Çin'in kaynak ve rejim güvenliği odaklı yaklaşımının somut şekilde çatıştığı stratejik bir sahneye dönüşmüştür. İklim değişikliği bu bölgede iş birliği için bir fırsat olmaktan çok, iki süper güç arasındaki güvenlik ikilemini derinleştiren bir katalizör işlevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Güvenliği, Tehdit Çarpanı, Ekolojik Medeniyet, Kuzey Kutbu (Arktik), Çin-ABD Rekabeti

Hibrit Savaş ve Bilişsel Güvenlik: İsrail–Hizbullah Çatışması Bağlamında Tehdit Algısının Silahlaşması

Muhammet Cemal Şahinoğlu

(Dr. Öğretim Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, mcsahinoglu@gmail.com)

Uluslararası güvenlik ortamı, dijitalleşme ve teknolojik entegrasyonla birlikte fiziksel cephelerden insan zihnine ve algı süreçlerine doğru önemli bir dönüşüm geçirmektedir. Modern çatışmalar artık yalnızca askeri kapasiteyi değil, aktörlerin güven duygusunu ve karar süreçlerini şekillendiren tehdit algısını da hedef almaktadır. Bu bağlamda hibrit savaş ve bilişsel güvenlik kavramları, güvenliğin bu dönüşümünü anlamlandırmak için önemli bir kavramsal çerçeve sunmaktadır. Bu durum, güvenliğin yalnızca maddi kapasiteyle değil, algısal ve psikolojik boyutlarla da şekillendiğini göstermektedir.

Bu çalışma, hibrit savaşın siber ya da teknik boyutlarla sınırlı olmadığını, psikolojik ve bilişsel etkilerin giderek daha belirgin hâle geldiği çok katmanlı bir stratejiye evrildiğini ileri sürmektedir. Bu argüman, İsrail–Hizbullah çatışmasında çağrı cihazları ve telsizler üzerinden yürütülen operasyon örneği üzerinden tartışılmaktadır. Söz konusu örnek, modern güvenliğin bilişsel yönünü görünür kılan somut bir çerçeve sunmaktadır. Hizbullah'ın iletişim amacıyla kullandığı gündelik cihazların güvenli kabul edilen araçlar olmaktan çıkarak tehdit kaynağına dönüşmesi, örgütsel düzeyde derin bir güvensizlik ve kuşku yaratmıştır. Bu belirsizlik ortamı, hedef aktörün (Hizbullah) koordinasyon ve karar alma süreçlerinde bilişsel yükü artırmış ve örgütün operasyonel kapasitesinde ciddi aksamalara yol açmıştır. Böylece tehdit algısı, fiziksel etkinin ölçeğinden bağımsız biçimde, karşı tarafın hareket kabiliyetini zihinsel düzeyde sınırlayabilen stratejik bir araç hâline gelmiştir.

Çalışma, bu süreci "tehdit algısının silahlaşması" kavramıyla açıklamakta ve güvenliğin fiziksel unsurların ötesine geçerek zihinsel ve algısal süreçleri de kapsayan bir boyuta evrildiğine işaret etmektedir. Bu çerçevede İsrail–Hizbullah örneği, hibrit çatışmalarda etkinin yalnızca sahadaki yıkımla değil, güvenin zedelenmesi ve belirsizliğin büyümesi üzerinden de üretilebildiğini göstermektedir. Bu nedenle hibrit çatışmaları analiz ederken teknolojik araçların yanı sıra toplumsal dinamikleri ve psikolojik etkileri birlikte ele alan multidisipliner bir yaklaşım önem taşımaktadır. Dolayısıyla bilişsel güvenlik, hibrit çatışmalarda karar alma ve koordinasyon kapasitesinin kırılganlaştığı alanları görünür kılan kritik bir analitik boyut olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Savaş, Bilişsel Güvenlik, Tehdit Algısının Silahlaşması, İsrail–Hizbullah Çatışması

Ukrayna Savaşı'nın Avrasya'da Bölgesel Entegrasyona Etkileri: Avrasya Birliği Örneği

Habibe Özdal

(Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi, habibe.ozdal@okan.edu.tr / habibeozdal@gmail.com)

SSCB'nin dağılmasının ardından Avrasya bölgesinde entegrasyon projeleri, bölge ülkeleri açısından hem ekonomik ve siyasi nedenlerden ötürü öne çıkmıştır. Örneğin Rusya açısından bölgesel liderlik, Kazakistan gibi bazı devletler açısından bölge ülkelerinin kolektif kalkınması, özellikle küçük ekonomilere sahip devletler için ise kendi ekonomik kalkınmaları bakımından öne çıkmıştır. Bölge, Rus iç ve dış politikası bakımından ise özellikle önem arz etmiştir. Buna uygun olarak Avrasya'da siyasi entegrasyon hedefinin ortaya çıkması Rus dünyası söylemi ve Rus medeniyeti doktriniyle yakından ilişkili olmuştur. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren Avrasya'da siyasi ve ekonomik entegrasyon, Rus dış politikasında sadece söylem olarak değil uygulamada da öne çıkmaya başlamıştır. Zira Rusya'nın büyük güç olma iddiası büyük ölçüde Avrasya bölgesindeki bölgesel lider söylemine dayanmaktadır. Ne var ki büyük güç iddiasının bir sonucu olarak karşımıza çıkan ve SSCB sonrası dönemin en netameli dış politika tercihlerindne biri olan Rusya'nın Ukrayna savaşı, Moskova'nın Avrasya bölgesinddeki entegrasyon politikalarında da önemli sonuçlara yol açmıştır. Bu çalışmanın temel araştırma sorusu, Ukrayna Savaşı'nın Avrasya bölgesindeki en önemli entegrasyon girişimlerinden biri olan Avrasya Birliği'ne etkileridir. Buna uygun olarak Avrasya Birliği'nin kuruluşu, geçirdiği dönüşüm ve özellikle 2022'de başlayan savaş sonrasında Avrasya Birliği'nde karşı karşıya kalınan değişimler olacaktır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Resmi ticaret verileri, politika belgeleri ve üye devlet liderlerinin söylem analizleri incelenecektir. Bildiride literatürde bugüne dek yer alan tartışmalara ek olarak özellikle son dört yılda vuku bulan ve Avrasya'da bölgesel entegrasyon politikalarını köklü şekilde değiştiren gelişmelerin eklenmesi ile yeni ve özgün bir bakış açısı sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ukrayna Savaşı, Rusya, Avrasya Birliği, Ekonomik Entegrasyon, Bütünleşme

Normatif Mimarlık ve Normatif Erozyon: Feminist Dış Politika Perspektifinden Türkiye'nin Uluslararası Hukuk Paradoksu

Zuhal Yeşilyurt Gündüz

(Prof. Dr. TED Üniversitesi https://orcid.org/0000-0002-6825-423X
zuhal.gunduz@tedu.edu.tr)

Bu bildiri, feminist dış politika (FDP) ile uluslararası hukukun feminist eleştirisi arasındaki kuramsal ve pratik ilişkiyi Türkiye örneği üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, uluslararası hukuk ve insan hakları rejiminin tarihsel olarak erkek egemen bir bilgi sistematiği içinde şekillendiği tespitinden hareket etmektedir. Feminist teori, bu sözde "tarafsız" ve "evrensel" normatif yapının toplumsal cinsiyet körlüğünü açığa çıkararak devlet, egemenlik, güvenlik ve insan hakları gibi temel kavramların yeniden düşünülmesini talep etmektedir

Bildiri üç temel argüman ileri sürmektedir. İlk olarak, feminist uluslararası hukuk yaklaşımı, hukukun yalnızca devletler arası ilişkileri düzenleyen bir normlar bütünü değil, aynı zamanda yapısal eşitsizlikleri dönüştürme potansiyeline sahip bir alan olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda CEDAW, Pekin Deklarasyonu ve Kadın, Barış ve Güvenlik gündemi gibi metinler, uluslararası hukukun toplumsal cinsiyet perspektifiyle yeniden inşasına katkı sunmuştur. Ancak bu normatif çerçevenin etkisi, devletlerin rızasına dayalı yapısı nedeniyle kırılgandır.

İkinci olarak, Türkiye'nin uluslararası hukukla ilişkisi "normatif uyum" ile "seçici uygulama" arasında gidip gelen ikircikli bir karakter sergilemektedir. Türkiye, kadın hakları alanında önemli uluslararası sözleşmelere taraf olmuş; ancak uygulama süreçlerinde süreklilik ve içselleştirme konusunda sınırlı bir performans göstermiştir. Bu durum, uluslararası hukuk literatüründe "stratejik uyum" olarak kavramsallaştırılan bir pratiğe işaret etmektedir. Özellikle İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, devlet egemenliği ile uluslararası normların bağlayıcılığı arasındaki yapısal gerilimi görünür kılmıştır. Üçüncü olarak, FDP güvenliği yalnızca savaşın yokluğu olarak değil, toplumsal adalet, eşitlik ve şiddetsizlik temelinde tanımlamaktadır. Bu çerçevede, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele, insana yakışır çalışma koşulları ve eşit temsil gibi alanlar barışın kurucu unsurları olarak değerlendirilmelidir. Türkiye'nin ILO normlarına ve toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarına ilişkin sınırlı uygulama kapasitesi, hukukun bağlayıcılık paradoksunu somutlaştırmaktadır. Sonuç olarak bildiri, Türkiye'nin feminist dış politika perspektifini benimsemesinin yalnızca normatif bir tercih değil, aynı zamanda uluslararası güvenilirliğini ve demokratikleşme kapasitesini güçlendirecek stratejik bir yönelim olduğunu savunmaktadır. Feminist hukuk yaklaşımı, adaletin hukuki olduğu kadar etik ve toplumsal bir mesele olduğunu; barışın ise eşitlik olmadan sürdürülebilir olamayacağını hatırlatmaktadır. Bu çerçevede çalışma, Türkiye'nin uluslararası hukuk pratiğini feminist bir mercekten yeniden düşünmeye yönelik kuramsal ve politik bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Feminist Dış Politika, Türkiye, Uluslararası Hukuk, Norm, Bağlayıcılık

Toplumsal Cinsiyetin Anaakımlaştırılmasından Jeopolitik Pragmatizme: Avrupa Birliği'nin Feminist Dış Politikası ve Türkiye Bağlamında Normatif Sınırları

Pelin Sönmez

(Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi, pelin.sonmez@kocaeli.edu.tr)

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) feminist dış politika (FDP) yaklaşımının tarihsel gelişimini, içsel çelişkilerini ve dış politika pratiğine yansımalarını Türkiye ile ilişkiler bağlamında incelemektedir. AB, bütüncül ve resmî bir feminist dış politika belgesi benimsememiş olmakla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliğini zaman içinde hukuki, stratejik ve diplomatik mimarisine giderek daha fazla entegre etmiştir. Roma Antlaşması'ndaki eşit işe eşit ücret ilkesinden Amsterdam Antlaşması'yla kurumsallaşan anaakımlaştırma stratejisine; Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejilerinden Toplumsal Cinsiyet Eylem Planları'na (GAP I–III) uzanan süreç, AB'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini hem normatif bir değer hem de politika aracı olarak konumlandırdığını göstermektedir. Bununla birlikte bu kurumsal ilerleme, normatif iddia ile jeopolitik pragmatizm arasında belirgin gerilimler barındırmaktadır.

Çalışma ilk olarak AB'nin toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının tarihsel evrimi ile ele almaktadır. Bu bağlamda erken dönem düzenlemelerin büyük ölçüde piyasa temelli kaygılarla ve rekabet eşitsizliklerini önleme amacıyla şekillendiği; sonraki dönemlerde ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin insan hakları ve temel değerler çerçevesinde yeniden tanımlandığı görülmektedir. Ancak özellikle 2020–2025 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi ve GAP III gibi güncel belgeler incelendiğinde, AB'nin yaklaşımının ağırlıklı olarak liberal feminizm perspektifiyle sınırlı kaldığı; militarizm, sömürgeci miras ya da küresel güç asimetrileri gibi yapısal meseleleri dönüştürmeye yönelik daha radikal bir çerçeve sunmadığı tespit edilmektedir.

AB'nin feminist dış politika çabaları üç temel politika alanı üzerinden analiz edilmektedir: diplomasi, güvenlik ve savunma ile ticaret ve kalkınma politikaları. Diplomasi alanında Avrupa Dış Eylem Servisi (EEAS) bünyesinde toplumsal cinsiyet odak noktalarının oluşturulması ve çeşitli rehber belgelerin yayınlanması önemli kurumsal adımlar olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, uygulama kapasitesinin sınırlı olduğu ve diplomatik kadrolar arasında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığın yüzeysel kaldığı yönündeki bulgular, yapısal dönüşümün henüz tam anlamıyla gerçekleşmediğini göstermektedir. Güvenlik ve savunma alanında ise Kadın, Barış ve Güvenlik gündeminin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası'na entegre edilmesi olumlu bir gelişme olmakla birlikte, Stratejik Pusula ve Avrupa Barış Fonu gibi araçlarla artan militarizasyon eğilimi, feminist normlarla sert güvenlik anlayışı arasındaki uyumu tartışmalı hale getirmektedir. Ticaret ve kalkınma alanında ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin çoğu zaman ekonomik verimlilik ve büyüme hedeflerine eklemlenen bir araç olarak çerçevelendirildiği; bağlayıcı yükümlülükler içermeyen ticaret anlaşmaları aracılığıyla normatif söylemin sınırlı kaldığı görülmektedir.

Türkiye örneği, AB'nin normatif etkisinin sınırlarını göstermesi bakımından özel bir önem taşımaktadır. 2000'li yılların başında AB üyelik süreci çerçevesinde gerçekleştirilen anayasal ve yasal reformlar, toplumsal cinsiyet eşitliği alanında önemli ilerlemeler sağlamıştır. AB

fonları ve sivil topluma yönelik destek mekanizmaları, normatif alanın genişlemesine katkıda bulunmuştur. Ancak son yıllarda Türkiye'de artan demokratik gerileme ve toplumsal cinsiyet karşıtı söylemin güçlenmesi, reform ivmesini zayıflatmış ve AB'nin normatif etkisini sınırlandırmıştır. Bu durum, AB'nin toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki etkisinin büyük ölçüde siyasi fırsat yapıları ve içsel kurumsal tutarlılık ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

Bu çalışma, AB'nin feminist dış politika serüveninin bir "derinlik–yüzeysellik paradoksu" içerdiğini ileri sürmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği normatif belgelerde güçlü biçimde yer almakta; ancak uygulamada parçalı, sektörel ve jeopolitik pragmatizme açık bir karakter sergilemektedir. Bu nedenle AB'nin yaklaşımı, dönüştürücü bir feminist dış politikadan ziyade liberal kurumsalcı sınırlar içinde ilerleyen, hem genişleyen hem de kendi iç çelişkileriyle sınırlanan bir normatif çerçeve olarak değerlendirilmektedir. Türkiye ile ilişkiler, bu normatif iddia ile siyasal gerçeklik arasındaki gerilimi görünür kılan somut bir örnek sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Feminist Dış Politika; Avrupa Birliği; Toplumsal Cinsiyet Eşitliği; Normatif Güç; Türkiye–AB İlişkileri.

Uluslararası Etik, Sürdürülebilir Kalkınma ve Dış Politika: Türkiye'de Feminist Dış Politika Olasılığının Sınırları

Zehra Yılmaz

(Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zehrayilmaz@yyu.edu.tr)

Bu çalışma, Feminist Dış Politika'yı (FDP) uluslararası etik bağlamında norm kurucu bir çerçeve olarak ele almakta ve Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma performansını, özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği ekseninde, bu etik perspektiften değerlendirmektedir. FDP'nin yalnızca kadın temsiline indirgenemeyecek, aksine bakım etiği, ilişkisel sorumluluk, kesişimsellik ve hesap verebilirlik ilkeleri temelinde uluslararası norm üretimini yeniden tanımlayan etik-politik bir proje olduğu savunulmaktadır. Bu bağlamda Fiona Robinson'un ilişkisel etik yaklaşımı ile Joan Tronto'nun bakım etiği çerçevesi, FDP'nin uluslararası siyaseti çıkar maksimizasyonundan sorumluluk temelli bir düzene doğru dönüştürme iddiası çalışmanın teorik zeminini oluşturmaktadır. Çalışmada sürdürülebilir kalkınma kavramının tarihsel evrimi izlenmekte ve "Kimseyi geride bırakma" ilkesinin ancak feminist etik bir müdahale ile siyasallaştırılabileceği ileri sürülmektedir. FDP, toplumsal cinsiyet eşitliğini teknik ve bürokratik uygulamaların ötesine taşıyarak güç ilişkilerinin dönüşümü, bakım ekonomisinin görünür kılınması ve militarize güvenlik anlayışının sorgulanması üzerinden yeniden kurmayı hedeflemektedir. Bu yönüyle FDP, uluslararası etik ile kalkınma politikaları arasında köprü kuran dönüştürücü bir normatif çerçeve sunmaktadır. Türkiye örneği, bu etik-normatif iddianın sınandığı özgün bir zemin sunmaktadır. Türkiye'nin küresel taahhütlerine karşın, son on yılda toplumsal cinsiyet eşitliğinin kültürel ve aile-merkezli bir çerçevede yeniden tanımlanması, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme ve kalkınma planlarında kavramsal dönüşüm gibi gelişmeler, uluslararası normatif çerçeve ile ulusal politika pratiği arasında belirgin boşluklar yaratmıştır. Diplomasi alanında artan kadın temsiline rağmen karar alma süreçlerinde yapısal dönüşümün sınırlı kalması bu gerilimi pekiştirmektedir. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma performansı sadece uluslararası raporlar üzerinden değil, sürecin taşıyıcısı kurumların etkinliği üzerinden de analiz edilmektedir. Sonuç olarak çalışma, FDP'nin uluslararası etiği soyut bir değerler bütünü olmaktan çıkararak dış politika ve kalkınma siyasetinin kurumsal pratiğine yerleştirme çağrısı yaptığını; Türkiye'de ise bu çağrının mevcut siyasal ve kurumsal bağlam nedeniyle önemli sınamalarla karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Feminist Dış Politika, Uluslararası Etik, Sürdürülebilir Kalkınma, Normatif Gerilim, Türkiye

Feminist Dış Politikayı İzleme Çerçevesi Üzerine Düşünmek: Toplumsal Cinsiyet Rejimi–Feminist Dış Politika İlişkisi

Burcu Sarı Karademir

(Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi, sburcu@cu.edu.tr / burcu.sari@gmail.com)

Feminist dış politikanın (FDP) analitik olarak değerlendirilebilmesi, onu yalnızca normatif bir ideal ya da politik bir söylem olarak değil, izlenebilir ve değerlendirilebilir bir politika yönelimi olarak ele almayı gerektirir. Bu doğrultuda feminist dış politika literatürü, devletlerin FDP iddialarını değerlendirmek üzere çok boyutlu bir çerçeve geliştirmiştir. Bu çerçeve, dış politikanın normatif taahhüt ve kurumsallaşma, haklar, temsiliyet, kaynaklar ile gerçeklik ve araştırma (reality check and research) boyutları üzerinden analiz edilmesini öngörmektedir. Amaç, feminist dış politikanın yalnızca söylem düzeyinde kalıp kalmadığını değil, dış politika pratiklerine ne ölçüde yansıdığını ortaya koymaktır. Normatif taahhüt ve kurumsallaşma, devletin dış politika belgelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine açık biçimde atıf yapmasını ve toplumsal cinsiyetin güvenlik, savunma, kalkınma, ticaret, insani yardım ve diplomasi gibi tüm dış politika alanlarında anaakımlaştırılmasını ifade eder. Haklar (rights) boyutu, kadınların güvenliği ve insan haklarının devletin istikrarı ve uluslararası güvenlik anlayışının ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmasını ve bu vurgunun iç politikadaki insan hakları rejimiyle çelişmemesini gerektirir. Kadınların bedensel, cinsel ve üreme haklarının güvence altına alınması ve uluslararası insan hakları taahhütlerine uyum bu boyutun temel unsurlarıdır. Temsiliyet (representation), kadınların ve marjinalleştirilmiş grupların dış politika karar alma mekanizmalarına yalnızca sayısal değil, anlamlı ve nitelikli biçimde katılımını ifade ederken; kaynaklar (resources), kalkınma ve yardım politikalarının toplumsal cinsiyet eşitsizliğini dönüştürmeyi hedefleyecek biçimde tasarlanmasını, toplumsal cinsiyet odaklı bütçelemeyi ve silahlanma ile sosyal kalkınma harcamaları arasındaki dengenin sorgulanmasını kapsar. Son olarak, gerçeklik ve araştırma, feminist dış politika iddiasının söylem ile uygulama arasındaki fark üzerinden değerlendirilmesini; izleme–raporlama mekanizmaları, toplumsal cinsiyet etki değerlendirmeleri ve eleştirel araştırmalar yoluyla FDP'nin ölçülebilir ve hesap verebilir bir politika pratiği haline getirilmesini amaçlar. Bu çalışma, söz konusu çerçeveyi benimsemekle birlikte, feminist söylemin her devlet tarafından kendi toplumsal cinsiyet rejimine göre kolaylıkla uyarlanabilmesi ve bu yolla kooptasyona uğratılabilmesi riskinden hareketle literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Buna göre FDP'nin izleme ve değerlendirilmesine tutarlılık (coherence) boyutunun zorunlu olarak eklenmesi gerekmektedir. Buradaki tutarlılık anlayışı, farklı politika alanları arasında yönetsel uyumdan ziyade, devletin iç politikadaki toplumsal cinsiyet rejimi ile dış politikadaki toplumsal cinsiyet eşitliği söylem ve pratikleri arasındaki ideolojik ve normatif uyumu ifade etmektedir. Birçok devletin toplumsal cinsiyet eşitliği normlarını seçici biçimde içselleştirerek içini boşaltması ve bu normları muhafazakâr düzen tasavvurlarıyla uyumlu biçimde yeniden çerçevelemesi, FDP'nin söylemsel olarak benimsenirken fiilen araçsallaştırılması riskini doğurmaktadır. Bu bağlamda tehlike, feminist dış politika gündeminin biçimsel olarak sahiplenilmesi, ancak özünün boşaltılmasıdır. Böyle durumlarda dış politikada FDP göstergelerinin üretilmesi, devletin gerçekten feminist bir dış politika izlediği anlamına gelmez; aksine, bu durum, feminist normların sembolik, seçici ve araçsal biçimde kullanıldığı bir kooptasyon sürecine işaret eder. Dolayısıyla FDP değerlendirmeleri, bir devletin yalnızca dış politikadaki normatif iddialarıyla sınırlı kalmamalı;

aynı zamanda o devletin kendi toplumsal cinsiyet rejimini nasıl yeniden ürettiğine, dönüştürdüğüne ya da sorguladığına da odaklanmalıdır. FDP, bu anlamda yalnızca dışa dönük bir eşitlik söylemi değil, devletin kendi cinsiyetli yapısıyla reflektif bir yüzleşme meselesidir. Bu nedenle bir devletin FDP tutarlılığı, hem dış politikada kullanılan göstergeler hem de devletin kendi toplumsal cinsiyet rejiminin, FDP'nin beş temel ilkesi, haklar, temsiliyet, kaynaklar ve gerçeklik ve araştırma bağlamında sergilediği performansın tutarlılığı üzerinden analiz edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Feminist Dış Politika, Cinsiyet Rejimi, Tutarlılık, Kooptasyon, Kadın, Barış ve Güvenlik

Dünyada ve Türkiye'de Feminist Dış Politika: Başarılar ve Meydan Okumalar

Birgül Demirtaş

(Prof. Dr. Ufuk Üniversitesi, birgul.demirtas@gmail.com)

Küresel siyaset son yıllarda yeni meydan okumalarla karşı karşıyadır. Bir yandan Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik savaşı, öte yandan İsrail'in Gazze'de Filistinlilere yönelik uyguladığı şiddet uluslararası politikada yeniden sert gücün ve sıfır toplamlı oyun yaklaşımının ön plana çıkmasını sağlamıştır. Ukrayna'da ve Filistin'de hastaneler, kreşler, okullar, evler gibi pek çok sivil binanın bombalanması sonucu on binlerce insan hayatını kaybetmiş ve her gün kaybetmeye devam etmektedir. Hem Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırılarında hem de İsrail'in Filistin'de gerçekleştirdiği soykırımda ölenlerin önemli bir kısmı kadınlar ve çocuklardır.

Sadece geçmişte değil, günümüzde de güvenlikle ilgili kararların alındığı masalarda oturanlar büyük çoğunlukla erkeklerdir. Kadınlar hiç de tesadüfi olmayan bir şekilde, pek çok ülkede dış politika ve güvenlik konularında karar alma mekanizmalarından uzak tutulmaktadır. Erkek liderler, uyguladıkları sert güç odaklı maskülen politikaları meşrulaştırmak için düşmanlar inşa etmekte ve siyasi sorunları güvenlikleştirmektedir.

Küresel siyasette çatışmaları sona erdirebilmek için alternatif politikalar geliştirmek elzemdir. Bunun için de yeni aktörlere, yeni bakış açılarına, yeni söylemlere ve yeni kurumlara ihtiyaç vardır. Feminist dış politika (FDP), militarizmden sivil politikalara, yani insan merkezli ve barış odaklı politikalara geçiş yapabilmek için önemli alternatifler ortaya koymaktadır.

Bu bildiride, FDP mercek altına alınacaktır. İlk önce, FDP'nin oluşum süreci analiz edilecek, daha sonra ise FDP uygulamalarının farklı ülkelerde günümüze kadarki performansı ve barışın oluşumuna katkıları değerlendirilecektir. Üçüncü bölümde de Türk dış politikası FDP perspektifinden incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Feminist dış politika, Toplumsal cinsiyet eşitliği, Kapsamlı güvenlik, Türkiye, kadın hakları